

Commissie Stad en Ruimte, 31 oktober 2019

Verslag ochtendvergadering: blz. 1

Verslag middagvergadering: blz. 11

Verslag avondvergadering: blz. 27

5

Verslag van de openbare ochtendvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 31 oktober 2019 in de raadzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht

10 **Aanwezig:** de voorzitter, mw. A.M. Podt, de wethouders dhr. Diepeveen (vervangt wethouder Van Hooijdonk) en dhr. Everhardt, de leden dhr. G. Te Hoonte (VVD), dhr. R. van der Zweth (PvdA), dhr. B. Isik (PvdA), mw. E. Oosters (Student&Starter), mw. S. Schilderman (D66), de heer L. Roodenburg (D66), dhr. J. Wijmenga (ChristenUnie),
15 mw. S. Oskam, mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. P. van Corler (GroenLinks), dhr. E. Virginia (GroenLinks), mw. J. Zwinkels (CDA), dhr. T.W. Schipper (SP), dhr. D. Bosch (PVV) en de commissiegriffiers, dhr. F. de Kok en dhr. J. Karens.
Voorts aanwezig mw. Geertsema (Toezicht en Handhaving).

Verslag: Mw. A. Vernooij (Notuleerservice Nederland).

Inhoud

20	1. Opening en mededelingen.....	1
	2. Raadsvoorstel Programmabegroting 2020	1
	2.1 Raadsbrief Schriftelijke raadsvragen Programmabegroting 2020, erratum op de Programmabegroting 2020, reactie op waarnemingen van de accountant op de Programmabegroting 2020 en bewonerssamenvatting.....	1
25	2.2 Raadsbrief Tweede erratum Programmabegroting 2020.....	1
	3. Raadsvoorstel Tweede Bestuursrapportage 2019.....	1

1. Opening en mededelingen

30 **De voorzitter** opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

De **voorzitter** wijst de aanwezigen erop dat de vergadering openbaar is en dat er foto's en filmopnamen worden gemaakt die kunnen worden getoond en worden bewaard. Mensen die in de zaal zitten, kunnen dus in beeld komen.

35 De definitieve besluitvorming over de voorstellen van vandaag vindt plaats in de raadsvergadering van 14 november a.s.

40 De **voorzitter** geeft de fracties een aantal procedurele aanwijzingen mee. De raadsleden hebben een kaartje ontvangen om de programmabegroting te evalueren. De ingevulde kaart kan worden ingeleverd bij de griffie of bij de bodes.

De **voorzitter** concludeert dat er geen behoefte is aan behandeling van geheime stukken.

2. Raadsvoorstel Programmabegroting 2020

45	2.1 Raadsbrief Schriftelijke raadsvragen Programmabegroting 2020, erratum op de Programmabegroting 2020, reactie op waarnemingen van de accountant op de Programmabegroting 2020 en bewonerssamenvatting	
	2.2 Raadsbrief Tweede erratum Programmabegroting 2020	
50	3. Raadsvoorstel Tweede Bestuursrapportage 2019	

Blok 7 Openbare ruimte, Groen, Dierenwelzijn

Commissie

55 De heer **Te Hoonte** (VVD) leest dat het college voornemens is om de kosten voor het verwijderen van graffiti bij particulieren neer te leggen. Volgens de VVD hebben huiseigenaren hiervoor al eerder voor betaald via de OZB. Met betrekking tot de graffiti is het belangrijk om te onderzoeken hoe de kosten voor verwijdering verhaald kunnen worden op de makers. Tevens wordt de wethouder verzocht om

een andere dekking te zoeken binnen het budget openbare ruimte voor de 40.000 euro die wordt bespaard door huiseigenaren niet meer kosteloos te stellen. Muurschilderingen worden betaald uit stedelijke voorzieningen binnenstad en als op deze post wordt bezuinigd, kan de huidige graffiti-regel in stand worden gehouden. Muurschilderingen en andere stadsverfraaiingen zouden gefinancierd kunnen worden uit de zogenaamde 1%-regeling voor grote projecten.

De VVD is niet gelukkig met het verlagen van het groenonderhoud op bedrijventerreinen dat 36.000 euro per jaar oplevert. Het zou logischer zijn om met de wethouder Economie te zoeken naar een oplossing met de ondernemers zelf.

Op dit moment wordt 250.000 euro per jaar ingelopen op de post achterstallig onderhoud waarmee het 356 jaar zou duren voordat deze post nihil is. Het voorstel om deze termijn oneindig te maken wat eigenlijk op hetzelfde neerkomt, maar wat wel een slecht signaal afgeeft. Mocht het college dit voorstel handhaven, dan wordt gevraagd om de zin *“en spannen we ons in om het achterstallig onderhoud te verminderen en te voorkomen”* te vervangen door *“doen we niets meer aan het inlopen van achterstallig onderhoud”*.

De VVD kan zich vinden in verdere uitvoering van het groen structuurplan.

Op het gebied van dierenwelzijn heeft de VVD vandaag geen bijdrage, omdat hiervoor nog een tweede termijn van de commissie zal volgen.

De heer **Virginia** (GroenLinks) pleit voor verbetering van de biodiversiteit in Utrecht. In 2018 verscheen het Deltaplan Biodiversiteitsherstel waarin diverse maatschappelijke organisaties hebben voorgesteld om met vereende krachten en op innovatieve manieren biodiversiteitsverlies om te buigen in herstel. Is de wethouder bereid om namens de gemeente Utrecht samenwerking te zoeken met deze organisaties en de raad hierover te informeren? Het is duidelijk dat er weinig financiële ruimte is voor nieuwe plannen, maar een omslag naar biodiversiteit is niet zozeer een kwestie van geld als wel het vermogen om anders te denken. Dit omdenken gebeurt al met de gestructureerde aanpak van invasieve exoten, het principe onverhard, tenzij en met de aanleg van twee extra tiny forrests.

Aanvullend hierop denkt GroenLinks aan minder vaak maaien, het aanpassen van het zaaibeeld; meer kruiden en bloemen in plaats van gras, het geven van extra voorlichting bij groenedakensubsidie en bij bewonersinitiatieven en het geven van extra aandacht aan biodiversiteit bij groen in zelfbeheer.

Is de wethouder bereid om deze ideeën op te pakken? Hanging baskets fleuren het straatbeeld op, maar ze dragen helaas minder bij aan het vergroten van de biodiversiteit. De wethouder wordt gevraagd of hij bereid is om samen met de ondernemers te kiezen voor fleurige planten die ook een meerwaarde hebben voor de biodiversiteit in de stad. Als bezuiniging wordt gekozen voor het omvormen van wisselperken. Een verzoek is om bij de omvorming te kiezen voor planten met een meerwaarde voor de biodiversiteit. Op 15 november 2008 is aan de raad gemeld dat de gemeente actie zal ondernemen als zich kansen voordoen voor tijdelijke natuurontwikkeling. Als gevolg van de problematiek van stikstofdepositie en PFAS blijven gebieden langer braak liggen dan gepland. Dit biedt kansen voor tijdelijke natuur. Is de wethouder bereid om deze in Utrecht te stimuleren? Uit onderzoek is onlangs gebleken dat slechts 11% van de tuinen in Utrecht is bedekt met groen. De wethouder wordt verzocht om onder andere middels voorlichting de tuinen meer te vergroenen. GroenLinks vindt het belangrijk dat het schaarse groen in de binnenstad behouden blijft en dat de biodiversiteit bevorderd blijft worden. Wellicht is het mogelijk om de biodiversiteit te vergroten door juist minder onderhoud.

De heer **Isik** (PvdA) vindt onderhoud van de openbare ruimte belangrijk en hij vraagt of het college bereid is om de bermen bij in- en uitvalswegen goed te onderhouden. In de stad zijn veel kale plekken en het college wordt gevraagd om een inventarisatie te maken van locaties waar groen kan worden toegevoegd. De kwaliteit van het groen rondom het corporatiebezit is onvoldoende. Kan het college dit meenemen in de afspraken met corporaties? De heer Isik hoopt dat de resultaten naar de wal- en kluis muren spoedig beschikbaar zullen zijn.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt of de wethouder kan aangeven in hoeverre op dit moment in alle wijken wordt gewerkt aan het hergebruiken van meubilair in de openbare ruimte. Het gaat hierbij zowel om hergebruikte materialen als het hergebruiken van objecten. Al eerder heeft zij gepleit voor meer bankjes in het centrumgebied en dat doet zij ook bij deze gelegenheid weer. Heeft de wethouder al zicht op de afstand tussen bankjes in centrumgebieden en onderschrijft hij de wens dat er ruimte moet zijn om te zitten? Graag hoort mevrouw Schilderman hoe het staat met het hergebruiken van materialen van deze bankjes en het hergebruiken van eerder elders geplaatste bankjes en of de wethouder überhaupt bereid is om circulair als uitgangspunt te hanteren voor straatmeubilair.

Hergebruikte grondstoffen zijn hiervoor essentieel en daarom is een vervolgvraag of de wethouder bereid is om in te zetten op het gescheiden inzamelen van afval in parken.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt of D66 ervan op de hoogte is dat in het programma Duurzaamheid wordt bezuinigd op circulair bouwen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) stelt dat een bezuiniging niet aansluit op circulair, tenzij. Zij weet dat bijvoorbeeld eisen in het Bouwbesluit strenger zijn geworden en wellicht is ten behoeve hiervan een andere aanpak nodig.

Gefilmd en gevolgd worden in de openbare ruimte is in strijd met zich veilig en vrij kunnen bewegen. Weet de wethouder hoeveel mensen er worden gevolgd door wifi tracking en hoeveel gezichtsherkenning plaatsvindt met behulp van camera's? Kan de wethouder ingaan op welke rol hij hierin voor de gemeente ziet? D66 zou graag zien dat de gemeente het goede voorbeeld geeft en duidelijk maakt waar mensen in de gaten worden gehouden.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat het CDA zal blijven inzetten op acties die inspelen op gedrag van mensen in de openbare ruimte om zo de collectiviteit te vergroten. De prestatie-indicatoren van de programmabegroting sluiten nog steeds niet aan bij de eerder genoemde wensen om de kwaliteit van de openbare ruimte te meten. Er is toegezegd dat bij de voorjaarsnota van 2020 nieuwe indicatoren komen en de wethouder wordt verzocht dit nogmaals te bevestigen.

Met betrekking tot behoud en bescherming van groen is er de laatste tijd veel vandalisme geweest. Gevraagd wordt om meer maatregelen om dit te voorkomen en om meer handhaving. Het omdenken van GroenLinks is creatief, maar wat het CDA betreft is dit onvoldoende. Groen, tenzij samen met de groei van de stad rijmt niet met een daling van de investeringen van de gemeente. Kiezen voor gras in plaats van vaste planten, omdat dit goedkoper zou zijn, strookt volgens mevrouw Zwinkels totaal niet met gemeentelijk beleid.

Tot slot zal het CDA schriftelijke vragen stellen over de kostendekkendheid met betrekking tot de markt.

De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) leest dat er is gekozen voor onverhard, tenzij en de vraag is of dit hetzelfde betekent als groen, tenzij. Zijn er belemmeringen voor het toepassen van dit principe bij nieuwe ontwikkelingen? Over rust in de openbare ruimte wordt in deze programmabegroting niet gerept, terwijl het college eerder heeft aangegeven dat de stiltewandelingen vervangen zouden worden door de groene ommetjes. Deze laatste worden wel genoemd, maar hierbij wordt ook vermeld dat deze plekken geschikt zijn voor ontmoetingen en sporten. Dit gaat niet altijd samen met rust en bezinning. Op dit moment is het alleen mogelijk voor particulieren om subsidie voor groene daken aan te vragen als een dak minimaal voor 20 m² wordt vergroend. Hierdoor valt een aantal daken af. In Rotterdam kan dit al vanaf 10 m² en de ChristenUnie pleit voor een verlaging van het minimale aantal vierkante meters.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) meldt dat de PvdD in antwoord op een technische vraag over het wateropvangsysteem de toezegging heeft gekregen van een toevoeging van de doelstelling dat het water- en rioleringsstelsel ook geschikt moet zijn voor planten en dieren. Dit komt echter niet terug in het erratum op de begroting. Kan de wethouder dit toelichten?

Wat betreft wisselperken sluit de PvdD zich aan bij GroenLinks.

Het is een mooie doelstelling dat bij een groeiend aantal mensen de hoeveelheid groen per huishouden gelijk blijft, maar in een eerdere berekening telde het groen in de landgoederen mee. Nu wordt aangegeven dat dit niet meegeteld had moeten worden, terwijl deze locaties worden aangewezen als recreatiegebieden. Door deze correctie is de hoeveelheid per huishouden en ook het streefgetal voor de toekomst naar beneden bijgesteld. De PvdD pleit ervoor om het groen op 113 m² per huishouden te houden.

Met betrekking tot vergunningen zijn er veel signalen dat deze onzorgvuldig worden afgehandeld en dat niet goed wordt gecommuniceerd. Dit wordt soms bij de vergunningverlening gecorrigeerd, maar dit gebeurt niet altijd waardoor het voor zowel de raad als voor de bewoners moeilijk wordt om dit proces te volgen. De vraag is of de onzorgvuldige uitvoering wordt veroorzaakt door onvoldoende capaciteit. Dit betreft zowel publicaties als toezicht en handhaving waarbij het met name gaat over bomen in de openbare ruimte.

Voor de kleine groene stukjes kaal gras sluit de PvdD aan bij de PvdA die heeft gevraagd om een inventarisatie van deze plekken waarna kan worden onderzocht of deze biodiverser kunnen worden.

Tot slot sluit de PvdD zich ook aan bij het CDA wat betreft de subsidie voor groene daken.

- Mevrouw **Oskam** (PvdD) zegt dat de PvdD zich zorgen maakt over de werkwijze van het platform invasieve exoten en de manier waarop de overheid omgaat met exoten. In het programma invasieve exoten van de provincie Utrecht wordt gesproken over diersoorten die uitgeroeid moeten worden. De gemeente Utrecht zit in het voornoemde platform en er wordt verwacht dat deze zich inzet om te voorkomen dat dieren die zich in de provincie vestigen, worden gedood of uitgeroeid terwijl er ingezet zou moeten worden op preventie. Het college wordt gevraagd om een toezegging dat dierenwelzijn voorop wordt gesteld en dat het zich inzet op het niet doden van dieren in de provincie Utrecht. Voor bewoners die helpen bij de bestrijding van invasieve exoten bestaat een subsidieregeling. De PvdD hoopt dat deze regeling alleen geldt voor planten als de Japanse duizendknoop. Het college wordt gevraagd als lid van het platform zich ferm uit te spreken tegen het doden van dieren. Regelmatig vallen egels en katten in de Utrechtse wateren en door de vaak zeer hoge en steile kades komen zij er niet meer zelf uit. Het college is al vaker om maatregelen gevraagd, maar heeft deze tot op heden nog niet genomen. In de verlengde Houtrakgracht in Leidsche Rijn vallen regelmatig katten in het water en zowel bewoners als de Dierenambulance hebben hier melding van gedaan en ook naar aanleiding hiervan heeft de gemeente geen maatregelen genomen. Het college wordt verzocht om meldingen van de Dierenambulance zeer serieus te nemen en direct actie te ondernemen als deze aan de bel trekt.
- 20 Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt of kattentouwen voor de PvdD een alternatief zijn voor de FUPS.
- Mevrouw **Oskam** (PvdD) verzoekt de wethouder om zo spoedig mogelijk in gesprek te gaan met bezorgde bewoners en samen met hen te zoeken naar oplossingen voor katten en andere dieren. Op dit moment wordt op een aantal plaatsen scheepstouwen aangelegd en het college wordt gevraagd om bewoners hierin te faciliteren.
- Er zijn berichten ontvangen van mensen die van de voedselbank leven die tevergeefs hebben gevraagd om eten voor hun dieren. De PvdD heeft eerder al aangegeven dat de enige dierenvoedselbank onvoldoende steun krijgt van het college. Van de nieuwe ambtenaar Dierenwelzijn wordt verwacht dat deze de belangen van de dierenvoedselbank stevig zal vertegenwoordigen en het college wordt gevraagd om in gesprek te gaan met de voedselbank en de dierenvoedselbank om te bekijken op welke manier huisdieren geholpen kunnen worden.
- Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) wijst erop dat groene gevels voor het merendeel uit de subsidieregeling zijn gehaald terwijl deze niet alleen bijdragen aan klimaatadaptatie, maar ook gebouwen een mooiere uitstraling geven. Aangezien er in 2018 38.000 euro over is gebleven van de subsidie biedt dit mogelijkheden om de groene gevels weer onder te brengen in de subsidie.
- De heer **Isik** (PvdA) onderschrijft deze suggestie en pleit tegelijkertijd voor een dakenplan voor de hele stad. Het college wordt daarom gevraagd om een inventarisatie van welke daken voor welke doeleinden geschikt zijn.
- Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) vindt dit een heel goed plan.
- De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt of Student&Starter ook vindt dat groene gevels ook wat aanpassingen vergt van Welstand.
- Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) ondersteunt deze oproep en legt dit graag aan de wethouder voor.
- Plinten zijn ook van groot belang voor de openbare ruimte en Student&Starter vraagt of er mogelijkheden zijn voor een plintenvisie, niet alleen voor te ontwikkelen gebieden maar ook juist voor de al bestaande plinten.
- Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt dit een heel goed idee, maar zij vraagt zich af of dit niet aansluit bij het creëren van vitale winkelgebieden.
- Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) denkt dat dit niet de enige oplossing is, maar vindt het een zinvolle toevoeging.

De heer **Schipper** (SP) constateert dat zaken vaak lang duren en noemt hierbij de wal- en kluismuren. Goed onderzoek is nodig, maar het college wordt nogmaals oproepen om vaart te maken met maatregelen om de kades te ontlasten en hierbij de financiën inzichtelijk te maken.

5 Op het achterstallig onderhoud in de openbare ruimte wordt ten opzichte van vorig jaar 1 miljoen euro ingelopen. De ingeboekte bezuiniging is echter 250.000 euro waarbij het college aangeeft dat de kosten voor grond- weg- en waterbouw enorm zijn gestegen. De heer Schipper vraagt zich af of deze stijging werkelijk 750.000 euro bedraagt en hiervoor ziet hij graag een onderbouwing.

De **voorzitter** schorst de vergadering voor de beantwoording van het college.

10 De **voorzitter** heropent de vergadering.

College

15 Wethouder **Diepeveen** gaat in op de vragen over bezuinigingen van de heer Te Hoonte. Het college meent dat de bezuiniging op graffiti verantwoord is. Stedelijke voorzieningen binnenstad omvat veel meer dan muurschilderingen.

20 Het gaat de heer **Te Hoonte** (VVD) specifiek om het verhalen van de kosten op een al vaak genoemde tagger. Hij meent dat de term binnenstad de lading niet dekt.

Wethouder **Diepeveen** zegt dat de bezuiniging niet wegneemt dat ook wordt ingezet op het blijven benutten van mogelijkheden om kosten te verhalen.
De stedelijke voorziening is inderdaad veel breder dan de binnenstad en hierop wordt slechts zeer
25 beperkt bezuinigd.
Het ligt voor hand dat het punt van de groene bedrijventerreinen de komende tijd zal worden geagendeerd bij actieve ondernemersverenigingen.

30 De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) wijst erop dat het voorstel betekent dat het ambitieniveau voor bedrijventerreinen wordt verlaagd.

Wethouder **Diepeveen** stelt dat het enigszins verlagen van het onderhoudsniveau van groene bedrijventerreinen verantwoord is. De haalbaarheid van de bezuiniging is niet afhankelijk van de activiteit van ondernemersverenigingen.

35 De heer **Te Hoonte** (VVD) leest in het voorstel dat het niveau omlaag gebracht worden.

Wethouder **Diepeveen** herhaalt dat het college het verantwoord vindt om het niveau omlaag te brengen. In reguliere overleggen met bedrijventerreinen wordt hierover wel gesproken en dit zou
40 kunnen leiden tot actie bij ondernemersverenigingen.

Het college komt in het voorjaar 2020 met een nieuwe Nota beheer openbare ruimte. Hierin staat een nieuwe raming van het achterstallig onderhoud waarbij ook wordt gekeken hoe andere steden hiermee omgaan. Daarnaast wordt de raming ook ingegeven door nieuwe regelgeving op basis van BBV. Het staat niet precies in relatie tot gestegen kosten in de grond- weg- en waterbouw.

45 De heer **Te Hoonte** meent dat de methode van ramen dient ter dichtrekening van de begroting en hij stelt voor dat onderzoek wordt gedaan naar het volume van achterstallig onderhoud en dat er vervolgens een voorstel voor bezuiniging komt.

50 Wethouder **Diepeveen** stelt dat het altijd een keuze blijft. Alles afgewogen en kijkende naar het slimmer inrichten en actualiseren van beheerplannen is er wel degelijk iets mogelijk. Tegelijkertijd komt er volgend jaar ten tijde van de voorjaarsnota een nieuwe raming.

55 De heer **Schipper** (SP) heeft een technische vraag gesteld en het is hem nog steeds niet duidelijk waarin het verschil van 750.000 euro zit.

Wethouder **Diepeveen** herhaalt dat er een nieuwe raming op komt is op basis van nieuwe regelgeving en er wordt in toenemende mate slimmer georganiseerd wat zal leiden tot een efficiëntere inzet van middelen.

Aandacht voor bermen bij in- en uitvalswegen sluit aan bij de opzet om op basis van visuele inspecties vaker schoon te maken op vervuilde locaties.

Er komen inderdaad nieuwe indicatoren om de kwaliteit van de openbare ruimte te meten.

5 De komende tijd zal een aantal hotspots nog nadrukkelijker worden benoemd en dit zal aan de raad worden gecommuniceerd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt wanneer deze voortgangsrapportage komt.

10 Wethouder **Diepeveen** zegt toe om dit in het derde kwartaal 2020 te doen.
Op allerlei locaties wordt gekeken naar het extra toevoegen van groen.

De heer **Virginia** (GroenLinks) biedt aan om de signalen die de raad krijgt te delen met het college.

15 Wethouder **Diepeveen** noemt een pilot die in de Rivierenwijk zal starten. Bewoners hier zal de komende tijd worden gevraagd om suggesties om te komen tot vergroening en locaties voor extra bomen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of ook wordt gekeken naar locaties waar groen kan worden versterkt.

20 Wethouder **Diepeveen** komt hierin zijn beantwoording over de biodiversiteit op terug.
Met corporaties wordt gesproken over meer kwaliteit van het groenbezit.
Met betrekking tot de wal- en kluismuren is vandaag een reactie op de motie hierover gedeeld. Het Antea-onderzoek bevindt zich in de afrondende fase en volgens planning worden de resultaten
25 hiervan eind november met de raad gedeeld.

De doelstellingen van het Deltaplan Biodiversiteit worden onderschreven en er is zeker bereidheid om met de betrokken organisaties te overleggen. De wethouder zal hierop terugkomen in de
duurzaamheidsverslagen rond de voorjaarsnota in mei 2020.

30 Het maai- en zaai-beleid worden inmiddels aangepast. De details hierover zullen worden opgenomen in het nieuwe Handboek Openbare Ruimte.

Op dit moment wordt gewerkt aan een steunpunt stadstuinieren en zelfbeheer. Hierbij hoort voorlichting over biodiversiteit bij groene bewonersinitiatieven.

Een herijking van het zelfbeheer vindt momenteel plaats. In de tweede helft van 2020 zal naar
aanleiding hiervan actief zelfbeheerders worden geworven.

35 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) waardeert de ideeën over biodiversiteit, maar uit de programmabegroting blijkt dat hier geen geld voor uit wordt getrokken.

40 Wethouder **Diepeveen** zegt dat de door hem genoemde zaken uit het reguliere budget gefinancierd kunnen worden.

Hoewel het hun eigen fondsen zijn, zullen de ondernemersverenigingen er op gewezen worden om in te zetten op biodiversiteit.

45 De heer **Virginia** (GroenLinks) verzoekt de wethouder met betrekking tot dit laatste spoed te betrachten gezien het seizoen.

Wethouder **Diepeveen** erkent dat het inderdaad verstandig is om het nog dit jaar te doen.

50 Het omvormen van wisselperken naar vaste perken ofwel met vaste planten ofwel met gras gaat om beperkte locaties waarbij per plek wordt afgewogen wat de beste oplossing zou zijn. Het uitgangspunt hierbij is biodiversiteit.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft als antwoord op schriftelijke vragen gekregen dat vaste planten duurder zijn dan gras en dat daarom geen grote budgetwijziging wordt voorgesteld. Hieruit concludeert zij dat er geen budgetwijziging nodig is, omdat wordt gekozen voor gras.

55 Wethouder **Diepeveen** legt uit dat wisselperken vaste perken worden. In vaste perken kan worden gekozen voor vaste planten en of gras. Bij omvorming wordt rekening gehouden met biodiversiteit.

De heer **Virginia** (GroenLinks) heeft ook als antwoord op schriftelijke vragen gekregen dat bij omvorming naar gras een negatief effect op de biodiversiteit wordt verwacht. Hij pleit daarom voor minder gras.

- 5 Wethouder **Diepeveen** herhaalt dat het uitgangspunt meer biodiversiteit is. In aanleg is bij vaste planten de mogelijkheid om biodiversiteit toe te voegen groter, maar bij gras zijn er ook mogelijkheden die samenhangen met zaaibeleid.
Met betrekking tot de gewijzigde omstandigheden van PFAS en PAS zijn er met name in de gebieden met hoogwaardige natuur in de omgeving mogelijkheden.

- 10 Hergebruik van materialen wordt toegepast waar mogelijk en het streven is dat dit zal toenemen.
Over het afstandscriterium voor bankjes wordt eind november 2019 gecommuniceerd. De suggestie circulair tenzij als uitgangspunt bij straatmeubilair zal worden meegenomen.
In Julianapark en Lunetten wordt een pilot gedaan met afval scheiden.

- 15 De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) wijst erop dat er al langer wordt gemeld dat ervaring wordt opgedaan met afvalscheiding in parken. Hij verzoekt het college om met resultaten naar de raad te komen, zodat na evaluatie kan worden besloten om dit in meer parken te gaan doen.

- 20 Wethouder **Diepeveen** stelt dat na Lunetten onlangs afvalbakken voor gescheiden inzameling in het Julianapark zijn geplaatst.

Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) stelt voor om het afval scheiden laagdrempeliger op te zetten.

- 25 Wethouder **Diepeveen** zegt dat de komende tijd zal worden gekeken naar slimmere methodes om het verder uit te bouwen.

- Mevrouw **Schilderman** (D66) memoreert dat eerder is gesteld dat niet gescheiden perscontainers in het Griftpark geplaatst zouden worden. Het lijkt haar beter om het in een keer goed te doen door mogelijkheden te creëren voor het scheiden van afval uit parken.

- 30 Wethouder **Diepeveen** zegt toe in het eerste kwartaal 2020 terug te komen met een evaluatie van gescheiden afvalbakken met een voorstel erbij.
Wifi-tracking en gezichtsherkenning wordt vanuit de gemeente niet gedaan. Voor details verwijst hij naar de beantwoording van eerdere vragen door wethouder Voortman.

- 35 Mevrouw **Schilderman** (D66) verzoekt de wethouder specifiek om met bordjes aan te geven waar door de gemeente wordt gefilmd.

- 40 Wethouder **Diepeveen** wijst erop dat er rond de 90 camera's staan en hij is geen voorstander van een woud van bordjes in de stad.

- Mevrouw **Schilderman** (D66) vindt het belangrijk dat mensen een onderscheid kunnen maken tussen legitieme camera's en tussen mensen die illegaal de openbare weg filmen.

- 45 Wethouder **Diepeveen** stelt dat er een openbaar register is waarin de gemeentelijke camera's staan vermeld. Voor het overige zal hij informeren op welke manieren dit onderwerp elders aan de orde is geweest.

- 50 Sinds ongeveer een jaar worden de principes onverhard tenzij en groen tenzij gehanteerd. Onder onverhard valt ook water en braakliggend terrein. In het eerste kwartaal van 2020 wordt het principe groen tenzij nader toegelicht.

- In afwachting van een bredere dakenstrategie wordt per 1 januari 2020 een aantal aanpassingen van de subsidieregeling overwogen waarbij verlaging van het aantal vierkante meters dakoppervlak een reële optie is.

- 55 De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) vraagt wat de wethouder met deze laatste opmerking bedoelt.

Wethouder **Diepeveen** is terughoudend omdat het voorstel nog niet in het college is besproken.

De subsidie voor groene daken wordt goed benut wat betekent dat er geen ruimte is voor groene gevels. Bij de klimaatadaptatiestrategie zal wel worden overwogen om iets met groene gevels te doen en hierop zal in het eerste kwartaal van 2020 worden teruggekomen.

In het plan gemeentelijke watertaken zullen doelstellingen worden benoemd voor het waterrioleringssysteem.

Wat betreft de landgoederen en het meetellen van groen is gebleken dat sprake was van een dubbeltelling die nu is verwijderd.

Het proces rond publicaties rond aanvragen voor een velvergunning wordt verbeterd. Met betrekking tot bomen in de openbare ruimte is eerder een steekproef aangekondigd waarbij op tien plekken in de gemeente wordt bekeken hoe het proces rond bescherming van bomen werkt. **Nog voor het eind van 2019 worden de resultaten van deze steekproef met de raad gedeeld.**

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) hoort al langere tijd dat er wordt gewerkt aan verbetering van het proces rond publicatie. Waarom duurt het zo lang voordat dit proces soepel verloopt?

Wethouder **Diepeveen** noemt zaken als papieren aanvragen en privacy elementen. Zijn stellige overtuiging is dat zaken al beter zijn dan enige tijd geleden.

Mevrouw **Geertsema** (vergunning toezicht en handhaving) licht toe dat het proces wordt opgepakt met het programma Publiekdienstverlening. Hierbij moeten technische zaken worden geregeld, omdat aanvragen op papier worden ingediend en hierdoor handmatig privacyzaken ingeregeld moeten worden. Dit kost capaciteit.

Wethouder **Diepeveen** verwijst voor de vragen van mevrouw Oskam over de rol als lid van het platform invasieve exoten en met name de dieren en de FUPS naar de commissie van 7 november a.s. tijdens het onderwerp Dierenwelzijn.

Mevrouw **Oskam** (PvdD) stelt dat de kans groot is dat Dierenwelzijn niet wordt behandeld volgende week. Met name het onderwerp van de katten in de gracht is zeer urgent.

Wethouder **Diepeveen** zegt dat FUPS bij gebrek aan middelen over het algemeen niet afzonderlijk worden aangelegd, maar dat deze worden meegenomen bij het aanpassen van de oeverconstructie.

Mevrouw **Oskam** (PvdD) wijst erop dat in 2007 al aan de bel is getrokken over de Houtrakgracht en zoals zij zojuist heeft gemeld, is de kans vrij groot dat het debat volgende week niet gevoerd zal worden.

Wethouder **Diepeveen** weet niet anders dan dat dit debat gewoon zal plaatsvinden. Onvoldoende steun en aandacht van de gemeente voor de dierenvoedselbank herkent de wethouder niet. Zowel vanuit het wijkbureau als vanuit vastgoed is hier veel aandacht aan besteed. Een voorbeeld hiervan is het alles-onder-één-dak-initiatief in het voormalige schoolgebouw aan de Amsterdamsestraatweg.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) meldt dat er geen stadsbrede voorziening is voor mensen die afhankelijk zijn van de voedselbank en een huisdier hebben. Op het moment dat iemand niet in de buurt van de Amsterdamsestraatweg woont, is de voorziening niet beschikbaar.

Wethouder **Diepeveen** wijst erop dat de gemeente particuliere initiatieven voor zowel de voedselbanken als voor de dierenvoedselbanken ondersteunt, maar dat het geen overheidstaak is om een dergelijke (dieren)voedselbank op te richten.

Mevrouw **Oskam** (PvdD) meent dat er nog steeds geen zekerheid is dat de Amsterdamsestraatweg een definitief pand is en dat de kosten beperkt blijven. Het echte probleem is echter dat bij de reguliere voedselbanken geen diervoeder aanwezig is.

Wethouder **Diepeveen** stelt dat dit ook om een particulier initiatief gaat. Waar mogelijk ondersteunt de gemeente bij het zoeken naar huisvesting. Het is inderdaad belangrijk om oog voor plinten te hebben.

Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) vraagt of dit impliceert dat het college ook kijkt naar bestaande gebieden zoals Overvecht, Kanaleneiland en winkelgebieden waar dit minder zichtbaar is.

5 Wethouder **Diepeveen** antwoordt dat juist in winkelgebieden rekening wordt gehouden met interessante functies voor plinten en het vullen van ruimtes die leegstaan.

De **voorzitter** schorst voor het volgende blok met wethouder Everhardt.

Blok 8 Vastgoed

- 5 De **voorzitter** heropent de vergadering en concludeert dat de commissie geen behoefte heeft aan de behandeling van geheime stukken.

Commissie

- 10 De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt waarom de leegstand kan oplopen en waarom een pand in dat geval niet wordt afgestoten.

Hij dankt de wethouder voor de lift van de Domtoren.

Met betrekking tot de herzonering precariobelasting terrassen vraagt hij wat de ondernemers hiervan gaan merken en of er geen andere oplossing is om 30.000 euro binnen te halen.

- 15 De heer **Van Corler** (GroenLinks) memoreert dat GroenLinks bij de bespreking van de Nota kapitaalgoederen aandacht heeft gevraagd voor de autorisaties voor de verschillende reserveringen. Het antwoord dat bij B-investeringen zeker niet zal worden gestuurd op het geautoriseerde bedrag in de lijst en dat voor een specifieke investering een voorstel naar de raad wordt gestuurd, is voor GroenLinks voldoende.

- 20 De heer **Van der Zweth** (PvdA) sluit zich aan bij voorgaande spreker.

- 25 De heer **Roodenburg** (D66) brengt in herinnering dat de wethouder eerder heeft toegezegd het vastgoedbeleid in het najaar naar de raad te sturen. Wanneer komt dit?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is blij dat de twee moties van het CDA met betrekking tot vastgoed zijn aangenomen. Zij vraagt aandacht voor het transparant en eerlijk maken van kostendekkende en marktconforme tarieven voor het maatschappelijk vastgoed.

- 30 De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) verwijst naar de aangenomen motie voor meer ruimte voor maatschappelijk vastgoed in de Merwedekanaalzone en breder in de stad en hij is benieuwd hoe het staat met het behalen van deze ambitie en hoe deze wordt gemonitord nu het doel "maatschappelijke voorziening op orde" uit de programmabegroting is weggevallen.

- 35 Buurtteams geven signalen af dat zij moeite hebben om de huisvesting op orde te krijgen. Hebben zij voldoende huisvesting?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) herinnert zich dat de ChristenUnie er eerder voor heeft gepleit om wijkbureaus terug te krijgen in de wijk.

- 40 De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) is hier nog altijd voorstander van. Het wijkbureau binnenstad is inmiddels weer in het stadhuis teruggekeerd. Wellicht dat de wethouder ook mogelijkheden ziet voor wijkbureau west om terug in de wijk te komen.

Welke acties onderneemt de wethouder vastgoed om ruimte te creëren voor mensen die dakloos zijn?

- 45 Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) vraagt of de wethouder weet of de bestemming cultuur of een andere maatschappelijke bestemming van de verkochte panden in het Werkspoorkwartier voldoende zijn overwogen. Het gaat met name over de locaties Schaverijstraat en de Tractieweg. Een andere vraag is of panden ook gedeeltelijk verkocht kunnen worden.

- 50 De heer **Schipper** (SP) sluit zich aan bij de vraag over de precario van de VVD.

De heer **Bosch** (PVV) wijst erop dat de gemeente sinds de jaren 70, met uitzondering van Fort Lunet III geen onderhoud heeft gepleegd aan de bekledingsmuren van de forten. Met name het metselwerk van de kademuur van Fort Lunet IV vormt een groot risico.

- 55 Is er al een MJOP en zijn er voldoende middelen voor het onderhoud van de forten? Moet een eventueel risico niet worden opgenomen in de risicoparaagraaf?

De **voorzitter** last een schorsing in ten behoeve van collegeberaad.

- 60 De **voorzitter** heropent de vergadering.

College

- 5 Wethouder **Everhardt** licht toe dat leegstand is bedoeld om het bezit strategisch in te zetten en continuïteit te garanderen om bepaalde beleidsinvullingen mogelijk te maken. Goed leegstandsbeheer is ongeveer 5%. Op dit moment is er zelfs minder leegstand.
De precario van de terrassen is per abuis onder de begroting vastgoed terecht is gekomen. Voorafgaand aan behandeling in de raad zal een schriftelijke reactie volgen.
- 10 De heer **Wijmenga** (ChristenUnie) verzoekt om hierin mee te nemen waarom de verordening gebiedsindeling pas in 2021 wordt gewijzigd.
- Wethouder **Everhardt** zal dit meenemen in de beantwoording van de vraag.
Nieuw vastgoedbeleid zal voor de kerst naar de raad worden gestuurd.
- 15 Verenigingen met erkende en beleidsondersteunende activiteiten zullen tegen een heldere kostprijs kunnen huren conform de kaderbrief.
Maatschappelijk vastgoed binnen de Merwedekanaalzone betreft de huidige initiatieven en de nieuwe planontwikkelingen en de rol van maatschappelijk vastgoed in deze zone en de ruimte die hiervoor beschikbaar zal zijn. Er zijn veel grondeigenaren en er spelen hier veel verschillende belangen.
- 20 De wethouder is er op dit moment niet van op de hoogte dat buurtteams niet gehuisvest kunnen worden. Hij zal dit echter extra checken.
- Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of er voortgang te melden is over wijkbureau West.
- 25 Wethouder **Everhardt** heeft hier op dit moment geen nieuw informatie over.
De twee panden waarnaar Student&Starter verwijst, zijn al verkocht en getransporteerd conform de oude verkoopdoelstelling. Als gedeeltelijk verkopen een meerwaarde heeft, staat het college hiervoor open. Met betrekking tot financiën is het de vraag of dit een meerwaarde heeft. Inhoudelijk zou dit interessant kunnen zijn, maar splitsing van een gebouw is juridisch wel ingewikkeld.
- 30 De heer **Te Hoonte** (VVD) hoopt niet dat bij elke stedelijke ontwikkeling maatschappelijk vastgoed in bezit gehouden wordt.
- 35 Wethouder **Everhardt** erkent dat vastgoed ook wordt aangekocht vanwege een strategische reden.
Strategisch in bezit hebben kan echter ook zeer lang duren waarmee soms de vraag rijst of een ontwikkeling nog wel doorgaat. In het nieuwe beleidskader zal worden toegelicht hoe in dat geval met dit vastgoed wordt omgegaan.
- 40 Mevrouw **Oosters** (Student&Starter) onderschrijft dat niet alles wat wordt aangekocht behouden moet blijven, maar zij heeft het voorbeeld in het Werkspoorkwartier genoemd, omdat de gemeente dit gebied met een bepaald doel wil ontwikkelen. Daarom heeft zij gevraagd of voldoende is afgewogen om het pand een bestemming voor dit doel te geven voordat het werd afgestoten.
- 45 Wethouder **Everhardt** stelt dat het in dit voorbeeld niet is gedaan, omdat het pand nog onder een eerdere taakstelling viel. In het nieuwe beleidskader komen de overwegingen die de VVD en Student&Starter maken aan de orde.
In de afgelopen voorjaarsnota zijn de onderhoudsmiddelen vastgesteld. Deze zijn voldoende om de forten in de afgesproken staat te houden. Daarom is het niet nodig om dit in een aparte risicoparagraaf te benoemen.
- 50 De voorzitter schorst de vergadering om **12.30** uur.

Verslag van de openbare middagvergadering van de raadscommissie Stad en Ruimte, gehouden op 31 oktober 2019 in de raadzaal, Stadhuisbrug 1 te Utrecht

Aanwezig: De voorzitter, mw. R. Heijne, de wethouders, dhr. K. Diepeveen, dhr. V. Everhardt en dhr. K. Verschuure, de leden, dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. M. de Pagter (VVD), mw. F. de Koning (GroenLinks), dhr. E. Virginia (GroenLinks), dhr. P. Zwanenberg (GroenLinks), dhr. B. Işik (PvdA) dhr. R. van der Zweth (PvdA), mw. H. Dekker-Abdulaziz (D66), de heer M. Koning (D66), dhr. T. Homan (Student&Starter), dhr. J. Wijmenga (ChristenUnie), dhr. I. el Abassi (DENK), mw. J. Zwinkels (CDA), dhr. T.W. Schipper (SP), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. S. Nagtegaal (PVV), commissiegriffiers en enkele medewerkers.

Verslag: Mw. J. van der Wiele (Notuleerservice Nederland).

Inhoud

1. Opening en mededelingen.....	1
2. Raadsvoorstel Programmabegroting 2020	1
2.1 Raadsbrief Schriftelijke raadsragen Programmabegroting 2020, erratum op de Programmabegroting 2020, reactie op waarnemingen van de accountant op de Programmabegroting 2020 en bewonerssamenvatting	1
2.2 Raadsbrief Tweede erratum Programmabegroting 2020	1
3. Raadsvoorstel Tweede Bestuursrapportage 2019	1

1. Opening en mededelingen

De voorzitter opent de vergadering en heet alle aanwezigen en luisteraars welkom. Vandaag worden de besprekingen voortgezet van de Programmabegroting 2020. Vergaderingen van de gemeenteraad van Utrecht zijn openbaar en er worden film- en geluidsopnames gemaakt, vertoond, uitgezonden en bewaard op internet. Mensen in de zaal kunnen dus in beeld komen. De definitieve besluitvorming over de voorstellen vindt plaats in de raadsvergadering van 14 november. Het bespreken van de stukken vindt plaats in programmablokken. Ieder programmablok wordt in één termijn behandeld. Iedere fractie heeft één hoeveelheid spreektijd voor de hele woensdag en donderdag. Het verzoek is geen algemene beschouwingen te houden, waar mogelijk aan te sluiten bij andere fracties en moties vroeg aan te kondigen zodat andere partijen zich daarop kunnen voorbereiden. Toezeggingen worden alleen genoteerd wanneer het college toezegt een stuk voor een concrete datum (in dit geval na het slotdebat van 14 november) naar de raad te zenden. Nieuw is dat wordt gewerkt met evaluatiekaarten. Vanmiddag zijn aan de orde: Stedelijke ontwikkelingen, inclusief Wonen, Leidsche Rijn en Samen voor Overvecht, Stationsgebied en Grondzaken (Blok 9).

2. Raadsvoorstel Programmabegroting 2020 en alle daaraan gerelateerde voorstellen

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat er veel minder woningen worden gebouwd dan gepland. In de Voorjaarsnota werden prognoses nog gehandhaafd maar de Peilstok rapporteert minder productie. Versnellen lukt dus niet. De Programmabegroting 2020 meldt bruto 2000 toegevoegde woningen in 2021, terwijl dat ooit 4500 waren. (En dan zijn de effecten van het PAS nog maar gedeeltelijk verwerkt en komt ook PFAS er nog bij.) Wat is dan het nut van al die akkoorden? Hij vraagt of dit nu de cijfers zijn. Wat gaat het college nu concreet doen om de tekorten in te lopen? Misschien moeten we gewoon gaan bouwen, zeker met zo weinig plancapaciteit? Rijnburg is wat hen betreft ook nodig. De grondopbrengsten lijken niet af te nemen. Profiteert de gemeente van de hoge huizenprijzen en waarvoor wordt dit geld ingezet? Hij vraagt wat het risico is om zoveel minder woningen te bouwen en wat er gebeurt als het nog verder inzakt. De VVD-fractie gaat voorstellen doen om toekomstige projecten sneller uit te voeren. Hij wil daarbij graag meer monitoringsmogelijkheden en vraagt ook welke wabocodes zijn geteld voor de woningen die er staan. Voor de Omgevingswet is veel geld vrijgemaakt. De VVD-fractie is het er nog steeds niet mee eens dat ook anderen de opdrachtgeversrol hebben en vraagt, ook vooruitkijkend, de reactie van het college daarop. De fractie vraagt het college ook een indicator toe te voegen voor de woningen boven 307.000 euro. Dan de warmtevoorzieningen in Leidsche Rijn. Pagina 55 van de toelichting wekt de indruk dat er nog steeds wordt voorgesorteerd op stadsverwarming. Hij wil graag de toezegging dat de ontwikkelaar bij ieder project in Leidsche Rijn en Vleuten-De Meern zelf kan kiezen wat de meest geschikte energievoorziening is, zonder gedwongen winkelnering bij stadsverwarming.

De heer De Pagter herinnert aan de toezegging om kort na de zomer een voorstel naar de raad te sturen voor betaald parkeren in Vleuterweide en vraagt naar de stand van zaken. De wethouder Stationsgebied heeft ooit toegezegd om in het tweede deel van de openbare stalling (onder het Stationsplein) toiletten te realiseren en oplaadpunten voor elektrische fietsen. Op welke termijn verwacht het college deze alsnog te realiseren? Twee NS-stallingen zijn nu 24/7 open. Is de wethouder bereid ook de andere stallingen (Sijpesteijnstalling en Knoopstalling) 24/7 te openen?

Mevrouw De Koning (GroenLinks) gaat in op de woningnood (wachtijd voor sociale huurwoningen en studentenkamers, de verdubbeling van het aantal daklozen) en de discriminatie op de Utrechtse woningmarkt. Er zijn al veel besluiten genomen die moeten leiden tot meer betaalbare huizen. 2020 moet het jaar worden van oogsten, met de eerste huizen onder het actieplan middenhuur. Maar soms haalt de actualiteit hen in (stijgende bouwkosten en PAS-uitspraak). GroenLinks noemt een aantal punten om zo veel mogelijk woningen te blijven realiseren. Het eerste punt is hoe van de woonvisie te komen tot woningen. Wacht de wethouder bouwaanvragen af? Of is de wethouder bereid om in buurten waar verdichtingskansen liggen plannen te maken met grondeigenaren en bewoners die passen bij de ambities uit de woonvisie? Mevrouw De Koning noemt kantorenpark Rijsweerd en de Werkplaats in Overvecht als voorbeelden van actieve samenwerking, die aansluiten bij de woonbehoeften in de buurt en de woonambities van de stad. GroenLinks zou deze praktijk willen uitbreiden naar andere gebieden. Haar tweede vraag betreft wooncoöperaties.

De heer Te Hoonte (VVD) beluistert dat GroenLinks weer praat over plannen maken. Maar wat zou het college moeten doen om te zorgen dat aangevraagde omgevingsvergunningen zo snel mogelijk worden afgegeven? Kunnen we gaan bouwen als tenminste 25% sociale woningbouw kan worden gerealiseerd, of moeten de plannen eerst worden aangepast aan de visie van GroenLinks?

Mevrouw De Koning (GroenLinks) antwoordt dat in principe voor de lange termijn wordt gebouwd. Het is daarom de moeite waard om even de tijd te nemen om te komen tot meer woningen die passen bij de stad. Alleen bouwen voor mensen met een dikke portemonnee is niet toelaatbaar. Door bijvoorbeeld heldere afspraken te hebben over de ambities kan men de bouw al versnellen.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat er volgens hem geen huis meer te vinden is onder de 307.000 euro. In deze woningen gaan gewone Utrechters wonen, zoals onderwijzers en verplegend personeel.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) herneemt dat Utrecht een stad moet zijn voor iedereen. Haar fractie streeft naar een diversiteit in aanbod van 35% sociale huur, 25% middencategorie en een derde segment voor meerverdienenden. Ook met een wooncoöperatie kan men meer woningen creëren. Amsterdam heeft daarvoor een actieprogramma aangenomen. Dat zou goed passen bij Utrecht. Op de ervaring van De Kersentuin kan worden voortgebouwd in een paar nieuwe gebiedsontwikkelingen. Hoe staat de wethouder tegenover een actieplan voor Utrecht? Door de vergrijzing ontstaat er een enorme behoefte aan speciale woonvormen en levensloopbestendig wonen. GroenLinks vraagt of specifieker kan worden gerapporteerd over het aanbod aan gemengde woonvormen en woonzorgcomplexen. Er worden veel zelfstandige studentenkamers gebouwd de komende tijd, maar vaak met een kale huur van ruim 700 euro en hoge servicekosten. Dit zijn starterswoningen en voor jongeren of studenten onbereikbaar. GroenLinks ziet kamers onder de 425 euro als studentenwoning, zodat huurtoeslag mogelijk is. Daar is positief op gereageerd, maar in het concept convenant zitten de afspraken over betaalbaarheid in het puntenstelsel. Dat is onvoldoende, omdat op basis van het puntenstelsel zó veel geld gevraagd mag worden dat een kamer voor een gewone student onder de 23 jaar onbetaalbaar is. Is de wethouder bereid in het convenant hardere afspraken te maken over de maximering van de prijs voor een jongeren- of studentenkamer tot de huurtoeslaggrens tot 23 jaar? Voor de bespreking over de stedelijke PAS-rapportage wil zij nu vast meegeven of de gemeente haar invloed kan aanwenden om zo snel mogelijk de woningbouw te hervatten zonder milieuschade, bijvoorbeeld door te pleiten voor lagere snelheden op snelwegen, het versneld doorvoeren van een snelheidsverlaging binnen Utrecht, of zelfs het uitkopen van bedrijven die veel stikstof uitstoten. Een vertraging in de bouw kost ook geld.

De heer Bosch (PVV) vraagt wat langzamer rijden op snelwegen oplevert.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) antwoordt dat langzamer rijden op snelwegen leidt tot minder stikstofuitstoot.

De heer Bosch (PVV) meent dat dit vooral symboolpolitiek is.

De heer Işik (PvdA) meent dat dit een mobiliteitsvraagstuk betreft en niet over wonen gaat.

5 **Mevrouw De Koning** (GroenLinks) herhaalt dat langzamer rijden op snelwegen leidt tot minder stikstofuitstoot. Gezien de vertragingen op diverse locaties vraagt zij de wethouder zo snel mogelijk te kijken naar nieuwe tijdelijke woninglocaties, zoals op de parkeerplaats achter de Archimedeslaan of in de oude rijschool. Utrecht moet nu geen enkele kans laten liggen om woningen te creëren, misschien ook door nieuwe plekken voor woonboten, ook op het Zandpad.

10 **De heer Bosch** (PVV) merkt op dat de oplossing voor woningbouw Rijnenburg is.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) repliceert dat zij bij een andere gelegenheid uitgebreid wil debatteren over alle plekken waar woningbouw mogelijk is.

15 **De heer Virginia** (GroenLinks) geeft aan dat de GroenLinks-fractie blij is dat het Stationsgebied en het Daalsepark van de bezuinigingen gespaard zijn gebleven. Kan de wethouder nogmaals toezeggen dat er zo beperkt mogelijk wordt bebouwd en er zo veel mogelijk groen komt in het Daalsepark?

20 **De heer Schipper** (SP) vraagt de heer Virginia of hij zijn eigen collega's niet vertrouwt.

De heer Virginia (GroenLinks) antwoordt dat hij het volste vertrouwen in hen heeft maar dat het geen kwaad kan af en toe iets te herbevestigen. GroenLinks vindt het logisch, gezien het aantal toekomstige woningen, om ook in het beurskwartier een basisschool te stichten. Is de wethouder bereid met de schoolbesturen daarover in gesprek te gaan? De verbinding tussen het Vredenburgplein en de omgeving is nog steeds een punt van zorg. Eerder hebben GroenLinks, ChristenUnie en VVD in een motie opgeroepen de regierol te nemen om de straten Hollandse en Vlaamse Toren te verlevendigen, in samenwerking met Klépierre, TivoliVredenburg en omgeving. Hij vraagt wat de wethouder hieraan gaat doen. Dat straatje is het stiefkindje van het plein, met een dagelijkse fietsenchaos, onafgewerkte bestrating, schots en scheef staande betonblokken (volgens wethouder Diepeveen in 2018 zouden de gaten in de blokken 'binnenkort' worden gevuld met aarde en planten) en een pad voor blinden en slechtzienden dat eindigt tegen de gevel van de WE. Hij vraagt of in de begroting rekening is gehouden met de verdere ontwikkeling van dit gebied en of de wethouder kan toezeggen dit gebied zeer binnenkort aan te pakken.

35 **De heer Van der Zweth** (PvdA) vraagt aandacht voor de enorme (fiets)drukke in het Stationsgebied. Hij vraagt welke plannen te verwachten zijn en welke langetermijnvisie het college hier heeft. De pas geopende fietsenstalling is een aanwinst, maar heeft nog veel kale betonnen muren, net als de stationstunnel. Dit lijkt de PvdA-fractie een uitgelezen kans om meer kunst een plek te geven. De stad telt veel kunstenaars, graffitiartiesten en muurschilders. Ziet de wethouder hier ook kansen en kan hij de gemeenteraad de uitkomsten melden van eventuele gesprekken daarover met NS en ProRail?

De heer Işik (PvdA) meent dat de groei van de stad grenzen heeft. Ook het college moet zich daar bewust van worden. Hij is benieuwd welke maatregelen het college wil nemen tegen de discriminatie op de woningmarkt. Samen met VVD en CDA wil hij kijken naar bouwen in Rijnenburg. Hij vraagt aandacht voor de sociale structuur van wijken bij de verdichtingsopgave. De PvdA-fractie heeft vaak gepleit voor 40-40-20. Hij pleit voor een adequate, snelle aanpak van schimmelwoningen. Wat betekent het stoppen met verkopen van sociale huurwoningen door Mitros in één wijk voor andere wijken? Utrecht heeft dringend goede zorgwoningen nodig. Hij vraagt het college te komen met een concrete uitvoering van de eerder aangenomen motie. Kwetsbare mensen worden nog te vaak op één plaats gehuisvest. Vermengen en spreiden is belangrijk. Er zijn woningbouwprojecten stopgezet door de stikstofproblematiek. Worden deze projecten nog uitgevoerd? Het Rijk meent dat de provincies nu aan zet zijn in deze problematiek. Worden ook van gemeenten maatregelen verwacht en wat zal de input van het college dan zijn?

55 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) merkt op dat volop wordt gebouwd en nieuwe voorzieningen worden gecreëerd. D66 kijkt naar waar de verdichting knelt en dringt aan op groener bouwen. Gebouwen zijn nog te vaak van beton, er is te weinig focus op groen en hoogbouw. D66 vraagt om een herziening van de kadernota Welstandsbeleid, met meer groen, meer hoogbouw en minder regels. Kan de wethouder dit voor het eind van het jaar toezeggen? Anders overwegen zij een motie.

60

De heer Nagtegaal (PVV) vraagt hoe D66 meer groen en meer hoogte wil combineren.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) zal dit zo toelichten. D66 wil ook een verdichtingskaart met nieuwe locaties met mogelijkheden voor sloop, hoogbouw en andere transformaties.

5

De heer Işik (PvdA) vraagt D66 een toelichting te geven op het begrenzen van groei. D66 wil een verdichtingskaart om meer te kunnen bouwen, maar waar ligt voor D66 de grens, gezien de fietsongelukken en steeds minder buitenruimte, et cetera?

10 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) antwoordt dat zij uitgaat van getallen die in de REP zijn gebruikt. Verdichten is nodig om deze aantallen te halen.

De heer Işik (PvdA) beluistert dat de drie verdichtingsopgaven voor D66 een gegeven zijn en dat de partij meer wil verdichten. Hij vraagt daarom of groei voor D66 grenzeloos is.

15

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) ontkent dit. Maar zij ziet nog geen bouwplannen voor 50.000 of 56.000 woningen. Daarom vraagt zij het college waar nog meer mogelijkheden zijn voor verdichting.

20 **De heer Schipper** (SP) wil graag horen waar D66 lege plekken ziet, of dat zij verwacht dat het college meer lege plekken zal kunnen vinden op de kaart dan zijzelf.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) antwoordt dat er door mensen suggesties worden gedaan en ook zojuist door mevrouw De Koning. Zelf ziet zij wel kavels in Leidsche Rijn. Maar ze zou dit ook graag horen van het college.

25

De heer Schipper (SP) herinnert aan het debatje laatst over Kanaleneiland (Transwijk), waarin de Wilhelminalaan als locatie werd afgeschoten door de wethouder. Leidsche Rijn is nu geen goede locatie omdat daar nog veel gebouwd moet worden.

30 **De heer Zwanenberg** (GroenLinks) geeft een enigszins verlate reactie op het idee van D66 over de welstand. In de vorige periode is uitvoering gegeven aan een notitie van D66 'Vernieuwing welstand broodnodig'. Hij is benieuwd waarom nu weer vernieuwing nodig is.

35 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) antwoordt dat D66 regelmatig hoort dat plannen waar de raad achter staat worden afgeschoten in de welstand. Met name ergert D66 zich aan het weinig groene karakter van gebouwen. Daarin vooral zou D66 verandering willen zien.

De heer Işik (PvdA) vraagt D66 een voorbeeld te geven van zo'n afgeschoten project.

40 **De heer Te Hoonte** (VVD) meent dat als D66 niet kan instemmen met het welstandsbeleid, ze dat beleid ook kunnen afschaffen.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) noemt de Vondellaan als voorbeeld. D66 wil het welstandsbeleid niet afschaffen maar updaten, zodat het meer past bij wat de raad wil.

45

De heer Işik (PvdA) wil informatie van het college over de Vondellaan, als het klopt wat mevrouw Dekker-Abdulaziz zegt.

50 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat er een vernieuwde hoogbouwvisie ligt voor eind 2019. D66 ontvangt veel signalen van bewoners die zich zorgen maken over de groei en de veranderingen. Mensen vragen zich af of zij zichzelf straks nog wel in hun buurt herkennen. In Overvecht viel de term gentrificatie. D66 wil hiervoor waken en ziet aanleiding voor een breder debat. D66 wil ook dat bewoners veel eerder, nog voor de planvorming, worden betrokken bij projecten in hun eigen wijk en ook een wooncarrière binnen hun wijk kunnen maken. Kan de
55 wethouder dit toezeggen? En doet de gemeente genoeg om deze zorgen weg te nemen? De bouwambities zijn zonder verklaring neerwaarts aangepast. D66 wil werk maken van de groei en de bouwopgave oppakken. Voor uitbreiding van de ambtelijke capaciteit is ruimte gereserveerd in het coalitieakkoord. Kan de wethouder hier ook erfpachtgeld inzetten? Het is onbegrijpelijk dat gebouwen en woningen leeg staan en niet eens tijdelijk verhuurd worden. Kan de wethouder toezeggen om dit te
60 onderzoeken? D66 wil een locatie op het terrein van de rioolzuivering aandragen voor flexwoningen en

vraagt de reactie van het college hierop. Wat betekent het lage percentage woningen tot 220.000 euro voor de gewenste stedelijke percentages in 2040? De markt in Leidsche Rijn Centrum is nog steeds niet van de grond gekomen. D66 vraagt een toezegging van de wethouder om voor eind 2019 te rapporteren over vorm, frequentie en productsoort.

5

De heer Schipper (SP) merkt op dat het niet realistisch is dat de gemeente gaat bepalen welke kramen daar komen te staan.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) antwoordt dat het niet gaat om het organiseren van de markt. Er moeten kaders komen zodat er vergunningen afgegeven kunnen worden.

10

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat deze markt zeer gewenst is, maar vindt het merkwaardig dat D66, na 8 jaar in het college, zich daar nu pas zorgen over maakt.

De heer El Abassi (DENK) vindt het niet vreemd dat D66 naar burgers luistert, maar vraagt zich af of D66 ook in andere situaties (zoals bij de bussluis) naar opstandige burgers zal luisteren.

15

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) antwoordt dat zij dit een rare vraag vindt. Net als in Leidsche Rijn luistert D66 ook in andere wijken naar bewoners.

20

De heer El Abassi (DENK) vindt het geen rare vraag, wel een raar antwoord.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) merkt op dat in de Werkplaats geen bewonersorganisaties vertegenwoordigd lijken te zijn. Zij vraagt een toelichting daarop en op de effecten van de Werkplaats voor de bewoners van Overvecht. Van het Werkspoorkwartier wil D66 een regelluwe zone en een bruisend stadsdeel maken met een functiemix van cultuur, creatieve industrie en horeca en een bottom-up aanpak.

25

Mevrouw De Koning (GroenLinks) vraagt welke regels daar dan nu knellen.

30

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) zegt dat zij vraagt naar een visie op het Werkspoorkwartier.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) wil weten van welke regels D66 last heeft.

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) zegt dat D66 hier geen antwoord op heeft. D66 heeft het idee dat mensen hier meer hun eigen omgeving kunnen inrichten, door minder regels te hebben.

35

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat Werkspoor nog steeds veel bedrijvigheid heeft, maar ook hinderzones. Hij vraagt hoe D66 daar ontwikkeling ziet van woningbouw en andere zaken. Moeten we bedrijven gaan uitkopen waar een hindercirkel omheen zit?

40

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) zegt dat zij het niet over woningen heeft gehad.

De heer Işik (PvdA) merkt op dat het gaat om de werkhouding van ondersteunende ambtenaren en niet om het afschaffen van regels.

45

Mevrouw Dekker-Abdulaziz (D66) is het volledig met de heer Işik eens. Zij vraagt naar de actuele visie op het Werkspoorkwartier, hoe de creatieve ondernemers bij deze visie worden betrokken en wanneer de raad daarover wordt geïnformeerd.

50

De heer Koning (D66) brengt in dat het teleurstellend is dat telkens vertragingen blijven optreden in de Merwedekanaalzone. Bewoners, ook van woonboten, willen duidelijkheid. Hij vraagt de wethouder hoe de samenwerking van de grond komt, wanneer het stedenbouwkundig plan komt en of het nodig is de kaders te verruimen.

55

De heer Işik (PvdA) vraagt welke kaders de heer Koning bedoelt als hij spreekt van verruiming.

De heer Koning (D66) repliceert dat hij vraagt of verruiming van de kaders noodzakelijk is. Hij vraagt al jaren, met een aantal andere partijen, om meer tijdelijk gebruik in het gebied. Wat gaat het college hieraan doen? In het Stationsgebied gebeurt veel. De raad wacht wel op een aantal plannen, zoals

60

voor het Smakkelaarsveld, en op een onderzoek naar de trappen bij de Moreelsebrug. D66 vraagt een reactie op de zorgelijke fietsveiligheid in het Stationsgebied, met name op twee plekken. Behalve een fietspad aan de Jaarbeurskant is volgens D66 ook een fietspad langs de Rabobank nodig. Kan het college de mogelijkheid hiervoor in beeld brengen?

5

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat de fietsenstalling veel lof krijgt. Er zijn ook klachten, bijvoorbeeld over het verdwijnen van de fietsenstalling op het Smakkelaarsveld en veel losgestalde fietsen in de openbare ruimte. Zijn er in Utrecht mogelijkheden voor kortstalplekken? Het CDA pleit voor een gesprek met NS en ProRail over het gebruik van Utrechtse barcodes naast de OV-chipkaart. Graffiti bij de trambrug is haar partij een doorn in het oog. Zij pleit voor snel optreden. Een leefbare woonomgeving vraagt om een verantwoorde groei van het aantal woningen. Aantallen zijn voor het CDA geen heilig huisje. Het SpvE voor Groenewoud komt pas in 2020; kan dit niet sneller? Durft de wethouder toe te zeggen dat er volgend jaar tijdelijke woningen staan op de locatie van de waterzuivering in Overvecht? En welke mogelijkheden ziet de wethouder hiervoor in de polder Oudenrijn en de Merwedekanaalzone? Hoe wil het college het groepswonen en betaalbare koop nadrukkelijker uitdragen de komende tijd? Waarom is het budget voor bewonersparticipatie met een derde verlaagd? Samen met fractievoorzitter Ferket werkt zij aan schriftelijke vragen over de organisatie en kostendekkendheid van de markt.

10

15

20

25

De heer Wijmenga (ChristenUnie) verwijst naar het recente debat over wonen. Van zijn drie punten zijn al twee genoemd. In 2016 heeft de wethouder een toezegging gedaan voor een monument voor de expeditietunnel (Junkentunnel) onder Hoog Catharijne, waar veel leed heeft plaatsgevonden, tot twintig jaar geleden een goed verslavingsbeleid werd opgezet in de stad. Zijn fractie hoort graag of deze belofte nu ingelost gaat worden. Ook hij vraagt wanneer de raad de plannen voor de trappen bij de Moreelsebrug en voor het Smakkelaarsveld kan ontvangen.

De heer El Abassi (DENK) wijst erop dat Utrecht geen enkel woonzorgproject heeft voor mensen met een Turkse en Marokkaanse achtergrond. Hij heeft er al eerder op gewezen dat deze voorzieningen niet in de woonvisie zijn opgenomen. Hij vraagt de wethouder naar de stand van zaken.

30

De heer Nagtegaal (PVV) vraagt waarom mensen een dergelijke woonzorgvoorziening niet zelf starten en waarom de gemeente dat moet doen.

De heer El Abassi (DENK) antwoordt dat hij het erg druk zou krijgen met alle voorzieningen die hij zou moeten starten. Hij komt op de groep mensen met een laag inkomen of een moslimachtergrond die bij de huidige hypotheekvormen blijven wonen in een sociale huurwoning. Hij herinnert aan de motie uit 2018 om onderzoek te doen naar onder andere alternatieve hypotheekvormen. Hij vraagt de wethouder of er al iets bekend is over dat onderzoek en wanneer een terugkoppeling te verwachten is. De heer El Abassi vraagt de wethouder of een minder streng geformuleerde 'herplantingsplicht' voor verdwijnende sociale huurwoningen (wel) kans zou maken. Hij vraagt ook aandacht voor sociale huurwoningen in wijken met minder sociale huurwoningen.

35

40

De heer Zwanenberg (GroenLinks) merkt op dat wat DENK opmerkt over sociale huurwoningen al is opgenomen in de woonvisie. Of denkt de heer El Abassi daar anders over?

45

De heer El Abassi (DENK) antwoordt dat het hem erom gaat dat het streefpercentage voor sociale huurwoningen niet wordt gehaald (procentueel en qua aantallen).

De heer Işik (PvdA) stelt voor dat de heer El Abassi het uitgangspunt van de PvdA (40-40-20) steunt; dan is het probleem opgelost.

50

De heer El Abassi (DENK) zegt dat hij dat ook steunt maar signaleert dat 35% al niet wordt gehaald. Hij vervolgt dan met de discriminatie op de Utrechtse woningmarkt. Is de wethouder het met hem eens dat afspraken en overleg niet genoeg zijn en dat er ook controles moeten zijn en sancties?

55

De heer Homan (Student&Starter) wijst erop dat het fout gaat met de studentenhuysvesting in Utrecht. Het kamertekort is al opgelopen tot 8500. Hij verwacht veel van het convenant en vraagt om meer actie in het actieplan. Hij brengt vier ideeën in die snel ingezet kunnen worden: inzet van een deel van het budget voor (ook onzelfstandige) studentenhuysvesting, inzet van regiogemeenten voor

huisvesting van internationale studenten, omzetten van woningen (hij zag een enorme verhoging van leges) door het wonen met drie personen in een huis vergunningvrij te maken.

5 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) stelt dat het verhogen van leges de onttrekking van woonruimte betreft, niet het omzetten.

De heer Homan (Student&Starter) ziet het neerzetten van tijdelijke (container)woningen als vierde mogelijkheid. Hij wil graag de reactie van de wethouder daarop.

10 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of het verlengen van de 10 jaarsontheffing voor Student&Starter ook een optie zou zijn. Dan kan in ieder geval worden behouden wat er is.

15 **De heer Wijmenga** (ChristenUnie) herinnert eraan dat hij eerder heeft gepleit voor het beperken van de toestroom van internationale studenten naar de stad. Kan dat het vijfde actiepunt zijn?

20 **De heer Homan** (Student&Starter) vindt de waarschuwing op de website van de universiteit een goed idee. Maar internationalisering draagt bij aan de kwaliteit van het onderwijs en aan de stad. Er zijn meer tijdelijke locaties die aflopen. Wonen daar zou verlengd moeten kunnen worden zolang er nog geen ander plan ligt.

25 **De heer Işik** (PvdA) deelt deze zorgen over de studentenhuisvesting en vraagt of de raad het college kan opdragen de universiteit te vragen om zelf huisvesting te realiseren op hun gronden.

30 **De heer Homan** (Student&Starter) zegt dat de prioriteit van een universiteit moet liggen bij het geven van onderwijs, niet bij bouwen. De universiteit kan wel actief meewerken aan planontwikkeling en de raad kan ook aandringen op behoud van de huisvesting op het kazerneterrein.

35 **De heer Işik** (PvdA) zegt dat de heer Homan goed begrijpt dat het erom gaat dat de universiteit haar grond ter beschikking stelt, zodat de universiteit ook deelt in de lasten.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) oppert of faculteiten niet ook verplaatst kunnen worden naar buurgemeenten.

40 **De heer Te Hoonte** (VVD) wil in dat geval faculteiten naar Leidsche Rijn halen omdat daar al studentenhuisvesting is, die kan worden uitgebreid.

45 **De heer Homan** (Student&Starter) antwoordt dat er al overleg loopt tussen de universiteit en de SSH. Hij ziet niet veel in het verplaatsen van faculteiten. Ook hij maakt zich zorgen over de vertraging in de woningbouw. Het lijkt hem belangrijk om er lering uit te trekken waarom de onderhandelingen in de Merwedekanaalzone zo lang duren. We willen inderdaad de best mogelijke deal, maar ligt het niet ook aan andere dingen, zoals de ambtelijke capaciteit? Van de bewonersparticipatie is niet helemaal duidelijk of dat de goede kant op gaat. Kunnen we keuzemogelijkheden (voor het aantal bruggen bijvoorbeeld) niet meer trechteren? Of meer met de vuist op tafel slaan? Voor het Stationsgebied ziet hij wel plannen voor groene gevels en levendige plinten voor nieuwe gebouwen, maar hoe zit dat met bestaande gebouwen en de daar gevestigde ondernemers? Kunnen we groene gevels weer opnemen in de subsidieregeling?

50 **De heer Schipper** (SP) zegt dat hij samen met de PvdD vragen heeft gesteld naar de gevolgen van CETA voor de betaalbaarheid van woningen. De antwoorden stelden hem niet gerust. Bedrijven en investeerders kunnen arbitrage invoeren en overheden trekken dan regelmatig aan het kortste eind. SP overweegt een motie hierover in te dienen bij het slotdebat. Bij de provincie is al een motie daarover aangenomen. De Programmabegroting is een goed moment om terug te komen op eerdere uitspraken van wethouders. Een daarvan betreft de voorwaarden waaronder renovaties plaatsvinden en de positie van bewoners daarbij. Recente voorbeelden (zoals Nijenoord) maken duidelijk dat daar nog steeds geen enkele verbetering of vooruitgang te zien is. De grens van vier weken is cruciaal. De motie riep op om eenduidigheid te brengen in de voorwaarden. Hij vraagt de wethouder om een verdere stap hierin. Hij hoopt de bewoners gerust te kunnen stellen.

60 **De heer Nagtegaal** (PVV) zegt dat dit college heel veel geld verspilt. Het college wil van de Merwedekanaalzone een soort Manhattan aan de Merwede maken, waar ook de woonboten worden

weggejaagd. Wat betreft de PVV wordt dit een soort Central Parc met kleine meren, restaurant en speeltuin. Hetzelfde gebeurt met andere stukjes overgebleven groen in de stad. Utrecht raakt overbevolkt, met steeds meer mensen, geluid en verloedering. Het college wil groeien naar 400.000 inwoners, de PVV niet. Maar de oplossing is bouwen in polder Rijnenburg, naar het voorbeeld van Leidsche Rijn. Daar kan een prachtige, duurzame wijk verrijzen, in plaats van een dichtgebouwde, onleefbare stad waar niets meer mag.

De heer Virginia (GroenLinks) begrijpt de relatie niet met de weinige groene tuinen in de stad.

De heer Nagtegaal (PVV) antwoordt dat GroenLinks zowel meer groene tuinen wil als ook de stad wil volbouwen.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) vraagt of de PVV weet hoeveel woningen nodig zijn om aan de woningvraag te voldoen. Volgens haar is Rijnenburg ook weer niet zo groot dat daar alle plannen van de PVV gerealiseerd kunnen worden.

De heer Nagtegaal (PVV) merkt op dat de woningbehoefte geldt voor de hele regio. Maar wie zegt dat Utrecht moet groeien naar 400.000 inwoners? PVV wil het liefste alleen Utrechters huisvesten die nu op zoek zijn naar een woning.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) geeft aan dat het volbouwen van Rijnenburg niet de oplossing is en dat dan nog steeds het aantal woningzoekenden en daklozen zou blijven oplopen.

De heer El Abassi (DENK) denkt dat Utrecht niet ontkomt aan bijbouwen. De vraag is niet zozeer hoe de stad dat met Rijnenburg wil doen, maar meer hoe het zonder Rijnenburg zou kunnen.

De heer Nagtegaal (PVV) merkt op dat volgens hem veel daklozen naar Utrecht komen omdat de voorzieningen hier goed zijn. Hij belooft niet te stoppen met zijn oproep voordat alle landelijke woordvoerders de naam Rijnenburg kennen. Het is beter om daar woningen te bouwen en te stoppen met de schadelijke windmolens.

De heer Bosch (PVV) bespreekt het volbouwen zonder fatsoenlijke parkeernormen. Volgens het college gebruiken steeds minder inwoners de auto. Zijn dat aannames of harde cijfers?

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) brengt in dat nieuwe vormen van werken en online winkelen bestaande markten in een paar jaar tijd hebben ontwricht. Er is berekend dat de helft van de huidige banen door digitalisering en technische ontwikkelingen verloren gaat. Wereldwijd wonen steeds meer mensen in de stad. Wanneer raakt deze ontwikkeling ons en hoe groot zal die impact dan zijn? Hoe managen we deze transitie? De heer Bos verwijst naar het onderzoeksrapport Een slimme stad. Is het college bekend met deze publicatie? Welke visie heeft het college op wat we moeten doen om te zorgen dat Utrecht op lange termijn een aantrekkelijke stad is voor iedereen? Stadsbelang Utrecht daagt het college uit om verder te kijken dan 5 of 10 jaar. De belofte om 4000 (ook betaalbare) woningen per jaar te bouwen is na twee maanden al achterhaald door PAS en PFAS. Gemengde woonconcepten lijken het recept te zijn voor alle leeftijden en groepen. Stadsbelang Utrecht wil een vraaggerichte benadering in de woningdifferentiatie en wil dat de ambities voor ouderen- en studentenhuysvesting (soort en aantallen) verankerd worden in gebiedsvisies en uitwerkingsplannen. Hij ziet graag een toezegging daarvoor.

De voorzitter vraagt het college of er behoefte bestaat aan een schorsing van 10 minuten. Zij constateert dat men direct wil doorgaan en geeft het woord aan wethouder Everhardt.

Wethouder Everhardt bedankt voor de vragen over het Stationsgebied. Er is een toilet gerealiseerd in de hellingbaan bij het platform. Na rijp beraad is besloten geen elektrische laadpunten te maken (door betere accu's is daar steeds minder vraag naar). De 24/7-openstelling wordt nauwgezet gevolgd. Momenteel is het voldoende dat twee van de vier stallen 24/7 open zijn. In de PAS-rapportage zal de raad een overzicht krijgen van wat de stand van zaken is en welke mogelijkheden het college ziet, ook weer in dialoog met het Rijk. Zijn toezegging voor het Daalsepark staat. Wel zal de verkeersstudie Noordwest aangeven hoeveel ruimte we krijgen. We gaan in overleg met de schoolbesturen om het hele gebied goed te bekijken (het betreft niet alleen het beurskwartier, maar ook de bestaande wijken eromheen en de Merwedekanaalzone). Daar komt het college bij het

beurskwartier op terug. Voor het Vredenburgplein komen er zeer binnenkort plannen voor de Hollandse en de Vlaamse Toren. Voor het gebiedje rond WE en Starbucks zijn plannen in de maak die het komend jaar worden uitgevoerd. Wat betreft de vragen over de Programmabegroting 2020: voor het Stationsgebied is budget beschikbaar voor infra en openbare ruimte om de bouwopgaaf goed op te leveren en nazorg. Na afsluiting van de grondexploitatie valt het beheer en onderhoud van het gebied onder het Programma Openbare Ruimte en Groen, met bijbehorend budget. De definitieve inrichting van het Smakkelaarsveld en de Moreelsehoek moet verlichting brengen in de fietsdrukte. Het wordt volgend jaar in twee stukken met de raad besproken. De levendigheid in het Stationsgebied is, net als de fietsenstalling zelf, een kwestie van smaak. Maar hij zal dit aankaarten bij NS en ProRail. (Voor de tramhalte bij het station zijn al wat stappen gezet.) De CDA-fractie was juist niet tevreden over graffiti. Collega Diepeveen zal ingaan op ongewenste graffiti. Wat betreft de Croeselaan en de Van Zeijstweg is hij niet bereid om te kijken naar een fietspad langs de Rabobank. Daar zijn veel goede redenen voor. Hij zegt toe die redenen nog een keer met de raad te delen.

De voorzitter merkt op dat als de wethouder een toezegging wil doen, zij daar graag een datum bij wil hebben.

Wethouder Everhardt geeft aan dat dit voor de Kerst 2019 zal gebeuren. Het punt over het kort stallen zal hij opnemen met zijn collega van Mobiliteit, NS en ProRail.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt wanneer zij iets horen over kort stallen.

Wethouder Everhardt antwoordt dat dit eind januari 2020 zal zijn. Gevraagd is om de Utrechtse tag ook beschikbaar te maken voor de NS-stalling. Nieuw is dat het bij NS en ProRail mogelijk is een dagpas te krijgen. Het probleem bestaat dus eigenlijk niet. Daarnaast gaat het om stationsgebonden fietsverkeer en daar is alle beschikbare capaciteit voor nodig. Hij gaat de stalling dus niet openstellen voor andere tags. Dan het terechte punt over de Voorjaarsnota 2016 en het monument voor de tunnel. Het college staat open voor het initiatief voor een mooi gedenkteken, mogelijk uit het Initiatievenfonds. Het college heeft opnieuw verbinding gezocht met deze initiatiefnemers over het realiseren ervan. Wat betreft de trappen bij de Moreelsebrug – inderdaad kun je sommige dingen niet afmaken als je tussentijds vertrekt – blijft hij bij zijn toezegging dat het onderzoek begin 2020 naar de raad zal komen, zodat de raad de discussie kan vervolgen met degene die dan het college vertegenwoordigt. Over het Smakkelaarsveld heeft inspraak plaatsgevonden. Het college zit nu op koers om het plan voor Kerst 2019 naar de raad toe te sturen. Dan de plinten en het uitdagen van partijen daarover. Hoog Catharijne is nu zelf bezig plinten te bouwen. Rond het Stationsplein zijn ze er al. De Jaarbeurs staat op het punt om hun nieuwe plannen naar buiten te brengen, dan kan de raad dat beoordelen. Overleg met de Jaarbeurs over het Beatrixgebouw loopt. Dus het college is al bezig met uitdagen.

De heer Homan (Student&Starter) geeft aan dat de concrete vraag was of de vergroening van de gevels daarin meegenomen kan worden.

Wethouder Everhardt antwoordt dat wat betreft Hoog Catharijne de vergroening van de gevel niet dominant in beeld is geweest. De Jaarbeurs moet zelf zijn plannen nog presenteren. Er zal wel iets groens naar buiten komen, maar dat moet de raad op dat moment beoordelen.

De heer Işik (PvdA) vraagt wanneer de raad een terugkoppeling kan verwachten van het gesprek met de NS.

Wethouder Everhardt antwoordt dat hij de NS dagelijks spreekt. De raad kan daarom voor Kerst 2019 een memo verwachten (over de verlevendiging van de stalling).

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of de wethouder in die gesprekken met de NS die dagkaarten dan meer onder de aandacht wil brengen bij bezoekers, zodat dat ook bekend is.

Wethouder Everhardt geeft aan dat hij dat zal doen.

De voorzitter stelt voor de toezeggingen van wethouder Everhardt door te nemen:

De eerste toezegging betreft het delen van inzichten over een fietspad langs de Rabobank. Daarover ontvangt de raad voor Kerst 2019 een raadsbrief.

De mogelijkheden van kort stallen van fietsen komen in een raadsbrief begin 2020 naar de raad.

Het verlevendigen van de fietsstallingen en het bestaan van dagpassen wordt besproken met NS en daarover komt een memo voor eind 2019.

5 **Wethouder Verschuure** begint met de vraag naar de verschillen tussen de productieaantallen en de opleveringen. Hij zegt de raad toe een overzicht aan te leveren van die verschillen en daarbij de redenen daarvoor te vermelden. Het college probeert meer prioritering in het tempo te brengen, bijvoorbeeld door binnenkort te spreken over aanpassing van het Utrechtse planproces, en door het stadsakkoord, productieoverleg met markt en coöperaties en de inzet van de erfpachtgelden, allemaal om de productie te versnellen. Er zijn af en toe toch redenen waarom dat vertraging oploopt. In de
10 collegebijeenkomst heeft hij voorbeelden daarvan geschetst, zoals de toegenomen bouwkosten, continuïteits- en capaciteitsvraagstukken, zowel bij de marktpartijen als bij het ambtelijk apparaat, de complexiteit van de projecten, en onverwachte zaken als het PAS. Het college baalt daar enorm van omdat het de productie natuurlijk op peil wil houden. Dat laat onverlet dat Utrecht het, ten opzichte van veel andere regio's in het land, goed doet. Maar er is nog veel te doen en het college blijft zich daar
15 hard voor inzetten. Ter relativering: de gemeente bouwt zelf geen woningen en kan dit alleen maar stimuleren. Bij de Voorjaarsnota wordt een andere hoofdstukindeling gehanteerd voor stedelijke ontwikkeling. De raad doet dan ook een toets en dat is het moment om eventueel andere indicatoren aan te dragen, zoals is gevraagd. Gevraagd is ook naar de stadsverwarming.

20 **De heer Te Hoonte** (VVD) merkt op dat hij expliciet heeft gevraagd om een indicator toe te voegen voor woningen duurder dan 307.000 euro. Dat kan bij de Voorjaarsnota, maar wat hem betreft ook al bij de Programmabegroting. Kan dat worden toegezegd? Wat betreft het aantal woningen vraagt hij of zij nu kunnen constateren dat het college aanvankelijk een te grote broek heeft aangetrokken. Want de woningbouw heeft de prognoses opgetrokken naar 4500 woningen per jaar en we constateren nu
25 al twee jaar achter elkaar dat dit niet wordt gehaald, dat we dit jaar misschien in de buurt komen van de verlaagde prognose en dat we volgend jaar weer de prognose moeten verlagen. Kan de wethouder erkennen dat hij misschien heeft onderschat hoe complex het is om die woningproductie te verhogen?

30 **Wethouder Verschuure** antwoordt dat het college kan toezeggen dat die categorie wordt toegevoegd. Verder ziet hij dat die productie behoorlijk weerbarstig is. Hij herhaalt dat hij de redenen daarvoor heeft proberen te schetsen en dat hij daar zeer van baalt. Het college doet er alles aan om de woningmarkt en de woningproductie aan te jagen, en dat lukt vaak wel, maar er is wel een fors aantal tegenvallers. Bijvoorbeeld het defensie terrein dat al gestart had moeten zijn (600 woningen). De projectontwikkelaar meldt gestegen bouwkosten en wil bespreken wat er nog kan. Door de
35 Archimedeslaan en de vernietiging van het tracébesluit A27 ten gevolge van het PAS-besluit zijn 2000 woningen *on hold* gezet. Deze aantallen kan men van tevoren niet inschatten. Ook bij de Eendrachtslaan (215 woningen) en bij de Kruisvaart (600 woningen) had de bouw al gestart moeten zijn, maar stegen de bouwkosten. Het is positief dat de bouwmarkt in heel Nederland is aangetrokken, maar aannemers vragen meer geld en materiaalkosten en andere zaken vallen tegen. De Programma-
40 aanpak is niet de reden dat deze bouwprojecten zijn vertraagd. Iedereen werkt keihard binnen de gemeente om de resultaten toch te realiseren. Positief is dat het binnen Leidsche Rijn over het algemeen wel goed gaat. In Leidsche Rijn ligt er geen verplichting om te kiezen voor stadsverwarming – wel voor duurzaamheid – al wordt er wel vaak voor gekozen. Wel zijn in het verleden contracten gesloten waar dat speelde. Ook is gevraagd naar de stand van zaken met Vleuterweide P1. Naar
45 aanleiding van alle commotie zijn participatietrajecten opgestart, loopt een onderzoek en is ASR in gesprek met omwonenden. Het is geen gemakkelijk traject omdat de belangen uiteenlopen, maar het college wil met een gedragen variant naar buiten komen. Hij verwacht de raad in maart 2020 nader te kunnen berichten.

50 **De heer de Pagter** (VVD) vraagt de voorzitter of de toezeggingenlijst kan worden geüpdatet.

De voorzitter antwoordt dat het volgens haar een toezegging was van een plan dat er al kwam.

55 **Wethouder Verschuure** vervolgt dat hij al is ingegaan op de tegenvallende bouwproductie en wat daaraan te doen is. Waar er gebieden zijn met mogelijkheden om te verdichten, doet het college dat natuurlijk. Zichtbaar is dat de druk om de leegstand van kantoren in het verleden tegen te gaan nu verandert. Dat zien we ook in deelgebied 6 (Merwedekanaalzone). Het is een andere ontwikkeling (positief: minder leegstand van kantoren, negatief: minder transformatie van kantoren naar wonen) en dat betekent dat we in gesprek moeten blijven met deze gebieden, want we willen het liefst de
60 monocultuur van alleen werken of alleen wonen doorbreken. Dus ja, we doen het. En we doen het

straks ook bij de RSU, en als dat niet lukt, bij nieuwe knooppunten. Het laat onverlet dat we altijd kijken naar locaties om te verdichten. Er zijn soms tussen dromen en daden problemen in de weg, zoals bijvoorbeeld zaken die we ingevolge de MER eerst moeten oplossen.

5 **Mevrouw De Koning** (GroenLinks) gelooft dat als de wethouder kansen ziet voor verdichting, hij deze aangrijpt. Maar haar vraag bedoelde net iets anders. Bij Overvecht ziet men de Werkplaats, waar men met de wijk (het mag nog wel meer met bewoners) en projectontwikkelaars, het wijkbureau en de gemeente onderzoekt hoe de woonvisieambities waargemaakt kunnen worden. Zij vraagt naar dat
10 soort plannen van aanpak. Zij vraagt hoe ze wat meer proactief met de buurt en met mensen die een positie hebben de woonvisie kan realiseren in een paar gebieden en dat kan waarmaken.

Wethouder Verschuure beaamt dat mevrouw De Koning een mooi voorbeeld geeft, dat zich niet alleen beperkt tot Overvecht. Ook in de Merwedekanaalzone, Noordwest en bij de herontwikkeling van de Omloop proberen ze een mix te bereiken om bij te plussen. Verschillende fracties hebben benoemd
15 dat de Archimedeslaan heel pijnlijk is verlopen: er was meerdere keren verlengd, de studenten zouden er tijdelijk uit moeten en vervolgens heeft het tracébesluit de nieuwbouw vertraagd.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) hoort het college spreken over stroperigheid en tegenvallers. Hij vraagt of de conclusie niet moet zijn dat verdichten een gepasseerd station is en dat ze meer moeten
20 kijken naar uitleglocaties.

Wethouder Verschuure antwoordt dat dit een wat gesimplificeerd beeld van de werkelijkheid is. Het is niet zo dat je in één keer meer woningen kunt bouwen als je gaat uitleggen. Als je in Rijnenburg zou willen ontwikkelen (daar zullen zij in het kader van de RSU nog uitgebreid met elkaar over spreken), is
25 dat een ontwikkeling die in een treintje ergens aan het eind komt. Want je wilt eerst gebieden als de Merwedekanaalzone en de A12-zone hebben bebouwd. Als je die volgorde zou omdraaien, is er geen OV-ontsluiting in dat gebied en kan dat gebied niet worden aangesloten op de A12 en de A2. RWS wil daar niet aan meewerken. Daar zijn dus veel problemen op de weg die je eerst zult moeten oplossen. Daarmee zegt hij niet dat je het nooit zou moeten doen, maar wel dat de problemen niet in één keer
30 zijn opgelost als je stopt met verdichten en gaat bouwen in Rijnenburg.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) constateert dat zij dan de productie niet halen zoals ze die voor ogen hebben en dat die groeiambitie moet worden bijgesteld en de hele investeringskalender die daarmee samenhangt.
35

Wethouder Verschuure meent dat hij de situatie net uitgebreid uit de doeken heeft gedaan en daarover een toezegging heeft gedaan.

De heer El Abassi (DENK) zegt dat hij het verhaal van de treintjes probeert te begrijpen. Als hij eerdere partijen beluistert, begrijpt hij vooral de volgorde niet (waarom Rijnenburg pas als laatste aan de beurt zou komen) als een verdere verdichting binnen de gemeente niet mogelijk zou zijn. Het lijkt
40 zijn partij dan veel reëler om te beginnen met Rijnenburg en daar te onderzoeken wat mogelijk is.

De heer Te Hoonte (VVD) suggereert om dan vandaag te beginnen met de planvorming als het allemaal zo complex is.
45

Wethouder Verschuure wijst op de gebieden op de kaart van Utrecht en de problemen die er zijn. Het is een gegeven dat de bereikbaarheid van Utrecht onder druk staat (dat geldt voor de wegen om Utrecht heen, fietsen in de stad en de volle treinen). Daarom is het college met alle partijen en alle fracties in de Tweede Kamer in gesprek over verbetering van het OV in de stad, de fietsvoorzieningen en daarmee ook de autobereikbaarheid. Als je ergens gaat ontwikkelen, moet je er kunnen komen en ook kunnen weggkomen. De MER geeft de randvoorwaarden voor hoeveel woningen en hoeveel verkeersbewegingen in een bepaald gebied zijn toegestaan. Utrecht-Zuid zit helemaal vast, ook de
50 A12-zone en zeker ook Rijnenburg. Als je een gebied wilt gaan ontwikkelen, moet je zorgen dat je er op een andere manier kan komen dan met de auto. Die auto kun je zonder andere voorzieningen niet toevoegen op het wegennet zonder de druk te vergroten.
55

De heer Işik (PvdA) meent dat het mogelijk moet zijn om in 2030 in Rijnenburg te gaan bouwen als men nu begint met de planvoorbereidingen daarvoor. Dat is een keuze die men maakt. Als het college hier nu geen werk van maakt, wordt de stad op slot gezet.
60

De heer El Abassi (DENK) is het met de heer Işik eens. Alles wat de wethouder noemt (OV en alles wat erbij komt kijken) geeft aan hoeveel tijd het in beslag neemt en dat we juist eerder en sneller moeten beginnen met een plan of met een onderzoek daarnaar.

5 **Wethouder Verschuure** geeft er de voorkeur aan om eerst te zorgen dat de Merwedekanaalzone en de A12-zone ontwikkeld zijn alvorens vervolgstappen te nemen. Over tijdelijk wonen is het college in gesprek met verschillende partners. De rioolwaterzuivering zou een kansrijke plek om te ontwikkelen kunnen zijn. Hij heeft binnenkort een gesprek met de dijkgraaf daarover. Utrecht heeft maar weinig grondposities. Het waterschap wil dat gebied op de langere termijn weer beschikbaar hebben, maar
10 voor Utrecht zou dat nu een geschikte plek kunnen zijn. De gemeente is hier afhankelijk van het waterschap. En dat geldt mogelijk ook voor andere locaties in de stad. Het college probeert in kaart te brengen waar dat eventueel kan. Het gesprek over grenzen aan de groei en dergelijke komt in de REP terug. Demografische cijfers tonen dat Nederland tot 2040 ongeveer 1 miljoen woningen nodig heeft, waarvan 800.000 in de Randstad en 104.000 tot 115.000 in de Utrechtse regio.

15 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) had gevraagd of de wethouder, mocht het waterschap meewerken, het wil aangaan om binnen een jaar woningen te hebben op die locatie. En haar andere vraag was hoeveel mogelijkheden hij ziet in polder Oudenrijn.

20 **Wethouder Verschuure** antwoordt dat hij wil kijken naar polder Oudenrijn. Hij komt daarop terug. Het neerzetten van tijdelijke woningen binnen een jaar kan hij niet garanderen. Als het kan zal het college dat doen, maar het is afhankelijk van de medewerking van het waterschap. Hij wil toezeggen dat hij het gesprek wil aangaan (de afspraak met de nieuwe dijkgraaf staat gepland in november). En hij wil de raad nog dit jaar informeren over de uitkomst daarvan. Bij de REP horen ongeveer 90.000 banen.
25 Ten aanzien van grenzen aan de groei wil hij een wedervraag stellen: wat zou de consequentie zijn als je de groei niet zou faciliteren? Als je geen huizen meer zou bouwen, of alleen nog maar voor mensen met een inkomen van 3 maal modaal – en schaarste is er nu al – wat voor stad zou je dan krijgen? Het standpunt van het college is dat het beter is om de groei te faciliteren en in goede banen te leiden zodat men kan blijven wonen en werken in een gemengde stad. Men wil graag in een programma
30 bouwen van 40-40-20. In het coalitieakkoord is afgesproken als stip op de horizon: 35-40-25 en daar gaan we voor. De hoogte ingaan lijkt hem een goed idee. Binnenkort komen ze met nieuws over de stand van zaken in de Mark in Leidsche Rijn Centrum. De hoogbouwvisie zal hij meenemen bij de RSU, dat heeft hij al toegezegd. In het kader van de RSU worden de mogelijke locaties voor verdichting met de raad besproken. Daar wordt de barcode bij betrokken en de verhouding rood-
35 groen. Hij verwijst naar een bijeenkomst waarin de barcode is gepresenteerd. Hij ziet mensen vragend kijken. De barcode is een Utrechts product: een soort rekenmethodiek die het ruimtebeslag aangeeft bij een bepaald aantal woningen: hoeveel groen, theaters, winkels en dergelijke daarbij nodig zijn. Het bouwen van woningen betekent dus tegelijkertijd zoveel andere dingen. Daar zullen ze het nog over hebben.

40 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) vraagt naar de stand van zaken bij de markt in Leidsche Rijn.

Wethouder Verschuure antwoordt dat collega Diepeveen zal ingaan op de markt. De Mark is de toren (hoogbouw) die gebouwd wordt in Leidsche Rijn.

45 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt of de wethouder iets meer kan zeggen over de groen-rood methodiek en wanneer men precies wat gaat doen.

50 **Wethouder Verschuure** antwoordt dat dit besproken gaat worden bij de RSU. Het lijkt hem leuk om dan ook te vertellen over de barcode, hij dacht alleen dat hij dat al eens had gedaan. Een welstandsnota gaat niet over hoogte of groen, maar geeft een advies over bouwprojecten. Het college kan dat (beargumenteerd) terzijde leggen. Over de Vondellaan ontvangt het college binnenkort dat advies. Het college kent het voorbeeld in ieder geval. Hij zal nu wat tempo maken. De gemeente heeft capaciteit qua ruimte, er staan vacatures uit. Van Werkspoor komt de actualisatie binnenkort naar de
55 commissie. Groenewoud komt ook begin 2020 naar ze toe. De rioolwaterzuivering is besproken. Wat betreft de vraag over de slimme stad: begin 2020 komt de roadmap Slimme stad naar de raad.

De voorzitter vraagt of er nu nog mensen zijn die iets gemist hebben.

De heer Bosch (PVV) memoreert dat hij had gevraagd naar de cijfers waarop het college zich baseert wanneer wordt gezegd dat er minder auto's zijn en dat er daarom minder parkeerplaatsen nodig zijn.

5 **Wethouder Verschuure** weet niet of dat iets is voor dit moment. Maar bij ontwikkelen geldt een parkeernorm, die wordt bepaald door zaken als het verwachte aantal huishoudens, of het studenten zijn of middeninkomens. Soms mag men afwijken van zo'n norm, bijvoorbeeld door meer faciliteiten voor fietsen te creëren of deelauto's. In het algemeen wordt in Utrecht een lage norm gehanteerd.

10 **Mevrouw Dekker-Abdulaziz** (D66) had bij het verhogen van de capaciteit gevraagd of de gelden die zijn gereserveerd tijdens het coalitieakkoord al zijn ingezet.

Mevrouw Zwinkels (CDA) merkt op dat zij van Groenewoud wist dat dat in het eerste kwartaal van 2020 zou komen. De politieke vraag daarachter was wat de reden is geweest van de vertraging.

15 **Wethouder Verschuure** antwoordt dat het college in gesprek is met de projectontwikkelaar (net als op een aantal andere punten is gezegd) om te kijken of ze het gebied nog kunnen vergroten. Ze zijn volop in onderhandeling om de laatste puntjes op de i te zetten. Van het geld uit het coalitieakkoord is een groot deel al ingezet. Dat laat onverlet dat het druk is.

20 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) is nog benieuwd of de roadmap Slimme stad alleen een economische roadmap is of dat ook verder wordt gekeken naar ruimtelijke ontwikkeling.

Wethouder Verschuure antwoordt dat die roadmap ook gaat ook over publieksdienstverlening, ruimtelijke ordening, wonen.

25 **De voorzitter** somt de toezeggingen op:

Wethouder Verschuure heeft toegezegd met een overzicht te komen van de werkelijke bouwproductie ten opzichte van de oorspronkelijke prognose en de reden van de verschillen daartussen, voor het slotdebat.

30 *Het college komt met een andere hoofdstukindeling voor de Programmabegroting voor het programma Stedelijke ontwikkeling bij de Voorjaarsnota 2020. Dan komen daar ook indicatoren bij ten aanzien van de woningbouwcategorieën.*

Ten aanzien van de locaties van Oudenrijn en het terrein van de waterzuivering voor tijdelijke woningen stuurt wethouder Verschuure een raadsbrief naar de raad, voor het einde van 2019.

35 *In het eerste kwartaal van 2020 komt er een brief over de actualisatie van het Werkspoorkwartier.*

De heer El Abassi (DENK) heeft nog een vraag tussendoor, namelijk of de inzet van middelen ook leidt tot extra fte.

40 **De voorzitter** wil eerst checken of zij alle toezeggingen heeft gehad. Dat blijkt het geval.

Wethouder Verschuure antwoordt bevestigend op de vraag van de heer El Abassi.

45 **De voorzitter** rondt dan de beantwoording door de heer Verschuure af en geeft het woord aan wethouder Diepeveen.

50 **Wethouder Diepeveen** antwoordt dat de gemeente zich wat betreft de grondprijzen houdt aan de door de raad gegeven kaders (de grondprijzenbrief). De kwestie is mogelijk iets ingewikkelder en genuanceerder, want ook de (oplopende) bouwkosten spelen een rol en dat speelt weer door in de door te berekenen grondwaardes.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat in de Peilstok een overzicht staat van grondexploitaties en hij ziet geen financieel probleem bij dit jaar terwijl er honderden woningen minder worden gebouwd.

55 **Wethouder Diepeveen** verklaart dat wat in de grondexploitatie zichtbaar wordt, de verhouding is tussen kosten en opbrengsten. Sommige kosten worden verder in de tijd geschoven, op plekken waar vertraging optreedt. Als men wat specifiekier kijkt in de Peilstok, ziet men dat fenomeen ook optreden. Dan de vraag hoe we de komende tijd de woonvisie verzilveren, kwantitatief en kwalitatief. Dat gebeurt via alle lopende initiatieven en gebiedsontwikkelingen, waarbij de vorm sterk kan wisselen. Er ontstaat
60 een werkwijze per gebied. De werkwijze de komende tijd zal zijn: betrekken bij en oriënteren op

initiatieven en behoeftes uit de buurt. Doorstroommogelijkheden zijn hierbij belangrijk. Woonzorg voor ouderen is vaak buurtgericht. Dan willen ouderen wel verkassen en hun grote woning achterlaten. Een gebiedsbenadering biedt dus veel kansen. In Utrecht zit de grote opgave ook in de maatschappelijke kant. Voor woonzorgcomplexen lopen op verschillende plekken tenders. Er komen ook gesprekken met zorgorganisaties over hun vastgoedstrategie om dat leegkomend zorgvastgoed eventueel te benutten voor andere woonvormen. Het is nog niet zover dat die behoeften te meten zijn. Maar hij ziet wel dat de aandacht wel komt te liggen bij woonzorgcombinaties. Dat zal de komende tijd preciezer opgebouwd moeten worden.

10 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of dit betekent dat die opgave ook feitelijk wordt vastgesteld, kwantitatief en kwalitatief.

Mevrouw De Koning (GroenLinks) vraagt wanneer zij dan een beeld kunnen verwachten over de verschillende behoeftes.

15 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt wanneer de raad een scherpere doelstelling op dit onderwerp kan ontvangen, want de bandbreedte is nog enorm groot.

20 **Wethouder Diepeveen** zegt dat dit moeilijk te beantwoorden is. De komende tijd zal die opgave (dat beeld) in SpvE's worden geïdentificeerd, maar het zal van daaruit moeten worden opgebouwd. De raad zal dan steeds kunnen toetsen of de ambities uit de woonvisie goed in de gebiedsvisie zijn vertaald. Hij weet nog niet wanneer hij er voor de hele stad een aantal aan kan hangen. En misschien moet dat ook wel gebiedsgewijs. Voor eind 2019 komt er een notitie over innovatieve woonconcepten en initiatieven. Wooncoöperaties worden daarin opgenomen. Er is contact met Amsterdam daarover.
25 Ook werd gevraagd om een betere definitie van een studentenwoning. In het convenant spelen ze ook leentjebuurt bij de aanpak van het stadsakkoord. Men probeert concepten als betaalbaarheid en doorstromen op een vergelijkbare wijze te beschrijven. Betaalbaarheid wordt dus duidelijk benoemd. De suggestie om de huur te maximeren op de toeslaggrens neemt hij graag mee om in het gesprek in te brengen met hun partners. Deze partijen willen tekenen voor aantallen en dat is belangrijk.
30 (Waarschijnlijk hebben we het dan over een halvering van het tekort de komende 5 jaar en het toewerken naar het wegwerken van het totale tekort in 10 jaar.) Dat betekent dat ook aan de universiteit wordt gevraagd welke bijdrage deze kan leveren, qua grondposities, qua inzet van mogelijkheden en middelen (net zoals dat ook aan Utrecht wordt gevraagd) en de inzet van erfpachtgelden (want in onze definitie valt studentenhuisvesting onder sociale huur).

35 **Mevrouw De Koning** (GroenLinks) is blij dat de wethouder meegaat met de suggestie om de huurprijs te maximeren op 425 euro, want boven die prijs is het pseudo-studentenhuisvesting. De vraag is of de wethouder daar straks voor kan zorgen.

40 **Wethouder Diepeveen** geeft aan dat een convenant niet iets van hem alleen is, maar dat hij wel kan zeggen dat alle gesprekspartners (SSH, de Hogeschool, et cetera) daar gevoelig voor zijn. Wat betreft het wonen aan Zandpad: er liggen afspraken met de wijk Overvecht en de raad over natuurvriendelijke oeverontwikkeling. Maar het college zal op het bredere onderwerp van woonboten terugkomen. Hij verwijst naar de motie uit 2018, waar een link wordt gelegd met de Merwedekanaalzone en een breder perspectief wordt geschetst voor ligplaatsen in de stad. De gemeente is nu in gesprek over bilaterale prestatieafspraken, ook met Mitros. Dat wordt een pittig gesprek, want het college hanteert als
45 uitgangspunten bij verkoop in zijn algemeenheid terughoudend en daarnaast dat het ten dienste komt van gemengde wijken, dus geen verkoop in wijken met een laag percentage sociale huur, totdat die sociale voorraad is gegroeid. Het antwoord op de vragen van mevrouw Dekker over leegstand komt terug in de reactie op de motie Onderzoek Toepassing Leegstandsverordening. Wat betreft de termijn kijkt hij naar zijn medewerker.

50 **De voorzitter** merkt op dat als zij straks de toezeggingen voorleest, de wethouder op dat moment de termijn erbij kan noemen.

55 **Wethouder Diepeveen** vervolgt dat nog geen keuze is gemaakt voor de marktdag en het assortiment in Leidsche Rijn Centrum. De meningen zijn verdeeld. In december komt er meer duidelijkheid over het vervolg en bepaalt het college de startdatum van de markt. Het college komt daar in december bij de raad op terug. Bewoners zijn onderdeel van de Werkplaats. Er zijn verschillende momenten en manieren waarop bewoners betrokken zijn. Dat gebeurt door de Werkplaats zelf, want dat is een
60

initiatief van markt- en woningcoöperaties. Het is de planning dat het college de raad in de maand november informeert over de Werkplaats en hoe het college daarnaar kijkt. Het college deelt volledig de teleurstelling over de vertraging in de Merwedekanaalzone. Het is complex, met tien marktpartijen, zes grondposities en partijen die er op verschillende manieren in zitten, met verschillende waardes. De dichtheid wordt wisselend gewaardeerd. Het college heeft hier juist ambities wat betreft een lage parkeernorm, duurzame mobiliteit, duurzame energie en hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte. Deze ambities zijn nog niet eerder in Nederland op deze schaal gerealiseerd. Een en ander maakt tezamen dat het langer duurt dan het college zou willen. Het college houdt hierover voor de raad een informatiebijeenkomst op 21 november. Ook aan andere groepen zoals de klankbordgroep, de woonbooteigenaren, et cetera, wordt in november openheid van zaken gegeven. Tijdelijk gebruik van deze zone is er al sinds jaar en dag. De gemeente probeert daar flexibel mee om te gaan. De aanpak van graffiti is op verschillende manieren met u gedeeld (regelmatig verwijderen en snel verwijderen in bijzondere gevallen). Dit gebeurt ook in het Stationsgebied, maar daar is de gemeente extra scherp op.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of er dan ook meer prioriteit komt voor het Stationsgebied de komende tijd en wanneer de raad daarover wordt geïnformeerd.

Wethouder Diepeveen kan daar nu geen antwoord op geven. Hij komt daar voor het slotdebat op terug. De regeling voor huurdersparticipatie is een paar jaar geleden ingevoerd. Er wordt gebruik van gemaakt, maar niet overvloedig. Met een derde minder budget gaat er niets mis. De evaluatie van het algemeen sociaal plan wordt naar voren gehaald, naar voorjaar 2020.

De heer Schipper (SP) zegt dat hij nog specifiek had gevraagd naar de casus Nijenoord. Hij heeft nu een waslijst gekregen van dingen die er mis zijn, bijvoorbeeld dat men moet tekenen (en geen afschrift krijgt) als de woning nog niet klaar is. Hij vraagt of de wethouder wat meer op deze problematiek kan inzoomen.

Wethouder Diepeveen zegt dat hij daar direct nog op komt. Wat betreft de woonzorgbehoeften van oudere Turkse en Marokkaanse mensen wordt verwezen naar het fonds woningonttrekking, maar het gaat eigenlijk over toevoeging. (De suggestie van de SP om dit geld te steken in Miva-woningen zou hierbij ook nuttig kunnen zijn.) In het eerste kwartaal van 2020 komt hij daarop terug. De gemeente ondersteunt actief de werkgroep Attiva. De motie over alternatieve hypotheekvormen is door hem overgenomen. Het college komt daarop terug in de brief over het stimuleren van betaalbare koop, voor eind 2019. Sociale huur is de kern van de woonvisie. Gisteren is het rapport over discriminatie naar buiten gebracht, dankzij DENK. Morgen vindt er spoedoverleg plaats met makelaars, Artikel 1, en andere, om mogelijke acties te bespreken. De raad wordt op de hoogte gehouden van de vorderingen.

De heer El Abassi (DENK) merkt op dat zijn inbreng bedoelde om drie suggesties mee te geven voor dat overleg. Hij vraagt wanneer de raad een terugkoppeling kan verwachten.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat bij een spoeddebat ook een snelle terugkoppeling hoort.

De heer El Abassi (DENK) vraagt wanneer dat ongeveer te verwachten is.

Wethouder Diepeveen gaat ervan uit dat dit volgende week kan gebeuren. De wethouder bedankt voor de suggesties voor het convenant en wil hij graag inbrengen in het gesprek met partijen. De leges betreffen inderdaad onttrekking, samenvoeging en woningvorming en niet de omzettingen, die er juist uitdrukkelijk van zijn uitgesloten.

De heer Homan (Student&Starter) merkt op dat woningvorming er dus wel onder valt. En splitsen valt onder woningvorming. Dat gaat dus ten koste van mogelijke studentenwoningen.

Wethouder Diepeveen zegt dat dit klopt, het gaat om onttrekking, samenvoeging en woningvorming.

De heer Homan (Student&Starter) vraagt of woonvorming er dan niet uitgehaald kan worden, zodat de legesverhoging dan daar niet voor zal gelden.

Wethouder Diepeveen antwoordt het voorstel eigenlijk gaat over achterstallig onderhoud, door het besluit van de raad in november 2015 dat al die categorieën samen 100% kostendekkend moesten

zijn. Door de jaren heen zakte dit naar 90% kostendekkendheid. Dit voorstel dient om dat tekort te repareren.

- 5 **De heer Homan** (Student&Starter) suggereert dat het college, in plaats van de leges te verhogen, dan ook had kunnen kiezen voor een versoepeling van eisen om die aantallen omhoog te krijgen.

Wethouder Diepeveen antwoordt dat men daar verschillend naar kan kijken, want onttrekken en samenvoegen zijn in de markt lucratieve handelingen.

- 10 **De heer Homan** (Student&Starter) merkt op dat hij het expliciet had over woningvorming, dus splitsen.

Wethouder Diepeveen repliceert dat ook voor bouwkundig splitsen geldt dat als je verbouwt tot twee of meer appartementen voor de verhuur, dat een lucratieve handeling is.

- 15 **De heer Bos** (Stadsbelang) zegt dat hij de wethouder wil bijvallen. Splitsen vraagt bouwkundig meer handelingen, daardoor is ook meer toezicht nodig.

De voorzitter stelt voor dit onderwerp nu af te ronden.

- 20 **Wethouder Diepeveen** geeft aan dat door collega Verschuure al is gesproken over tijdelijke oplossingen. Die tijdelijkheid wordt juist ook een belangrijke actie in dat convenant. Wat betreft het CETA-verdrag, op dat punt wordt mogelijk een motie ingediend. Wat betreft Nijenoord zal hij zich laten informeren over de stand van zaken. Voor het slotdebat zal hij daarover iets laten weten aan de raad. Bij de Merwedekanaalzone wordt vaker het beeld gebruikt van Manhattan aan de Merwede. Het is een ambitieus plan, maar die naam zou hij er niet op willen plakken. De komende tijd gaan ze daarover volop in gesprek. Voor het wonen voor ouderen komen in Leidsche Rijn verschillende interessante projecten.

- 30 **De heer Işik** (PvdA) bedankt voor de beantwoording, Hij had ook gevraagd hoe de wethouder de sociale structuur kan waarborgen bij verdichting in een gebied. En over de terughoudendheid van Mitros bij de verkoop van sociale huurwoningen had hij gevraagd welke gevolgen dat heeft voor andere wijken.

- 35 **Wethouder Diepeveen** is van mening dat hij deze vraag met een tweeledig en compleet antwoord heeft beantwoord. Naar de sociale structuur heeft hij ook verwezen bij een andere beantwoording (bouwen met en voor de buurt), waarbij SpvE's en gebiedsvisies houvast geven (gemengde wijken, betaalbaar wonen en de streefpercentages). Het zit met name in het stadsakkoord omdat daarin is vastgelegd dat ontwikkelende partijen zich oriënteren op de omliggende buurten en daarmee in gesprek gaan.

- 40 **De voorzitter** somt de toezeggingen op:
Wethouder Diepeveen komt met een notitie over mogelijkheden voor nieuwe woonvormen, inclusief wooncoöperaties, voor het einde van 2019.
Wethouder Diepeveen zal de uitkomst van de Motie Leegstand rapporteren voor eind 2019.
45 *Wethouder Diepeveen stuurt een raadsbrief over de markt in Leidsche Rijn in december 2019.*
Wethouder Diepeveen stuurt de evaluatie Woonzorg in het eerste kwartaal van 2020 en dat gaat onder andere over woonzorgprojecten voor mensen met een Turkse en Marokkaanse achtergrond.
Voor het slotdebat stuurt wethouder Diepeveen nog een terugkoppeling over het bestrijden van grafitti in het Stationsgebied.
50 *Het antwoord op de vraag over de uitkomst van het slotdebat over discriminatie op de woningmarkt en de stand van zaken in Nijenoord komt ook nog voor het slotdebat.*

De voorzitter bedankt iedereen voor zijn aanwezigheid en inbreng en sluit de vergadering.

- 55 **De voorzitter** schorst de vergadering tot 20 uur.

Verslag van de openbare avondvergadering van de commissie Stad en Ruimte, gehouden op donderdag 31 oktober 2019 in de raadzaal, Stadhuisbrug 1, te Utrecht

Aanwezig: de voorzitter, mw. C. van Dun, de wethouders mw. L. van Hooijdonk, V. Everhardt en K. Verschuure, de leden, dhr. D. Bosch (PVV), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. P. van Corler (GroenLinks), dhr. M. van Dalen (VVD), dhr. H. van Deún (PVV), mw. R. Heijne (GroenLinks), dhr. T. Homan (Student & Starter), dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. B. Işık (PvdA), dhr. M. Koning (D66), dhr. M. de Pagter (VVD), dhr. Ö. Sanli (DENK), mw. S. Schilderman (D66), dhr. T. Schipper (SP), dhr. E. Strandstra (PvdD), dhr. E. Virginia, dhr. S. van Waveren (CDA), dhr. J. Wijmenga (ChristenUnie), mw. J. Zwinkels (CDA), de commissiegriffier, dhr. Karens.
Voorts zijn aanwezig enkele medewerkers en enkele toehoorders op de tribune.

Verslag: mw. D. Muda (Notuleerservice Nederland).

Inhoud

1. Opening en mededelingen	28
2. Raadsvoorstel Programmabegroting 2020.....	28
3. Raadsvoorstel Tweede Bestuursrapportage 2019.....	28

1. Opening en mededelingen

De voorzitter heropent de vergadering en heet iedereen van harte welkom.

2. Raadsvoorstel Programmabegroting 2020

3. Raadsvoorstel Tweede Bestuursrapportage 2019

De voorzitter deelt mee dat de bespreking van de Begroting 2020 vanavond afgerond wordt met de blokken bereikbaarheid en duurzaamheid. Zij begint met het blok bereikbaarheid (inclusief emissieloos vervoer) en geeft het woord aan de VVD.

De heer **De Pagter** (VVD) verklaart dat de VVD verkeersveiligheid de hoogste prioriteit wil geven en in haar tegenbegroting daarvoor dan ook een voorstel zal doen. De VVD zou vooral meer willen sturen op handhaving. De VVD heeft samen met het CDA en de CU een raadsinformatiebijeenkomst georganiseerd over de communicatie over wegwerkzaamheden. De VVD stelt voor in de begroting een indicator op te nemen over het aantal klachten over informatievoorziening, zodat gemonitord kan worden of er verbetering optreedt. De VVD stelt tevens voor om bij elke omleiding een bord te plaatsen met een telefoonnummer of website, waar bewoners terecht kunnen met een klacht of een verbeterpunt. Spreker vraagt om een reactie van het college. Tot slot vraagt de VVD of in het nieuwe parkeerbeleid, waarbij scanauto's ingezet worden, voldoende is gewaarborgd.

De heer **Van Dalen** (VVD) gaat in op emissieloos verkeer. De VVD juicht het toe dat er meer (snel)laadpalen komen, maar zij zou die niet alleen bij tankstations, maar vooral op openbare parkeerterreinen willen zien, zodat winkelend publiek daarvan gebruik kan maken. Spreker vraagt of de wethouder op dat punt een toezegging kan doen. Het door de VVD gevraagde waterstofstation lijkt er eindelijk te komen, maar het vergunningenproces duurt zo lang, dat het uiteindelijk drie jaar gekost heeft om dit eerste station te realiseren. Spreker vraagt of de wethouder van plan is meer waterstofstations te realiseren.

De voorzitter geeft het woord aan GroenLinks.

De heer **Van Corler** (GroenLinks) vervangt zijn zieke collega, de heer Weistra. GroenLinks heeft behoefte aan meer samenhang in het fietsbeleid, waarbij zowel aandacht wordt besteed aan de grote als aan de kleine onderdelen van het fietsnetwerk. Werkzaamheden vinden vaak pas plaats, als het mogelijk is om werk met werk te maken. GroenLinks pleit ervoor om de lijst met projecten in Slimme Routes, Slim Regelen, Slim Bestemmen te updaten met wensen uit de stad en die vervolgens te prioriteren en om daarbij vooral ook aandacht te besteden aan de fijnmazigheid van het fietsnetwerk. Snelle fietsdoorsteekjes verdwijnen soms en zouden beter beschermd moeten worden. GroenLinks vindt het te prijzen dat het college verkeerslichten uitzet of zelfs verwijdt, maar zij zou nog een stap verder willen gaan. GroenLinks vraagt wat het college vindt van het uitgangspunt 'geen stoplicht,

tenzij'. GroenLinks zou vanuit dat gezichtspunt alle stoplichten willen heroverwegen, met name in het fietsnetwerk.

De voorzitter geeft het woord aan de PvdA.

De heer **Işik** (PvdA) wenst het college veel succes met de uitvoering van het recent vastgestelde mobiliteitsconcept "Wiel met spaken". Hij hoopt dat de opmerkingen van vanavond worden meegenomen. De P&R's in Utrecht functioneren onvoldoende en de PvdA overweegt dan ook om de P&R's aantrekkelijker te maken. Fietsveiligheid is voor de PvdA een belangrijk punt. Spreker vraagt of het college bereid is om een raadsbrief te wijden aan mogelijke verbeterpunten op dat gebied.

Mevrouw **Schilderman** (D66) sluit zich bij de opmerking van de PvdA over de P&R's. Het college heeft bij de voorjaarsnota toegezegd terug te komen op de P&R's. Zij vraagt naar de stand van zaken op dat punt.

De heer **Işik** (PvdA) vervolgt zijn betoog. De PvdA zal met een aantal andere partijen een raadsinformatiebijeenkomst organiseren over fietsveiligheid in relatie tot de Westelijke Stadsboulevard. De PvdA heeft een brief ontvangen van de bewoners van de Alexander Numankade over de maximum snelheid daar. Spreker vraagt of het mogelijk is om gelijktijdig met de rioleringswerkzaamheden deze hele straat als 30 km-zone in te richten.

De heer **Wijmenga** (CU) voegt daaraan de vraag toe of het mogelijk om de Alexander Numankade, als onderdeel van het snelfietsnetwerk, extra status te geven om een snelle aanleg mogelijk te maken.

De heer **Işik** (PvdA) wil los van de budgettering van de bussluis horen of de raad bereid is om geld beschikbaar te stellen om van de Alexander Numankade een 30 km-zone te maken. Tot slot gaat hij in op wegmarkeringen bij kruispunten. Soms staan kruispunten zo vol met auto's dat fietsers er niet langs kunnen. Hij hoopt dat het college bereid is om de voorgestelde maatregelen te nemen op de inmiddels geïnventariseerde kruispunten.

De voorzitter geeft het woord aan D66.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt de wethouder of de gemeente voldoende spaart om de eerder besproken schaa sprong te kunnen financieren die aansluit bij de ambities en of het college al plannen maakt om ook andere partijen te betrekken bij die financiering. D66 vindt het logisch dat de fiets in Utrecht hoge prioriteit krijgt. D66 pleit voor brede fietspaden en bij voorkeur geen stoplichten. D66 is blij met de brief van het college over het onderzoek naar bruggen en tunnels, maar daaruit blijkt niet of de bevindingen volgend jaar bij het NPB of op een ander moment besproken zullen worden. D66 heeft voorkeur voor koppeling aan het NPB. Spreekster vraagt of de wethouder dat kan toezeggen. D66 krijgt al tijden vragen over het ontbreken van een vangrail langs de Waterlinieweg. D66 en het CDA hebben hiervoor al meerdere keren aandacht gevraagd. In de laatste brief van het college lijkt de oplossing echter weer op de lange termijn geschoven te worden. Spreekster vraagt wat de reden daarvoor is. D66 pleit ervoor om dit project hoge prioriteit te geven voor 2020. D66 heeft eerder aangegeven voorstander te zijn van herinrichting van de Amazonedreef, maar wel met inachtneming van andere projecten. De wethouder heeft toegezegd de mogelijkheden inzichtelijk te maken in het vierde kwartaal van 2019. Spreekster vraagt of dan ook gesproken kan worden over de prioritering (in het 30 km-budget). In de programmabegroting is een besparing opgenomen voor vertraagde projecten, voornamelijk mobiliteitsprojecten. Spreekster vraagt of het college kan bevestigen dat deze besparing alleen geldt voor projecten, waarvoor vertraging al voorzien en niet te voorkomen is en waarover reeds gecommuniceerd is. D66 wil graag dat het college toezegt dat de bewoners goed op de hoogte gesteld worden van de vertraging. Tot slot pleit D66 voor meer emissieloos vervoer. Spreekster vraagt in dat verband of de vuilniswagens sneller emissieloos kunnen worden en wanneer de raad meer inzicht krijgt in de stand van zaken. De stikstofproblemen in de bouw worden voor een deel veroorzaakt door de zware bouw machines. Spreekster vraagt of het college bereid is om een lijst aan maatregelen op te stellen om bouwactiviteiten voor 2020 minder milieuvriendelijk te maken.

De heer **De Pagter** (VVD) denkt dat het beter is om eerst over te gaan op 'blauwe diesel' (quick win) en op termijn andere motoren te gaan gebruiken. Hij vraagt of D66 het daarmee eens is.

Mevrouw **Schilderman** (D66) heeft begrepen dat 'blauwe diesel' te weinig soelaas biedt en bovendien wil D66 liever in één keer goed investeren.

5 De heer **Schipper** (SP) vraagt of D66 vuilniswagens die nog lang niet afgeschreven zijn, ook al zou willen vervangen en hoeveel geld D66 daarvoor zou willen uitrekken.

Mevrouw **Schilderman** (D66) denkt dat dat geen verstandige besteding van belastinggeld zou zijn.

10 De heer **De Pagter** (VVD) benadrukt dat voor die voertuigen 'blauwe diesel' juist een goede oplossing is.

Mevrouw **Schilderman** (D66) hoort geen vraag, maar blijft bij haar mening over 'blauwe diesel'.

15 **De voorzitter** geeft het woord aan het CDA.

De heer **Van Waveren** (CDA) is blij dat het college aandacht wil besteden aan fatsoenlijk fietsgedrag. Het CDA vraagt of het college bereid is om in het communicatiebudget een campagne mee te nemen die mensen oproept om zich aan de regels te houden en om rekening te houden met anderen. Wat het CDA betreft gaat de communicatie over verkeersaspecten op twee fronten mis. Er wordt niet of te laat naar de bewoners geluisterd of er wordt wel geluisterd, maar niet geleverd. Hij noemt een aantal voorbeelden, waaronder het besluit om snorfietsen naar de rijbaan te verplaatsen. De raad heeft daarvoor met spoed extra geld vrijgemaakt, maar een voorstel blijft uit. Spreker vraagt of de raad binnenkort een voorstel kan verwachten. Zo niet, dan kan het geld beter aan iets anders besteed worden. In het algemeen pleit het CDA ervoor om bestaande plannen eerst eens uit te voeren, alvorens weer nieuwe te maken. Het CDA stelt daarom voor dat de raad scherper gaan toezien op de uitvoering. Spreker vraagt het college om ieder kwartaal te rapporteren over de voortgang van de belangrijkste verkeersprojecten. Het CDA constateert dat de tram in de spits al zo goed als vol zit. In Nijmegen zijn goede ervaringen opgedaan met het spreiden van collegetijden. Het CDA vindt dat ook universiteiten en hogescholen in Utrecht hun verantwoordelijkheid moeten nemen, zowel op het gebied van huisvesting als sport en bereikbaarheid. Spreker vraagt of het college bereid is om in gesprek te gaan met de onderwijsinstellingen en de raad te informeren over de resultaten daarvan. Het groot onderhoud aan de Stadsbaantunnel zal leiden tot veel hinder door sluipverkeer. Het CDA stelt voor om een omleidingsroute te maken via de Laurierweg. Spreker vraagt of het college bereid is die mogelijkheid te onderzoeken. Bij de behandeling van de voorjaarsnota heeft wethouder Van Hooijdonk toegezegd de commissie in het derde kwartaal van 2019 te informeren over het al dan niet inzetten van afelstoplichten. Spreker vraagt wanneer de raad die informatie kan verwachten.

De voorzitter geeft het woord aan de CU.

40 De heer **Wijmenga** (CU) verklaart dat de ChristenUnie het voetgangersklimaat in Utrecht flink wil verbeteren, met name in de binnenstad. Het actieplan Voetganger uit 2015 loopt volgend jaar af. Spreker vraagt of er weer een nieuw actieplan komt voor vijf jaar en zo ja, of daarin aandacht besteed kan worden aan de voetgangers in de binnenstad. Recent is een fonds opgericht om kleine belemmeringen voor fietsers aan te pakken, maar de CU mist de terugkoppeling van de resultaten en wil bovendien weten of het fonds toereikend is en hoe het fonds gevuld wordt, als het budget op raakt. Spreker heeft bij interruptie al iets gezegd over snelfietsroutes en de Alexander Numankade. Twee weken geleden hebben CU en GroenLinks in de Tweede Kamer gevraagd om ruimte voor gemeenten om een autoloze zondag te organiseren. Provinciale Staten van Utrecht, maar ook de gedeputeerde Mobiliteit, zijn enthousiast over het idee. Spreker vraagt of de gemeente Utrecht ambities heeft op dit punt en of er al initiatieven van bewoners bekend zijn.

De heer **Strandstra** (PvdD) vraagt of de CU net als de PvdD voorkeur heeft voor een stadsbrede autoloze zondag.

55 De heer **Wijmenga** (CU) antwoordt dat de Tweede Kamerfracties hebben voorgesteld om een autoloze zondag te koppelen aan de Europese autoloze zondag in september. De CU Utrecht zou een autoloze zondag bij voorkeur samen met de stad organiseren en het niet van bovenaf opleggen.

60 Mevrouw **Schilderman** (D66) is het eens met de heer Wijmenga, maar zij vraagt zich wel af waarop de CU de conclusie baseert dat het idee breed gedragen wordt.

De heer **Wijmenga** (CU) weet dat 75% van de mensen die meegedaan hebben aan de poll van het AD het ermee eens was. Er zijn weliswaar nog geen signalen burgerinitiatieven, maar er is ook nog niet veel aandacht aan besteed door de gemeente. Hij vervolgt zijn bijdrage. In de Verordening Parkeerbelasting staat dat goedkoop parkeren bij evenementen alleen mogelijk is voor culturele ondernemers. Zij kunnen zelfs een vergunning krijgen voor een jaar. De CU zet vraagtekens bij dit soort vergunningen en pleit ervoor om deze in ieder geval in tijd te beperken tot de duur van een evenement. Hij vraagt om een reactie van de wethouder. Het ministerie van I en W is bezig met een strategisch plan Verkeersveiligheid 2030. Hij wil graag weten of en hoe Utrecht daaraan een bijdrage levert.

De voorzitter geeft het woord aan de Partij voor de Dieren.

De heer **Strandstra** (PvdD) verklaart dat de PvdD uitzielt naar de behandeling van het parkeerbeleid, een autovrije gracht en een milieuzone. Wat de PvdD betreft komt het college met ambitieuze en vooruitstrevende voorstellen. De PvdD pleit ervoor om fietsen in Utrecht nog aantrekkelijker te maken, onder ander door veilige stallingsmogelijkheden op plekken waar veel diefstal plaatsvindt. Spreker vraagt of het college bereid is om daarmee aan de slag te gaan. Internationaal treinverkeer kan een belangrijke rol spelen bij het noodzakelijk terugdringen van het luchtverkeer. Vanaf eind 2020 gaat er een trein naar Wenen rijden die stopt in Utrecht. De PvdD vindt echter dat Utrecht een grotere rol zou moeten spelen bij de internationale bereikbaarheid per trein. Spreker vraagt of het college bereid is om zich daarvoor actiever in te zetten en de contacten met NS, Amsterdam en relevante bestemmingssteden op dat punt te intensiveren. Jaarlijks kunnen gemeenten in Europa tussen 16 en 22 september deelnemen aan een autoloze zondag. Een autoloze dag kan mensen inspireren om vaker te kiezen voor de fiets. Provinciale Staten van Utrecht hebben een motie op dat punt aangenomen. De provincie gaat inventariseren welke gemeenten in Utrecht een autoloze dag willen organiseren en wil die gemeenten ook faciliteren. Spreker vraagt of het college overweegt om mee te doen, eventueel in combinatie met de culturele zondag.

De heer **Van Corler** (GroenLinks) vraagt of de Partij voor de Dieren wil dat de gemeente de organisatie op zich neemt of dat initiatieven vanuit de stad moeten worden gefaciliteerd.

De heer **Strandstra** (PvdD) antwoordt dat de Partij voor de Dieren pleit voor een stadsbrede aanpak, bij voorkeur in samenwerking met organisaties die voor allerlei nevenactiviteiten zorgen.

De heer **Van Deún** (PVV) kan zich autoloze zondagen uit het verleden herinneren, maar ook dat er op die dagen toch heel vele mensen op de weg waren (politieagenten, artsen, verpleegkundigen, verloskundigen et cetera). De provincie heeft alleen zeggenschap over provinciale wegen, de gemeente over lokale wegen en het Rijk over rijkswegen. Dat maakt de zaak gecompliceerd, nog los van de schade die winkeliers zouden lijden. Spreker vraagt de wethouder met een economische impactanalyse te komen.

De heer **De Pagter** (VVD) vindt een autoloze zondag absoluut niet nodig, omdat de bewoners heel goed zelf kunnen bepalen of en wanneer zij de auto nodig hebben. Bovendien heeft Utrecht vanzelf al een autoloze dag tijdens de start van de Vuelta.

De heer **Schipper** (SP) brengt daar tegenin dat de heer Van Schie in Provinciale Staten juist heeft gezegd dat de Vuelta nauwelijks impact heeft.

De heer **Strandstra** (PvdD) antwoordt in reactie op de heer Van Deún dat wat hem betreft niet alleen gekeken wordt naar geld, maar ook naar de winst voor de luchtkwaliteit en andere positieve effecten. Hij pleit nogmaals voor een autoloze dag.

De heer **Sanli** (DENK) brengt in herinnering dat DENK altijd van mening is geweest dat betaald parkeren geen middel maar een doel moet zijn. DENK stelt voor om de parkeertarieven komend jaar niet te verhogen. Spreker vraagt om een reactie van het college. Ook DENK vindt verkeersveiligheid en doorstroming belangrijk. Er worden weliswaar maatregelen genomen, maar die werken lang niet altijd goed. Er ontstaan bijvoorbeeld op het verkeersplein Churchillaan onveilige situaties, omdat onduidelijk is wie er voorrang heeft. DENK zou vooraf willen kijken naar de gevolgen van aanpassingen voor alle weggebruikers en geen maatregelen willen nemen die slechts in het voordeel

zijn van één categorie (bijvoorbeeld de bus). In dit verband vraagt spreker of het college bereid is om te overwegen nooit meer te kiezen voor een verkeersplein. DENK krijgt signalen van bewoners van Kanaleneiland over de toenemende verkeersdruk rond de Beneluxlaan. Spreker vraagt of het college bereid is om de kruispunten aan te passen. DENK vindt het belangrijk dat op korte termijn 30 km-zones in Overvecht worden gerealiseerd om de verkeersveiligheid te verbeteren. Spreker vraagt of de wethouder bereid is daarnaar te kijken. In het kader van verkeersveiligheid voor voetgangers vraagt DENK hoe de wethouder denkt over 3D- of lichtgevende zebrapaden. In het Gelderse Eerbeek zijn goede ervaringen opgedaan met een lichtgevend zebrapad.

10 **De voorzitter** geeft het woord aan Student & Starter.

15 De heer **Homan** (Student & Starter) is groot voorstander van de mobiliteitstransitie (minder auto's en meer fietsen en openbaar vervoer). Wat Student & Starter betreft kan mobility as a service (MAAS) daaraan een grote bijdrage leveren, maar dat moet de gemeente wel de regie op zich nemen om wildgroei te voorkomen, bijvoorbeeld door middel van een soort stadsabonnement voor mobiliteit. In het coalitieakkoord staat dat de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij op dat gebied een rol zou kunnen spelen. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder. Alternatieve fietsroutes, zoals de Herenroute, zijn waardevol, maar Student & Starter vindt dat de gemeente verder zou moeten durven gaan door bijvoorbeeld op bepaalde plekken te kiezen voor eenrichtingverkeer voor vrachtverkeer en/of minder parkeren om meer ruimte vrij te maken voor fietsers. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder. In 2020 zal een aantal VRI's worden vervangen. Student & Starter pleit voor het inzetten van een regensensor op daarvoor geschikte plekken, een systeem dat in Groningen goed werkt.

25 De heer **Schipper** (SP) verklaart dat de SP verbaasd en teleurgesteld is over de Impuls 30 km-straten en illustreert dat aan de hand van een aantal voorbeelden. Wat de SP betreft gaat de ontwikkeling van de Westelijke Stadsboulevard op een laag pitje, zolang er geen zicht is op voldoende budget, en worden eerst de uitgestelde verkeersveiligheidsprojecten in Overvecht en Kanaleneiland aangepakt. In Hoograven-Zuid wordt momenteel op een aantal kruisingen de waterdoorlatende klinkers voor de derde keer hersteld. Noch op de website van de wijk, noch op de website van de gemeente is daarover iets te vinden. Hetzelfde geldt voor de inloopavond over 't Goylaan. De SP kijkt dan ook met belangstelling uit naar de beantwoording op de schriftelijke vragen die daarover door de heer Van Waveren, mede namens de SP, zijn gesteld. Al met al is spreker van mening dat de communicatie beter kan. Hij vraagt om een reactie van de wethouder.

35 De heer **Bosch** (PVV) verklaart dat bereikbaarheid een belangrijk onderwerp is voor het steeds verder groeiende Utrecht. Het college zet al jaren in op de fiets, maar de PVV zet vraagtekens bij de effectiviteit van het beleid. Volgens cijfers van het CBS daalt het aantal fietskilometers sinds 2014, terwijl het college juist spreekt over een stijging. Spreker vraagt of de wethouder dit verschil kan verklaren. De PVV heeft eerder gevraagd naar cijfers over ongevallen op fietsstraten. Utrecht doet meer aan een pilot ongevallenregistratie van de provincie. Uit de resultaten daarvan blijkt dat het aantal ongevallen maar liefst 35% hoger ligt dan aangenomen werd. Spreker vraagt wanneer de raad de gevraagde ongevallencijfers krijgt.

45 De heer **Van Deún** (PVV) vraagt of de wethouder bekend is met snelheidsmeters die goed gedrag belonen met geld voor de wijk. De PVV overweegt om op dit punt een motie of amendement in te dienen. Spreker vraagt hoe de wethouder tegen dit soort initiatieven aankijkt.

50 De heer **Schipper** (SP) vraagt of te hard rijden wordt bestraft door weer geld af te nemen.

De heer **Van Deún** (PVV) antwoordt dat dat niet de bedoeling is. Hij pleit er nogmaals voor om nu eens niet te straffen maar goed gedrag te belonen.

55 **De voorzitter** geeft het woord aan Stadsbelang Utrecht.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) schetst de snelle ontwikkelingen op het gebied van betaald parkeren (van betaalpaal naar betaalapp). Stadsbelang Utrecht wil daarom geen nieuwe parkeerautomaten meer plaatsen, maar mensen te verzoeken te betalen door middel van een betaaldienst voor parkeren. Stadsbelang Utrecht pleit er daarnaast voor om technisch afgeschreven automaten die weinig gebruikt worden, weg te halen. Spreker vraagt om een reactie van het college.

Stadsbelang Utrecht stelt voor om de scanauto's die parkeercontroles uitvoeren in te zetten voor zaken als parkeerdrukmetingen of tegen vergoeding voor andere werkzaamheden. Spreker vraagt om een reactie van het college. Stadsbelang Utrecht vindt dat bezoekers moeten betalen voor de schaarse ruimte, maar dat bewoners recht hebben op een gratis parkeerplek. Spreker vraagt om een reactie van het college. Het college zet in op maatregelen om doorgaand autoverkeer naar de rand van de stad te verplaatsen. Stadsbelang Utrecht denkt dat compartimentering een effectieve is en gaat ervan uit dat deze oplossingsrichting een belangrijke plaats krijgt bij de eerstvolgende actualisatie van de knelpunten. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder. Wat Stadsbelang Utrecht betreft kan de afsluiting van de Kaatstraat niet zonder mitigerende maatregelen op de David van Mollemstraat en dat de afsluiting van de Kaatstraat het juiste moment om de knip Monicabrug te vervangen door een knip voor autoverkeer. Spreker vraagt om een inhoudelijke reactie van de wethouder. Stadsbelang Utrecht overweegt een amendement om de financiering van de bussluis aan de Amazonedreef te regelen.

De voorzitter schorst de vergadering ter voorbereiding van de beantwoording enkele minuten. Na heropening van de vergadering geeft zij het woord aan wethouder Everhardt.

Wethouder **Everhardt** beantwoordt de vragen per fractie. *De plaatsing van snellaadpalen bij openbare parkeergelegenheden maakt deel uit van de Parkeervisie en zal via een concessie worden uitgevraagd. De raad zal over de voortgang worden geïnformeerd in het eerste kwartaal van 2020.*

De heer **Van Dalen** (VVD) vraagt waarom dat niet in het plan voor snelladen staat en of dit een toezegging is.

Wethouder **Everhardt** antwoordt dat het een toezegging is. Het eerste waterstoftankstation in Haarrijn wordt naar verwachting eind 2020 geopend. Voor een tweede station op Lage Weide is inmiddels subsidie verleend, maar er moet nog overlegd worden over de realisatie. De wethouder is ervan overtuigd dat er meer zullen volgen.

De heer **Van Deún** (PVV) vraagt zich af of meer stations in Utrecht wel nodig zijn, want uit cijfers uit september 2019 blijkt dat er in Nederland maar 146 waterstofauto's zijn.

Wethouder **Everhardt** begrijpt zijn punt, maar de markt verwacht er veel van en hij vindt dat een faciliterende overheid daarin een rol moet spelen. D66 vraagt om milieumaatregelen voor zware bouwwerktuigen. De wethouder antwoordt dat die maatregelen deel zullen uitmaken van de totale luchtaanpak die de raad rond de kerst zal ontvangen. Daarin komen ook zaken als 'blauwe diesel' aan de orde. *De Dienst Stadswerken komt in het eerste kwartaal 2020 met een voorstel voor emissieloze voertuigen, inclusief vuilniswagens.* Er wordt hard gewerkt aan een plan om de snorfiets naar de rijbaan te verplaatsen. De raad heeft tussentijds updates gekregen en kent de discussie met de nood- en hulpdiensten. *De raad zal in januari 2020 verder worden geïnformeerd over een mogelijke aanpak, inclusief een financieel plaatje.*

De heer **Van Waveren** (CDA) zou graag iets meer horen.

Wethouder **Everhardt** heeft al gezegd dat de raad tussentijds een update heeft gekregen. De gemeente voert een vrij lastige discussie met de nood- en hulpdiensten. In Amsterdam is de maatregel inderdaad al ingevoerd, maar daar heerst een andere situatie op het gebied van snelheden. In januari 2020 zal hij concreet kunnen aangegeven welke maatregelen aan de raad worden voorgelegd. Op dit moment zijn de effecten van een eventuele autoloze zondag nog niet doorgerekend, laat staan meegenomen in de luchtaanpak. Het college gaat geen plannen maken, maar ziet wel de symbolische waarde in, mits een autoloze dag breed gedragen wordt. De wethouder is bereid de kosten inzichtelijk te maken, maar vindt dat het aan de raad is om te besluiten hieraan al dan niet deel te nemen.

De heer **Strandstra** (PvdD) vraagt of de wethouder bereid is om te kijken of er draagvlak is in U16-verband.

Wethouder **Everhardt** antwoordt dat het college niet van plan is om actief met een voorstel te gaan lobbyen. Als de raad een motie aanneemt, dan zal het college daarop reageren.

De voorzitter vraagt of er vragen onbeantwoord zijn gebleven.

De voorzitter bedankt wethouder Everhard voor zijn beantwoording. Zij heeft de volgende toezeggingen genoteerd:

- 5 1. De wethouder zegt toe om in het eerste kwartaal van 2020 de raad te informeren over de voortgang van elektrisch laden bij openbare parkeergelegenheden.
2. De wethouder zegt toe om in het eerste kwartaal van 2020 een voorstel aan de raad te sturen om emissieloos afvalinzamelen te bevorderen.
- 10 3. De wethouder zegt toe om in januari 2020 de raad te informeren over een plan van aanpak snorfietsen op de rijbaan.

De heer **Van Dalen** (VVD) voegt eraan toe dat de eerste toezegging betrekking heeft op snelladen.

De voorzitter bedankt hem voor deze toevoeging en geeft het woord aan wethouder Van Hooijdonk.

- 15 **Wethouder Van Hooijdonk** begint met het hoofdstuk voetgangers en gaat vervolgens in op de fiets, verkeersveiligheid, projecten en overige zaken.
- De CU vraagt naar een nieuw actieplan Voetgangers. Het Verkeersplan zal geactualiseerd worden en daarin komen ook voetgangers aan de orde. Het college beraadt zich daarnaast op de opvolging van de actieagenda's. DENK wil experimenteren met zebra's. De ervaringen met 3D-zebra's zijn niet
- 20 gunstig, maar lichtgevende zebra's zouden eventueel wel kunnen. Er is al een lichtgevend zebrapad in Utrecht. Wellicht zijn er meer plekken die zich daarvoor lenen.
- De wethouder vervolgt haar beantwoording met de fiets. Student & Starter vraagt aandacht voor het vrachtverkeer in de Lange Nieuwstraat. Het college staat positief tegenover het idee en zal het
- 25 uitvoeren, mits het geen nadelen heeft. De PvdD vraagt aandacht voor stallen en diefstal. De gemeente probeert in pandige stallingen te realiseren, maar ook heel veel 'nietjes'. GroenLinks vraagt aandacht voor de fijnmazigheid van het fietsnetwerk. In de komende jaren zijn veel netwerken aan vervanging toe (riolering, gasleidingen). Het wordt dus nog belangrijker om de verschillende programmeringen op elkaar af te stemmen, want dat biedt kansen voor de doorsteekjes, waarop de
- 30 heer Van Corler doelt.

De heer **Van Corler** (GroenLinks) wil iets verdergaan. Hij pleit ervoor om die doorsteekjes een soort beschermde status te geven en deze onderdeel te laten zijn het bredere fietsnetwerk.

- 35 **Wethouder Van Hooijdonk** vindt een beschermde status een moeilijk begrip. Zij denkt ook niet dat dat de oplossing is. Zij vindt dat de gemeente goed in gesprek moet blijven met bewoners over de keuzes in de openbare ruimte. De heer Van Waveren vraagt om een gedragscampagne, gericht op fietsers. De wethouder richt zich liever op een goede inrichting en handhaving, omdat zij niet zo veel verwacht van een gedragscampagne. De CU mist een terugkoppeling over de bestedingen uit de pot
- 40 voor kleine knelpunten. De wethouder is bereid om een manier te zoeken om dat te doen, maar vooralsnog heeft zij niet het gevoel dat de middelen ontoereikend zijn. De PVV heeft het over cijfers van het CBS, maar die lijken niet over steden, maar over provincies te gaan. In de jaarlijkse monitor van Utrecht zitten heel veel feiten en cijfers, dus wat de wethouder betreft is de gesignaleerde groei een feit.
- 45 De wethouder vervolgt haar beantwoording met het onderwerp parkeren. De VVD vraagt zich af of laden en lossen wel voldoende gewaarborgd is, nu de parkeercontrole uitgevoerd wordt door een scanauto. In de praktijk gaat er altijd een boa kijken. De PvdA en D66 vinden dat de P&R's onvoldoende functioneren. In het parkeerbeleid wordt parkeren op afstand een van de modules. Dat lijkt de wethouder een goede gelegenheid om over dit onderwerp verder te praten. **Het gebruik van de P&R's groeit wel, maar de wethouder is het met de PvdA eens dat een grotere rol is weggelegd voor de P&R's. Het college zal met beleidsvoorstellen komen.**
- 50

De heer **Isik** (PvdA) vraagt wanneer de raad die voorstellen kan verwachten.

- 55 **Wethouder Van Hooijdonk** *denkt ergens in de eerste helft van 2020*. DENK stelt voor om de parkeertarieven niet te verhogen. De wethouder antwoordt daarop dat dit niet past in het Utrechtse beleid. De parkeertarieven in Utrecht worden jaarlijks geïndexeerd. De wethouder is het eens met de observatie van de heer Bos (Stadsbelang Utrecht) dat het betalen van parkeergelden in de loop der tijd sterk veranderd is, maar zij denkt dat het nog wat te vroeg is om parkeerautomaten af te schaffen.

Het college gaat zich echter wel bezinnen op dit punt en zal met een strategie komen onder de titel Automatenplan.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt wanneer de raad dat plan kan verwachten.

5 Wethouder **Van Hooijdonk** weet niet of dat plan bedoeld is voor de raad of voor de uitvoering. *Zij is echter wel bereid om het Automatenplan aan de raad te sturen. Het komt tegelijk met de Parkeervisie in de eerste helft van 2020.* Stadsbelang Utrecht pleit voor gratis parkeren voor bewoners, maar dat past niet in het beleid van Utrecht. Het zijn uiteindelijk gewoon kosten die de gemeente rekent voor het gebruik van de openbare ruimte.

10 De heer **Bosch** (PVV) vraagt waarom dat dan niet geldt voor het parkeren van je fiets.

15 **Wethouder Van Hooijdonk** begrijpt zijn redenering, maar fietsen nemen minder ruimte in beslag en bovendien wil de gemeente fietsen stimuleren. Overigens moeten mensen na 24 uur wel betalen voor inparking stallingen.

Stadsbelang Utrecht stelt voor om de scanauto in te zetten voor andere doeleinden. Het college is geïnteresseerd in de mogelijkheden, maar is wel kritischer en terughoudender dan de heer Bos in verband met privacy en de ethische kant.

20 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt in welke functionaliteiten het college geïnteresseerd is, of de wethouder de raad een terugkoppeling wil geven van mogelijkheden en welke problemen zij verwacht in het kader van privacy.

25 **Wethouder Van Hooijdonk** verwijst naar de recente beantwoording van schriftelijke vragen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) wil graag antwoord krijgen op de vraag waar de wethouder problemen verwacht met privacy.

30 **Wethouder Van Hooijdonk** verwijst nogmaals naar de beantwoording van schriftelijke vragen.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt of een parkeerdrukmeting tot de mogelijkheden behoort.

35 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat in eerdergenoemde beantwoording staat dat dit een van de dingen is, waaraan het college denkt. DENK vraagt aandacht voor de oversteek bij de Eisenhowerlaan. De gemeente is nog in gesprek met de bewoners over een goede oplossing. De CU vraagt naar het strategisch plan verkeersveiligheid. Het is vastgesteld en wordt nu onder leiding van de provincie uitgewerkt. Utrecht is daarbij betrokken. Er zijn helaas nog geen extra middelen beschikbaar. In de volgende rapportage over verkeersveiligheid zal het college hierover rapporteren.

40 De wethouder constateert dat er veel belangstelling is voor de Alexander Numankade. Deze herinrichting staat in de planning.

De heer **Işik** (PvdA) neemt aan dat de hele Alexander Numankade een 30 km-zone wordt.

45 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt daarop bevestigend.

De heer **Işik** (PvdA) is daar heel erg blij mee. Hij begrijpt dat dit gecombineerd wordt met de herinrichting van de straat.

50 **Wethouder Van Hooijdonk** wijst erop dat dit duidelijk staat in de brief over 30 km-zones.

De heer **Işik** (PvdA) had begrepen dat een deel van de kade geen 30 km-zone zou worden. Daarom is hij blij met het antwoord van de wethouder.

55 De heer **Wijmenga** (CU) had uit de brief begrepen dat voldoende budget voor de kade en de busluis in Overvecht wel een voorwaarde was.

60 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat dat inderdaad in de brief staat. Het college wil het zo doen, maar het is aan de raad om het benodigde geld beschikbaar te stellen. De PvdA vraagt om een brief over fietsveiligheid. De wethouder stelt voor om dat te doen in de rapportage over verkeersveiligheid

(meestal in het eerste kwartaal). D66 wil verder praten over de prioritering van de 30 km-projecten. Wat de wethouder betreft kan dat tussentijds. De raad heeft nog een brief tegoed van de wethouder. Die kan de aanleiding zijn voor het gesprek. Er wordt gewerkt aan een nieuw ontwerp, inclusief kostenraming voor de Waterlinieweg. In de komende voortgangsrapportage zal de planning opgenomen worden.

Mevrouw **Schilderman** (D66) heeft bedoeld te vragen of de wethouder bereid is om de Waterlinieweg hoge prioriteit te geven, los van de kosten.

Wethouder Van Hooijdonk kan niet over één project besluiten zonder te weten welke andere noden er zijn.

Mevrouw **Schilderman** (D66) weet dat de Waterlinieweg geprioriteerd was voor dit jaar. Het wordt echter niet uitgevoerd, omdat het budget uitgeput is. Zij vraagt waarom die prioriteit niet blijft gelden voor volgend jaar en wat de consequenties zijn als de raad de Waterlinie bovenaan zet.

Wethouder Van Hooijdonk herinnert zich niet dat de Waterlinieweg geprioriteerd was voor dit jaar. Haar bezwaar is juist dat zij de gevolgen van een prioritering niet kan overzien, omdat zij niet weet welke projecten zij met elkaar moet vergelijken.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt wanneer de raad eventueel kan besluiten om dit project naar voren te halen.

De heer **Van Waveren** (CDA) is geneigd om het naar voren te halen en op 1 januari 2020 te beginnen, omdat de besluitvorming in de normale procedure pas in de loop van 2020 plaatsvindt. Hij wil dus liever niet wachten tot de behandeling van voortgangsrapportage Verkeersveiligheid.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat de raad aan de hand van de volgende rapportage in het eerste kwartaal van 2020 kan besluiten om de Waterlinieweg naar voren te halen. Er wordt in ieder geval gewerkt aan het ontwerp en de raming. DENK wil snel in Overvecht aan 30 km-zones werken, maar de rechter heeft de gemeente Utrecht terug gevloten met betrekking tot de Amazonedreef. Er is dus geen juridische grond om 30 km met simpele maatregelen door te voeren. De PvdA vraagt naar de veiligheid in de Kanaal- en Damstraat. Dat aspect wordt meegenomen bij de herinrichting, waarover het college in overleg is. Het IPVE is begin volgend jaar klaar. Er kunnen tijdelijk maatregelen genomen worden, maar de wethouder weet niet of dat nodig is. De PVV vraagt naar ongevallencijfers. De raad heeft de SEH-cijfers gekregen en zal die weer krijgen, maar het is niet mogelijk om daarin aan te geven welke ongevallen plaatsgevonden hebben in fietsstraten. Het voorstel van de PVV om goed gedrag te belonen vindt de wethouder in morele zin een ingewikkelde koppeling, hoewel zij natuurlijk wel voorstander is van een snelheidsbeperking.

De heer **Van Deún** (PVV) overweegt een motie op dat punt in te dienen. In Brabant wordt al meer dan twee jaar succesvol met dit systeem gewerkt

Wethouder Van Hooijdonk zegt niet dat het technisch niet kan, maar zij kan zich niet vinden in het idee dat bewoners iets leuks krijgen, als weggebruikers zich aan normale verkeersregels houden. Als de raad er anders over denkt, dan merkt zij dat wel.

De heer **Wijmenga** (CU) ziet wel iets in een experiment met een dergelijke koppeling, zeker als daarmee de verkeersveiligheid gestimuleerd kan worden. Hij stelt voor dat de PVV en de CU samen nadenken over een motie.

Wethouder Van Hooijdonk vervolgt haar beantwoording. Het CDA vraagt wanneer de raad geïnformeerd wordt over het al dan niet inzetten van aftelstoplichten. De wethouder excuseert zich voor de te late beantwoording, maar het komt eraan. Student & Starter vraagt naar innovaties rond fietsstoplichten. Er wordt gewerkt aan innovaties in Utrecht, maar de wethouder blijft van mening dat een regensensor geen goed idee is. Er zijn meldpunten waar fietsers terecht kunnen met ideeën. Het nadeel van het Groningse systeem is dat fietsers niet vaker dan auto's groen kunnen krijgen in één cyclus. GroenLinks pleit voor het uitgangspunt 'geen stoplichten, tenzij'. Utrecht hanteert dat uitgangspunt, maar is daarin minder radicaal dan de Fietzersbond zou willen. Als er geld is voor herinrichting en het kan, dan gebeurt het ook, maar het kan niet overal.

De heer **Van Corler** (GroenLinks) vraagt of er bij de financiële afweging ook rekening wordt gehouden met de besparing op onderhoud, als stoplichten weggehaald wordt.

- 5 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat de vervanging van een stoplicht honderdduizenden euro's kost en dat die kosten worden afgewogen tegen de kosten van herinrichting van een kruispunt.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt hoeveel de gemeente per jaar aan onderhoudskosten bespaart, als er een stoplicht weggehaald wordt.

- 10 **Wethouder Van Hooijdonk** weet dat niet. De VVD vraagt om een meldpunt, waar mensen klachten kunnen indienen en suggestie kunnen doen met betrekking tot omleidingen. *De wethouder vindt dat een goed idee, maar zij moet wel even nadenken over de praktische uitwerking en zij vraagt clementie voor kleine projectjes.*

- 15 De heer **De Pagter** (VVD) weet dat er in Oog en Al recent een aantal parkeerplaatsen open lag als gevolg van werkzaamheden. De buurt wist daar niets van. Buurtbewoners moeten ook in die gevallen weten waar zij terecht kunnen.

- 20 **Wethouder Van Hooijdonk** kent die casus niet en bovendien is het geen omleiding, maar het is natuurlijk wel de bedoeling dat de buurt op de hoogte is. Zij herhaalt dat zij bereid is om een meldpunt in te richten voor de grotere omleidingen.

De heer **De Pagter** (VVD) vraagt wanneer de wethouder met een voorstel komt.

- 25 **Wethouder Van Hooijdonk** *zal in de eerste helft van 2020 met een voorstel komen*. De VVD vraagt om een indicator om te kunnen volgen of het aantal klachten afneemt, maar de wethouder ziet daar niets is, temeer omdat het aantal projecten toeneemt. Zij wil zich liever concentreren op de informatievoorziening en doorverwijzing. Student & Starter vraagt om een stadsabonnement voor MAAS. De ROM wordt daar overigens niet bij betrokken. De raad krijgt in het eerste kwartaal van 2020 een brief over mobiliteitsmanagement in het algemeen. Overheden zijn aan het experimenteren met MAAS om uit te vinden hoe zij daarop kunnen sturen. Het zal waarschijnlijk om meerdere aanbieders gaan, maar de markt moet natuurlijk wel inzichtelijk zijn voor de klanten. Die markt zal waarschijnlijk groter zijn de stad. De wethouder weet daarom niet hoe zij een stadsabonnement moet zien.

- 35 De heer **Homan** (Student & Starter) bedoelt iets overkoepelends, zodat mensen niet allerlei appjes nodig hebben om gebruik te kunnen maken van deelmobiliteit. Hij verbaast zich erover dat de ROM er niet bij betrokken is, omdat dit in het coalitieakkoord juist als voorbeeld wordt genoemd.

- 40 **Wethouder Van Hooijdonk** is niet op de hoogte van de laatste wetenwaardigheden van de ROM, maar de ROM is in ieder geval nu nog geen gesprekspartner. Het CDA pleit voor spreiding van collegetijden. Het college heeft al gesprekken gevoerd en daarover gerapporteerd in de brief over sardientjes, maar dat wil niet zeggen dat er geen aandacht meer aan besteed wordt. De onderwijsinstellingen vinden het ingewikkeld en het effect is niet heel groot. De raad wordt op de hoogte gehouden van verdere ontwikkelingen.

De heer **Van Waveren** (CDA) zou er nog een keer op willen inzetten, omdat het in Nijmegen goede resultaten heeft opgeleverd en omdat de start van de tramlijn een geschikt moment is.

- 50 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat eerdergenoemde brief geschreven is met de kennis van de resultaten in Nijmegen. Er zijn gesprekken gevoerd met de onderwijsinstellingen, NS, de provincie en het Rijk. Het CDA stelt een omleiding in verband met het groot onderhoud aan de Stadsbaantunnel, maar de wethouder is bang dat dat geen veilig alternatief is, omdat die route uitkomt op de busbaan. DENK zet vraagtekens bij de effecten van het verkeersplein 't Goylaan en vraagt of de gemeente van plan is om meer voorrangspoleinen aan te leggen. De wethouder denkt nog altijd dat het een goed middel kan zijn om de capaciteit op orde te houden en de stoplichten weg te doen, mits goed ontworpen en uitgevoerd. D66 vraagt naar de vertraging van de Amsterdamsestraatweg. De middelen waren al ingeboekt voor 2019, terwijl de planvorming nog niet was afgerond. De wethouder kan alleen maar beamen dat daarover goed gecommuniceerd moet worden. DENK zet vraagtekens bij het

verkeersplein Churchillaan. Dit project is recent opgeleverd en moet nog geëvalueerd worden. Als aanpassingen noodzakelijk zijn, dan zullen die geprogrammeerd worden.

De heer **Sanli** (DENK) vraagt wanneer die evaluatie klaar is.

Wethouder Van Hooijdonk verwacht dat die eind van het jaar klaar is.

De heer **Bosch** (PVV) vraagt of daarin de klachten die de PVV krijgt van buschauffeurs, kunnen worden meegenomen.

Wethouder Van Hooijdonk vraagt de heer Bosch om die klachten door te geven aan de ambtelijke ondersteuning. Stadsbelang Utrecht pleit voor een afslagverbod naar de Oudenoord en de Kaatstraat. De wethouder antwoordt dat daarmee in 2020 gestart zal worden. De wethouder zal kijken of er extra maatregelen nodig zijn voor de David van Mollemstraat. De bezinning op de knijp Monicabrug komt vanzelf aan de orde in de studie Noord-west. De wethouder sluit niet uit dat het een knip wordt, maar zij kan het niet toezeggen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt hoe de wethouder gaat monitoren en welke maatregelen op korte termijn genomen kunnen worden. Hij neemt aan dat er mitigerende maatregelen worden genomen, als het de spuigaten uitloopt.

Wethouder Van Hooijdonk vraagt of een van de medewerkers daarop het antwoord weet.

De heer **Dijkhof** (programmamanager verkeersveiligheid) antwoordt dat er gewerkt wordt aan een analyse van de situatie. In de volgende voortgangsrapportage Verkeersveiligheid wordt daarover gerapporteerd.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) hoort de wethouder en de ambtenaar verschillende dingen zeggen.

De heer **Dijkhof** (programmamanager verkeersveiligheid) heeft signalen ontvangen dat de huidige situatie als onveilig ervaren wordt. Er wordt nu gekeken of daaraan op korte termijn iets gedaan kan worden.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) concludeert dat er dus gekeken wordt of mitigerende maatregelen mogelijk zijn op de David van Mollemstraat.

Wethouder Van Hooijdonk voegt eraan toe dat dit terugkomt in de eerstvolgende rapportage Verkeersveiligheid. Het CDA wil ieder kwartaal een voortgangsrapportage over verkeersprojecten. De wethouder is bereid om ieder halfjaar te rapporteren. De Partij voor de Dieren houdt een pleidooi voor meer internationaal treinvervoer. De wethouder kan zich daarin natuurlijk vinden en zal een lobby in G4-verband zeker steunen, maar zij plaatst daarbij wel de kanttekening dat er meer lobbywensen zijn. De SP vraagt om een betere communicatie. De wethouder kan alleen maar zeggen dat dat uiteraard de bedoeling is. D66 vraagt tot slot of de gemeente wel voldoende spaart voor de systeemsprong. De wethouder antwoordt dat de gemeente al een tijdje aan het sparen is, maar dat het zeker nog niet voldoende is. Het college is bezig met de voorbereidingen van een investeringsagenda die bij de voorjaarsnota gevoegd zal worden en in G4-verband is Utrecht in gesprek met het Rijk over nieuwe bekostigingsmogelijkheden.

De voorzitter vraagt of er vragen onbeantwoord zijn gebleven.

De heer **Bosch** (PVV) heeft met name gesproken over het verkeersplein Churchillaan, Trumanlaan, Marco Pololaan.

De heer **Wijmenga** (CU) vraagt of bij de herziening van het Verkeersplan aandacht zal worden besteed aan de vervanging van het actieplan Voetgangers.

Wethouder Van Hooijdonk herinnert zich ineens dat zij de vraag van de heer Wijmenga over de culturele parkeervergunning is vergeten. Zij stelt voor om het antwoord daarop in een memo te zetten. Voetgangers gaan inderdaad onderdeel uitmaken van het Verkeersplan. Dat is beleid, maar daarnaast

wordt jaarlijks geld geprogrammeerd. De actieprogramma's waren het tussenliggende niveau en die moeten een vervolg krijgen.

De voorzitter vraagt wanneer de raad het memo kan verwachten.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat dit voor het slotdebat komt.

De heer **Işik** (PvdA) is bang dat zijn vraag niet duidelijk was. Op drukke kruispunten, zoals aan het begin van de Damstraat, wordt de doorgang voor fietsers bij grote drukte geblokkeerd door auto's. Er is een inventarisatie gemaakt van kruispunten waar dat speelt. De PvdA stelt voor om op die plekken wegmarkeringen aan te brengen.

Wethouder Van Hooijdonk begrijpt zijn vraag nog steeds niet helemaal.

De voorzitter stelt voor dat de heer Işik zijn vraag op een ander moment aan de wethouder voorlegt.

De heer **Işik** (PvdA) wil echter nu antwoordt. Bij grote drukte blokkeren auto's de fietsroute en ontstaat er volgens spreker een gevaarlijke situatie.

Wethouder Van Hooijdonk begrijpt de vraag nog steeds niet.

De heer **Dijkhof** (programmamanager verkeersveiligheid) is met de heer Işik ter plaatse gaan kijken. Het gaat om auto's in een file die de fietstroom blokkeren. De gedachte is dat een kruisvak op het wegdek duidelijk maakt dat auto's daar niet moeten stilstaan. In november 2019 komt hij terug met een concrete planning.

De voorzitter heeft de volgende toezeggingen genoteerd:

De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 te komen met een voorstel over parkeren op afstand.

De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 de raad te informeren over het parkeerautomatenplan bij de aanbidding van de Parkeervisie aan de raad.

De wethouder zegt toe om in het tweede kwartaal van 2020 de raad te informeren over de wijze waarop het college een meldpunt gaat inrichting voor het melden van onduidelijkheden bij omleidingen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) mist de toezegging dat de wethouder de raad in het eerste kwartaal van 2020 informeert over de plannen voor de inrichting van de Waterlinieweg en wat de gevolgen zouden zijn, als de raad de Waterlinie weg naar voren wil trekken in de prioritering.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat de Waterlinieweg wordt opgenomen in de voortgangsrapportage Verkeersveiligheid.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt of die in januari 2020 komt.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt daarop bevestigend.

De heer **Van Waveren** (CDA) zou graag zien dat de eerste halfjaarlijkse rapportage over de voortgang van verkeersprojecten als toezegging genoteerd wordt.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat die rapportage de eerste keer aan het NPB gekoppeld zal worden en dat deze vervolgens elk half jaar zal verschijnen.

De voorzitter sluit de behandeling van blok 10 af en schorst de vergadering voor enkele minuten. Na heropening van de vergadering gaat zij verder met het blok duurzaamheid en geeft het woord aan de VVD.

De heer **Te Hoonte** (VVD) verzoekt om de post energie in de voorjaarsnota verder uit te splitsen, omdat voor hem nog steeds niet duidelijk is wat er gebeurt met de 4,9 miljoen euro. Hij vraagt of de wethouder bereid is om dat toe te zeggen. Ten tweede vraagt hij om de cijfers bij de besparingen nog eens te controleren voor de eindbespreking, want hij heeft het idee dat die niet helemaal kloppen met

de begroting. Tot slot vraagt hij om de toezegging dat er pas een definitief besluit wordt genomen over de Nedereindse Plas, nadat de raad zich daarover in de commissie heeft kunnen uitspreken.

De heer **Van Dalen** (VVD) gaat in op het onderwerp afval. Hij is blij dat het pasjessysteem eindelijk is afgeschaft, hoewel handhaving nog steeds nodig blijft. De VVD wil een schone stad. Bewoners brengen hun afval vooral weg in het weekend, maar dan worden de containers niet geleegd. Spreker vraagt of afval ook in het weekend en in de avond opgehaald kan worden. De VVD overweegt een motie in te dienen op dit punt.

De voorzitter geeft het woord aan GroenLinks.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) gaat in op geluid, lucht, circulair en energie. GroenLinks is blij met het ambitieuze actieplan Geluid en de toezeggingen van het college. Aan de hand van de Geluidnota gaat GroenLinks graag het gesprek aan over stille gebieden in de stad en ambitieuzere doelstellingen dan landelijk vereist zijn. GroenLinks kijkt reikhalzend uit naar het maatregelenpakket voor schone lucht en gaat graag met het college in gesprek over het halen van de WHO-normen. GroenLinks is blij met de voorlichtingscampagne over houtrook en het stookalarm, waarmee het RIVM op 1 november 2019 van start gaat, maar GroenLinks zou graag zien dat het college onderzoekt of er verdergaande stappen mogelijk zijn om de overlast door houtrook tegen te gaan. Bouwend Nederland heeft recent een lijst gepubliceerd met de meest duurzame publieke opdrachtgevers. Utrecht staat op de achttiende plaats, omdat duurzaamheid slechts voor een klein percentage meetelt in de gunning.

De heer **Strandstra** (PvdD) zet vraagtekens bij de ambities van dit college op het gebied van circulair, omdat er vanaf komend jaar jaarlijks 34.000 euro op bezuinigd wordt. Hij vraagt wat GroenLinks daarvan vindt.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) legt uit dat die bezuiniging betrekking heeft op het stadsakkoord. De afspraken daaruit zijn inmiddels verankerd in de prestatieafspraken met corporaties. Om aanbestedingen te verbeteren is geen extra geld nodig.

De heer **Strandstra** (PvdD) denkt dat er nog veel te doen is om Utrecht van die achttiende plaats te krijgen. Hij zou die 34.000 euro liever houden en inzetten voor circulair bouwen.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat die achttiende plaats alleen betrekking heeft op publieke aanbestedingen. Zij herhaalt dat er geen extra geld nodig is om duurzaamheid zwaarder te laten wegen bij de gunning.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) denkt dat het wel degelijk geld kost om duurzaamheid als onderdeel van kwaliteit zwaarder te laten wegen. Een betere kwaliteit kost meer. Zij vraagt of mevrouw Heijne dat beseft.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) realiseert zich dat en zij denkt daarom dat het van belang is om ervoor te zorgen dat duurzaamheid een goede plek inneemt bij aanbesteding. Daarom vraagt zij welke mogelijkheden het college ziet om materiaalgebruik en reductie van CO₂-uitstoot een rol te laten spelen in de aanbesteding.

De heer **Van Dalen** (VVD) is benieuwd aan welke onderdelen mevrouw Heijne dan minder geld wil gaan uitgeven.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) wil graag horen welke mogelijkheden het college ziet om ervoor zorgen dat de aanbesteding duurzamer wordt.

De heer **Van Dalen** (VVD) is ook benieuwd naar het antwoord van het college (waar GroenLinks deel van uitmaakt), maar ook naar het antwoord van mevrouw Heijne op zijn vraag aan welke onderdelen zij minder geld wil uitgeven.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat de gemeente op het gebied van circulair maar een bescheiden rol speelt en dat zij andere partijen nodig heeft. Daarom heeft zij het college bij de voorjaarsnota al opgeroepen om partijen in de stad te stimuleren om circulair centraal te zetten in alle activiteiten. Zij vervolgt haar betoog met het onderwerp energie. Zij heeft het plan Zon op dak, dat

sinds gisteren beschikbaar is, slechts vluchtig kunnen doornemen. Amsterdam kent de Zoncoalitie, een onafhankelijke organisatie die helpt om grote daken vol te leggen met zonnepanelen. Utrecht lijkt een vergelijkbaar concept te hebben. Zij vraagt aan de wethouder of zij dat goed begrepen heeft. Tot slot vraagt zij aandacht voor een brief van een energiecorporatie die een WOZ-aanslag kreeg voor een gerealiseerd zonneproject. Utrecht maakt geen gebruik van de mogelijkheid in de Gemeentewet om vrijstelling te verlenen, maar deze heffing staat haaks op de doelstelling van de gemeente om duurzame energieprojecten te realiseren. GroenLinks pleit ervoor om burgerinitiatieven voor duurzame energie vrij te stellen van WOZ. Op het bedrijventerrein Overvecht blijkt de nieuwbouw niet geschikt te zijn voor zonnepanelen. Spreekster vraagt of het college mogelijkheden ziet om ontwikkelaars aan te moedigen alleen nog gebouwen neer te zetten met daken die wel geschikt zijn voor zonnepanelen.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt of mevrouw Heijne meer waarde hecht aan circulair dan aan zonnepanelen op het dak.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) kan zich niet voorstellen dat beide niet mogelijk zou zijn, maar als het erop aankomt, dan gaat haar voorkeur uit naar circulair.

De heer **Te Hoonte** (VVD) denkt dat voor zonnepanelen zwaardere constructies nodig zijn, wat gevolgen heeft voor de prijs en de circulariteit. Hij vindt dat die keuzes aan de ondernemers overgelaten moeten worden.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) vindt de energietransitie van essentieel belang en daarom zou zij bouwers willen uitdagen om te zoeken naar een combinatie.

De heer **Virginia** (GroenLinks) gaat in op de afvalinzameling. GroenLinks ontvang nog steeds klachten over overlast, wat afbreuk doet aan het nieuwe inzamelen. Spreker vraagt om met grote prioriteit aandacht te geven aan een soepele uitrol van het nieuwe inzamelen en de overlast voor bewoners tot een minimum te beperken. De raadsbrief over het afschaffen van de pasjes roept enkele vragen op bij GroenLinks. Om te voorkomen dat grondstoffen verspild worden, krijgen de pasjessystemen elders een tweede leven. Spreker vraagt de wethouder om uit te leggen hoe dat tweede leven eruit ziet. Het versneld afschrijven van de pasjessystemen kost eenmalig 695.000 euro en wordt ten laste gebracht van de reserve Afvalstoffenheffing. Spreker vraagt of dit bedrag te verlagen is, of er alternatieve mogelijkheden zijn om dit te bekostigen en ten koste waarvan deze onttrekking gaat. Er wordt een raadsvoorstel voorbereid voor deze onttrekking. Spreker vraagt wanneer de raad dit voorstel kan verwachten.

De heer **Işik** (PvdA) vindt dat duurzaamheid iedereen aangaat en dus ook voor iedereen toegankelijk moet zijn. Het mag geen elitaire aangelegenheid worden, maar elektrisch openbaar vervoer en windmolens zijn niet voldoende om iedereen ervan te doordringen dat duurzaamheid van groot belang is. Spreker vraagt naar de stand van zaken. De wethouder Groen heeft aangegeven dat er een strategie Groene Daken naar de raad zal worden gestuurd. De PvdA hoopt dat daarin duidelijk wordt aangegeven welke daken geschikt zijn voor zonnepanelen, een dakterras, groen et cetera. Spreker vraagt of het college hierop wil ingaan. Tot slot sluit hij zich aan bij de opmerkingen van GroenLinks over de afvalinzameling.

De heer **Koning** (D66) concludeert tevreden dat duurzaamheid inmiddels is doorgedrongen tot in de haarvaten van de gemeentelijke organisatie en dat milieu- en klimaatmaatregelen steeds meer verweven zijn met algemene beleidsprogramma's.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt waarop D66 die conclusie baseert.

De heer **Koning** (D66) merkt dat in de onderliggende nota's bij de beleidsprogramma's steeds meer aandacht wordt besteed aan duurzaamheid.

De heer **Işik** (PvdA) is bang dat die aandacht in de samenleving vaak nog ontbreekt. Hij vraagt wat de gemeente daaraan kan doen.

De heer **Koning** (D66) is ervan overtuigd dat duurzaamheid in Utrecht in alle lagen van de bevolking leeft. Hij ziet zelf dat mensen vaker kiezen voor vegetarisch, elektrisch rijden of openbaar vervoer.

De heer **Işik** (PvdA) is ervan overtuigd dat dit slechts geldt voor een deel van de samenleving. Hij vraagt hoe D66 denkt iedereen te overtuigen van het belang van duurzaamheid.

De heer **Koning** (D66) vindt dat Utrecht goed op weg is en hij zal in zijn betoog nog een aantal punten meegeven dat daaraan kan bijdragen. Hij vervolgt zijn bijdrage. De omvang van het milieuprobleem wordt steeds duidelijker (CO₂-uitstoot, stikstof, intensieve landbouw, PFAS), maar dat geldt ook voor de oplossingen (kringlooplandbouw, hernieuwbare energie). D66 wil dat die oplossingen in Utrecht worden bevorderd.

De heer **Strandstra** (PvdD) wijst erop dat de er vanaf 2023 325.000 euro wordt bezuinigd op de energietransitie. Hij begrijpt niet dat de heer Koning tot de conclusie komt dat de gemeente er in toenemende mate mee bezig is.

De heer **Koning** (D66) antwoordt dat dat bijvoorbeeld blijkt uit de warmteplannen en Zon op dak, waarmee Utrecht vooroploopt in de energietransitie Nederland.

De heer **Strandstra** (PvdD) zou graag zien dat D66 wat meer zou 'klimaatdrammen', want hij leest toch echt dat er 325.000 euro bezuinigd wordt vanaf 2023.

De heer **Koning** (D66) zal verderop in zijn betoog aandacht besteden aan de maatregelen. Het interview in Trouw met de burgemeester geeft de indruk dat de VNG nog niet officieel meedoet aan het Klimaatakkoord. D66 wil dat Utrecht en de VNG volmondig vooroplopen in het Klimaatakkoord. Spreker vraagt of het college het daarmee eens is. D66 wil dat er in 2020 in Utrecht werk gemaakt wordt van de volgende zaken: aanjagen van de circulaire economie, stimuleren van materialenbanken en meer circulaire materialen in de openbare ruimte. Bouwen met hout is de toekomst, omdat het veel milieuvriendelijker is dan de traditionele technieken. Spreker vraagt of het college bereid is om in 2020 te komen met een lijst van maatregelen om houtbouw in Utrecht aan te jagen.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of er wel voldoende bomen zijn om in Utrecht met hout te bouwen.

De heer **Koning** (D66) beaamt dat er productiebossen nodig zijn om met hout te kunnen bouwen en dat is ook de reden, waarom hij om een lijst met maatregelen vraagt.

De heer **Işik** (PvdA) stelt voor om alle plekken waar alleen gras groeit, vol te zetten met bomen.

De heer **Virginia** (GroenLinks) vraagt hoe de heer Koning zich kringlooplandbouw in Utrecht voorstelt.

De heer **Koning** (D66) geeft toe dat er niet veel landbouwbedrijven in Utrecht zijn, maar dat neemt niet weg dat D66 graag zou zien dat Utrecht de eerste gemeente wordt, waar kringlooplandbouw de norm is.

De heer **Virginia** (GroenLinks) vraagt welke definitie D66 voor kringloop hanteert (de stad, Nederland, de EU, de wereld).

De heer **Koning** (D66) verwijst naar een uitgebreid stuk op de landelijke website van D66 over kringlooplandbouw.

De heer **Schipper** (SP) vraagt zich af wat dit debat nog met de begroting te maken heeft.

De heer **Koning** (D66) vervolgt zijn betoog. D66 pleit ervoor dat het college de energietransitie in 2020 op een positieve wijze stimuleert. Nu ontbreekt nog te vaak het handelingsperspectief voor de inwoners van Utrecht. Spreker noemt vier aandachtspunten en vraagt om een reactie van het college:

1. D66 wil dat het college in 2020 in kaart brengt waar buurtbatterijen kunnen komen.
2. D66 wil dat het normaal wordt dat daken vol liggen met zonnepanelen, in ieder geval bij nieuwbouwwoningen, dat de gemeente daaraan eisen stelt en dat het college in kaart brengt wat daarvoor nodig is.
3. D66 wil dat stadsverwarming goedkoper wordt. Onlangs is Eneco door de ACM berispt, omdat de tarieven die meestijgen met de gasprijs, te hoog zijn, terwijl het juist de bedoeling is dat het aantrekkelijker wordt om van het gas af te gaan. D66 vraagt of het college bereid is om met Eneco in gesprek te gaan.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of en hoeveel geld D66 daarvoor over heeft.

5 De heer **Koning** (D66) ziet dat anders. De ACM heeft Eneco op de vingers getikt, omdat het bedrijf te veel verdient aan de stadsverwarming in Utrecht. D66 vindt het niet meer dan fair om Eneco te vragen de tarieven te bevriezen.

10 De heer **Te Hoonte** (VVD) wil gewoon dat de regelgeving wordt uitgevoerd en wat hem betreft gaat dat goed, want de toezichthouder treedt op. Hij vraagt D66 wat de gemeente dan nog zou moeten doen.

De heer **Koning** (D66) heeft al gezegd dat D66 graag wil dat het college in gesprek gaat met Eneco.
4. D66 wil dat lage temperatuurverwarming zo spoedig mogelijk de norm wordt in Utrecht en dat er niet langer woningen worden aangesloten op een systeem met hoge temperatuur. D66 wil
15 dat het college deze eis aan nieuwbouwwoningen stelt. Spreker vraagt per wanneer dat zou kunnen.

De heer **Wijmenga** (CU) vraagt zich af of het wel de juiste volgorde is om dat nu al te verkondigen, vooruitlopend op de warmteplannen per wijk.

20 De heer **Koning** (D66) wil juist vooruitlopend daarop een piketpaal slaan.

De voorzitter geeft het woord aan het CDA.

25 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) verklaart dat het CDA pleit voor duurzaamheid die realistisch is en die werkt. Zij leest veel mooie woorden, maar er zit een verschil tussen wat het college opschrijft en doet. Zij vraagt waarom het college ervoor kiest om te bezuinigen, waardoor projecten op het gebied van energietransitie later gerealiseerd worden. Zij vindt dat onbegrijpelijk. Utrecht wil koploper zijn, maar
30 laat de investeringen over aan het Rijk. Het CDA is wel enthousiast over de aanpak Zon op dak, hoewel ook daarin sprake is van belemmeringen die weggenomen moeten worden.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt of mevrouw Zwinkels het ook een goed idee vindt de aanvraag van een dakscan gemakkelijker te maken, want ook dat vormt een belemmering.

35 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is het daarmee eens. Zij is niet negatief over de aanpak, maar zij wil voorkomen dat resultaten uitblijven. Daarom wil zij weten hoe de verschillende doelgroepen beter bediend kunnen worden en of de gemeente daarvoor voldoende personele capaciteit heeft. Zij vervolgt haar betoog. Bij de voorjaarsnota heeft het CDA al aandacht gevraagd voor de VVE's. Spreekster is benieuwd naar de voortgang. Ook op het gebied van circulaire economie, afval en
40 grondstoffen signaleert het CDA bezuinigingen. Spreekster vraagt waarom er gekozen is voor de formulering 'minder doelgroepen betrekken'. Dit zou voor corporaties gelden, maar zij vindt dat de gemeente niet zomaar haar verantwoordelijkheid kan afschuiven op een andere partij. Eerder heeft het CDA aandacht gevraagd voor de inzameling van GFT-afval in de binnenstad. Spreekster vraagt hoe het daarmee staat. In de zienswijze van het college op de begrotingswijziging van de AVU staat
45 dat de verwerkingskosten stijgen en de opbrengst van papier sterk terugloopt. Spreekster vraagt welke gevolgen dat heeft voor het financiële plaatje. Tot slot vraagt zij wanneer de raad wordt geïnformeerd over de afhandeling van de motie over meer transparantie in de afvalmarkt.

De heer **Wijmenga** (CU) kan de wens van het college om meer te doen op het gebied van de
50 energietransitie niet rijmen met een bezuiniging van in totaal 1 miljoen euro. Het college verwacht geld uit het Klimaatakkoord. Spreker vraagt hoe zeker het is dat die middelen er komen en wat het college met de ambities doet, als die middelen er niet komen. Hij bedankt het college voor de brief over het proces van de Warmtevisie. Vooruitlopende op de Warmtevisie stelt hij aan de orde dat in een aantal sociale huurwoningen met stadsverwarming nog gekookt wordt op gas, wat betekent dat de bewoners
55 ook nog steeds het vastrecht voor gas betalen. Hij pleit ervoor dat het college op dat punt ambitie toont en afspraken gaat maken met de corporaties om deze huurders te helpen om van het gas af te gaan. Hij hoort graag hoe het college daarover denkt.

De voorzitter geeft het woord aan de Partij voor de Dieren.

60

De heer **Strandstra** (PvdD) stelt vast dat enorme investeringen nodig zullen zijn om de energietransitie te realiseren. Hij begrijpt dan ook niet dat het college vanaf 2023 maar liefst 325.000 euro wil bezuinigen. De bezuiniging zou maar een beperkte impact hebben, omdat het Rijk extra middelen in het vooruitzicht heeft gesteld, maar dan rijst natuurlijk de vraag of die rijksbijdrage de bezuiniging zal dekken. Spreker vraagt om een reactie van de wethouder. Het college stelt ook voor om te bezuinigen op circulair bouwen. Dat roept de vraag op of de energietransitie en de klimaatverandering wel kernpunten van dit college zijn. In de begroting staat op pagina 71 dat het nazorgplan voor de Nedereindse Plas geactualiseerd zal worden. Uit de raadsbrief blijkt echter dat het college helemaal niet tot sanering wil overgaan. Dat lijkt de PvdD een onverantwoorde keuze en daarom vraagt spreker of het college bereid is om vooruitlopend op de bespreking in de commissie op zoek te gaan naar fondsen en nationale ondersteuning. In 2017 heeft de PvdD door middel van motie 114 gevraagd de inkoop van stroom en gas voor gemeentelijk gebruik te vergroenen. Voor groene stroom loopt inmiddels een aanbesteding, maar voor gas kiest het college toch voor grijs en compensatie achteraf. Het frustreert de PvdD dat zij dit onderwerp weer aan de orde moet stellen en dekking moet zoeken voor de keuze van het college. Spreker vraagt of het college bereid is om alsnog budget vrij te maken en in te zetten op groen gas.

De heer **Koning** (D66) vindt het opvallend dat de PvdD deze vraag stelt, omdat de PvdD meestal niet thuis geeft, als het bijvoorbeeld om mestvergifters gaat.

De heer **Strandstra** (PvdD) antwoordt dat er op zich voldoende groen gas is, maar dat het college vooral een financiële afweging heeft gemaakt. Dat is niet de strekking van de motie. Hij vervolgt zijn betoog. De PvdD heeft al eerder aandacht gevraagd voor verspilling van warmte door openstaande winkeldeuren, maar nog steeds staan de deuren open. In Wageningen hebben winkeliers bordjes gekregen met de tekst: "Natuurlijk zijn wij open. De deur is alleen dicht om energie te besparen." Spreker vraagt of het college bereid is te onderzoeken of dit ook in Utrecht zou kunnen werken. Tot slot gaat hij in op PFAS in de bodem. Op veel plekken worden de normen overgeschreden, wat grote gevolgen heeft voor de bouw en infrastructuurprojecten. Spreker vraagt of er al bodemonderzoeken zijn gedaan en zo ja, wat de gevolgen daarvan zijn voor de verbreding van de A27 en de NRU.

De voorzitter geeft bij afwezigheid van DENK het woord aan Student & Starter.

De heer **Homan** (Student & Starter) verklaart dat ook Student & Starter teleurgesteld is over de bezuinigingen op de energietransitie en Utrecht circulair, juist omdat Utrecht koploper wilde zijn. Student & Starter is ook sceptisch over de net geopende biomassacentrale, omdat de berichten over het gebruik van biomassa steeds zorgwekkender worden. Spreker vraagt of er straks wel voldoende betaalbare energie wordt geproduceerd door beide centrales. Er loopt een pilot met gescheiden afvalinzameling in hoogbouw, maar Student & Starter vraagt zich af of voor hoogbouw scheiding achteraf geen betere oplossing is.

De voorzitter geeft het woord aan de SP.

De heer **Schipper** (SP) refereert aan het antwoord op technische vraag (nr. 4) waarom het project asbestdaken niet meer is opgenomen in de Programmabegroting 2020. Het budget zou geplunderd zijn met amendement 67 van D66. Maar dat is maar ten dele waar, want het ging daarbij slechts om 200.000 euro op een totaal van 275.000 euro. Spreker vraagt wat er gebeurt met de resterende 75.000 euro. De SP heeft al eerder haar bedenkingen geuit over de kruimelbezuinigingen, zoals de 34.000 euro op het programma Duurzaamheid, om de begroting sluitend te krijgen. Bovendien vindt de SP dat het college over zijn graf heen regeert met de structurele bezuiniging van 335.000 euro vanaf 2023. De SP kan daarmee niet akkoord gaan.

De voorzitter constateert dat de fracties van de PVV en Stadsbelang Utrecht zijn vertrokken en dat alle fracties daarmee aan het woord zijn geweest. Zij geeft het woord aan wethouder Everhardt.

Wethouder **Everhardt** antwoordt dat het college in zijn brief al heeft laten weten dat de bevindingen rond de Nedereindse Plas aan de orde zullen komen in de raadsinformatiebijeenkomst en de commissie. Vervolgens zullen de provincie en de RUD een besluit nemen op basis van een saneringsvoorstel van de gemeente. In de richting van de PvdD zegt de wethouder dat het college niet nu al op zoek gaat naar extra geld. GroenLinks stelde geen vraag over stille gebieden, maar de wethouder geeft toe dat het een belangrijk punt is om aan te pakken. Er wordt gewerkt aan de

beperking van houtrook en een stookalarm, maar het zal ook aan de orde komen in het luchtmaatregelenpakket.

5 De heer **Van Dalen** (VVD) vraagt of het college overweegt een verbod op open haarden, vuurkorven en barbecues in te stellen.

10 Wethouder **Everhardt** heeft die woorden niet in de mond genomen. Hij heeft wel al eerder toegezegd dat het college rond de kerst een pakket aan de raad voorleggen. Hij wil daar nu niet op vooruitlopen. De heer Wijmenga heeft eerder al aandacht gevraagd voor PFAS. Voor PFAS bestaat landelijke regelgeving die ook geldt voor grondverplaatsingen bij de A27 en de NRU. Hij weet niet of er grondonderzoek is gedaan voor de A27. Als het zover is, dan zal de wethouder informatie over de NRU delen met de raad.

15 De heer **Wijmenga** (CU) corrigeert de wethouder. Hij houdt zich beroepsmatig bezig met PFAS, maar daarom in de raad juist niet.

20 De heer **Strandstra** (PvdD) wil in ieder geval nu weten of er PFAS in de grond zit bij de NRU, waar Utrecht zelf over gaat. Met betrekking tot de A27 kan de gemeente wellicht vragen of er onderzoek wordt gedaan. De gemeente stopt heel veel geld in de NRU en loopt dus ook veel risico door onderzoek uit te stellen. Spreker vraagt of er op korte termijn onderzoek kan worden gedaan en of de resultaten daarvan zo snel mogelijk gedeeld kunnen worden met de raad. De PvdD overweegt een motie in te dienen op dit punt.

25 Wethouder **Everhardt** zal in een memo de stand van zaken geven met betrekking tot de bodem van de NRU.

De heer **Strandstra** (PvdD) begrijpt dat die informatie voor de raadsbehandeling komt.

30 Wethouder **Everhardt** antwoordt daarop bevestigend. De SP vraagt naar de asbestdaken. Er is nog geld over en daarmee wil het college de zaak goed afronden. *De wethouder zegt toe eind december 2019 per mail de besteding inzichtelijk te maken.*

35 De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft om de toezegging gevraagd dat er voor 12 december 2019 geen saneringsvoorstel voor de Nedereindse Plas wordt verstuurd aan welk bevoegd gezag dan ook.

Wethouder **Everhardt** heeft dat bij deze toegezegd.

40 **De voorzitter** heeft de volgende toezegging genoteerd:
De wethouder zegt toe de raad eind december 2019 per memo te informeren over de bestedingen uit het budget om de sanering van asbestdaken in Utrecht te ondersteunen en te faciliteren. Zij geeft het woord aan wethouder Verschuure.

45 **Wethouder Verschuure** gaat in op de vragen over afval en circulaire economie. De VVD vraagt of er ook op andere tijden afval opgehaald kan worden. Door middel van sensoren kan goed ingeschat worden wanneer een container vol is. Zo nodig worden die voor het weekend geleegd. Alleen bij glas en textiel kan dat nog niet. De overlast wordt niet altijd veroorzaakt door volle containers, maar als er melding wordt gemaakt van afval buiten de container, dan wordt dat binnen 24 uur opgehaald, ook in het weekend.

50 De heer **Van Dalen** (VVD) vraagt of er ook 's avonds afval opgehaald kan worden.

55 **Wethouder Verschuure** antwoordt dat containers geleegd worden als ze bijna vol zijn, ook in de avonduren, maar niet 's nachts in verband met geluidsoverlast. De VVD vraagt aandacht voor handhaving. In het afgelopen jaar zijn twee keer zo veel boetes uitgedeeld als in het jaar daarvoor. GroenLinks vraagt aandacht voor het aspect circulair bij aanbestedingen. Zowel bij aanbesteding als bij tendering wordt aandacht besteed aan duurzaamheid. In het MPG wordt aandacht besteed aan zaken als bouwen met hout, hergebruik en minder gebruik van materialen. De raad kan daarop uitgebreid ingaan aan de hand van het plan van aanpak Circulair, dat de wethouder eerder heeft toegezegd. GroenLinks vraagt ook om de overlast door afval te beperken. Dat is een hele belangrijke doelstelling voor het college. Het nieuwe inzamelen is ingevoerd voor meer dan 10.000 huishoudens,

maar er zijn slechts dertig bezwaarschriften ingediend. Dat laat onverlet, dat hij het liefst helemaal geen klachten zou krijgen. De pasjessystemen worden weggehaald en de printplaten worden hergebruikt. Bovendien kunnen de pasjes hergebruikt worden voor andere systemen. Het afschrijven van de 3500 containers brengt kosten met zich mee. Op 5 november 2019 wordt een voorstel behandeld in het college. Als het aangenomen wordt, verwacht de wethouder dat het voor de kerst bij de raad is.

De heer **Van Dalen** (VVD) vraagt of de bewoners het geld dat zij betaald hebben voor een pasje, terugkrijgen.

Wethouder Verschuure antwoordt dat dat helaas niet kan. Over de houtbouw heeft de wethouder al gezegd dat het een interessante manier is om circulair te bouwen, maar er zijn ook nog wel wat praktische bezwaren. Hout kan overigens ook goed hergebruikt worden, alvorens het uiteindelijk opgestookt wordt. De wethouder neemt de aanmoediging om meer aan circulair te doen, zeker ter harte. In het plan van aanpak Circulair zal ook hieraan aandacht worden besteed. Het CDA vraagt naar de stand van zaken met de GFT-inzameling in de binnenstad. De wethouder heeft eerder aangegeven dat in het tweede kwartaal 2020 de nota "Afval is grondstof" naar de raad komt. Het speelt eveneens een belangrijke rol bij de omgevingsvisie Binnenstad. Het CDA vraagt ook naar het financiële plaatje ten aanzien van papier en plastic.

De heer **Virginia** (GroenLinks) vraagt of dat betekent dat er geen inzameling van GFT bij particulieren in de binnenstad plaatsvindt, totdat de omgevingsvisie Binnenstad is vastgesteld.

Wethouder Verschuure antwoordt dat de heer Virginia vooruitloopt op de conclusies van de nota. Dat wil de wethouder niet doen, maar dat laat onverlet dat de GFT-inzameling in de binnenstad ingewikkeld is. Alle goede ideeën zijn welkom, maar het is niet eenvoudig om hiervoor een goede oplossing te vinden.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of de raad wel een voorstel kan verwachten bij de nota "Afval is grondstof".

Wethouder Verschuure verwacht van wel, maar het maakt ook onderdeel uit van de gesprekken over de omgevingsvisie Binnenstad en die zal nog niet zijn afgerond in het tweede kwartaal van 2020. De wethouder waarschuwt bij voorbaat voor te hoge verwachtingen en koppelt er dus ook nog geen termijn aan. Het financiële plaatje ten aanzien van papier en plastic is al verwerkt in de tarieven. De wethouder geeft toe dat een hogere afvalstoffenheffing vervelend is voor de inwoners. Met betrekking tot de motie over transparantie aanbesteding AVU antwoordt de wethouder dat de aanbesteding nog loopt. Het onderwerp komt terug in de nieuwe nota. Student & Starter vraagt naar nascheiding in hoogbouw. De wethouder antwoordt dat er een brede pilot loopt. Hij verwacht de resultaten daarvan in het eerste kwartaal 2020.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) kan zich voorstellen dat de aanbesteding leidt tot andere inzichten over de kosten van inzameling en verwerking. Zij vraagt of het financiële plaatje voor de gemeente nog kan veranderen.

Wethouder Verschuure antwoordt dat de gemeente ooit heeft aanbesteed op een gunstig moment. Daarom verwacht hij dat de aanbesteding nu in ieder geval duurder zal uitpakken. Dat zal mogelijk ook gelden voor andere bronnen.

De voorzitter vraagt of er vragen onbeantwoord zijn gebleven. Dat is niet het geval. Zij heeft geen toezeggingen genoteerd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft nog geen antwoord gekregen op haar vraag waarom gekozen is voor de formulering 'het betrekken van minder doelgroepen' bij Utrecht circulair.

Wethouder Verschuure kent de zinsnede niet. Hij zal er schriftelijk op terugkomen voor de raadsbehandeling.

De voorzitter bedankt de wethouder voor zijn beantwoording en geeft het woord aan wethouder Van Hooijdonk.

Wethouder Van Hooijdonk begint met de financiële vragen. Niemand vindt bezuinigen leuk en dat geldt ook voor haar, maar de begroting moet uiteindelijk sluiten en daaraan heeft haar portefeuille ook een bijdrage moeten leveren. De PvdD vraagt hoeveel geld het college van het Rijk verwacht. De wethouder weet dat er voor de komende drie jaar ongeveer 150 miljoen euro te verdelen is. In de wandelgangen hoort zij dat dit voor Utrecht zou kunnen uitkomen op ongeveer 100.000 euro per jaar. Over de langere termijn (vanaf 2022) zal nog overlegd worden met Rijk. Het uitgangspunt van de VNG en van Utrecht is dat wettelijke taken van de gemeenten volledig vergoed moeten worden. Het college gaat er in ieder geval vanuit dat de bezuiniging te dragen is. Met betrekking tot de technische vraag van de VVD stelt de wethouder voor dat de heer Te Hoonte zijn vraag na het debat nog even toelicht, zodat die voor de plenaire behandeling beantwoord kan worden. De VVD vraagt om een nadere uitsplitsing. De wethouder antwoordt daarop dat de voorjaarsnota iets grofmaziger is, maar dat de raad, net als vorig jaar, in december een jaarprogrammering krijgt. Het college zal achteraf verantwoording afleggen. In reactie op D66 zegt de wethouder dat Utrecht wel degelijk volmondig meedoet aan het Klimaatakkoord, maar dat wethouders en de burgemeesters niet persoonlijk hun handtekening zetten. Binnenkort vindt een buitengewone algemene ledenvergadering van de VNG plaats, waarbij het Klimaatakkoord een belangrijk agendapunt is. Vandaag heeft het VNG-bestuur besloten om in te stemmen met het Klimaatakkoord en wat de wethouder betreft van harte. Het CDA vraagt naar de voortgang met VVE's. Dit jaar zijn veertig intakegesprekken gevoerd. Achtentwintig VVE's zijn geïnteresseerd en vier nemen daadwerkelijk deel aan trajectbegeleiding. Er zijn al enkele bijeenkomsten georganiseerd voor VVE's en er zullen er nog een paar volgen. Er is een aantal vragen gesteld over zonne-energie. GroenLinks vraagt of Utrecht ook een soort Zoncoalitie kent. De wethouder antwoordt daarop bevestigend, hoewel het wel iets anders gaat dan in Amsterdam. Tot nu toe lijkt de outreachende manier van werken een succesvolle strategie te zijn in Utrecht. De wethouder begrijpt dat de vraag van GroenLinks over de stijging van de WOZ-waarde is ingegeven door een specifiek geval. Zij zal dat laten uitzoeken, maar in het algemeen zouden de kortingen voor particulieren zo klein zijn, dat het de administratieve rompslomp niet waard is.

Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) weet dat het bij particuliere woningen om luttele bedragen gaat. Zij wil graag antwoord krijgen op dit specifieke geval, omdat zij wil weten of het een belemmering is voor buurtinitiatieven en of dat op een of andere manier ondervangen kan worden.

Wethouder Van Hooijdonk zal het laten uitzoeken. GroenLinks vraagt of de gemeente kan afdwingen dat daken op zijn minst geschikt zijn voor zonnepanelen. De gemeente dat kan niet afdwingen. Anterieure overeenkomsten zijn altijd het resultaat van onderhandeling. Zelfs bij tenders is het lastig om dingen voor te schrijven. In het Bouwbesluit staat duidelijk dat de gemeente er geen kop op mag zetten. De heer Koning vraagt of de gemeente niet gewoon kan eisen dat er zonnepanelen op liggen. De wethouder verwacht dat de Omgevingswet mogelijkheden gaat bieden om wat meer maatwerkvoorschriften te formuleren.

De heer **Koning** (D66) vraagt of hiervoor in VNG-verband wordt gelobbyd.

Wethouder Van Hooijdonk kan niet overzien of dit concreet op een lobbylijstje staat. De ambtelijke ondersteuning laat weten dat de minister het al aangekondigd heeft. De wethouder verwacht dat ook mevrouw Heijne dan tevreden is, want dit gaat nog een stap verder dan eisen dat daken geschikt zijn voor zonnepanelen. De PvdA informeert naar een dakenstrategie. In de oplegbrief bij het Zonneplan staat dat het college daarover wil nadenken in verband met de schaarste aan ruimte. Het college zal in eerste instantie aandacht besteden aan nieuwbouwdaken. In het komend jaar zullen de mogelijkheden worden uitgewerkt.

De heer **Işik** (PvdA) vraagt of de wethouder bereid is om te inventariseren welke daken van bestaande grote gebouwen geschikt zijn om te gebruiken.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat de dakenstrategie echt over de hele stad gaat, maar dat de heer Koning specifiek naar nieuwbouw vroeg. De wethouder verwacht overigens dat het bij nieuwbouw gemakkelijker zal gaan dan bij bestaande gebouwen. De PvdD heeft eerder aandacht gevraagd voor openstaande winkeldeuren en doet dat nu weer, maar de omstandigheden zijn niet veranderd. De wethouder is wel bereid om bij ondernemers te polsen of zij dergelijke bordjes zouden willen gebruiken. Als de winkeliers niet enthousiast reageren, dan steekt de wethouder liever haar energie in zaken met een groter rendement.

De heer **Strandstra** (PvdD) vraagt of dat polsen op korte termijn kan gebeuren, omdat het nu kouder gaat worden.

- 5 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat het meegenomen wordt in het reguliere overleg, maar zij koppelt er geen termijn aan.

10 **Wethouder Van Hooijdonk** vervolgt haar beantwoording met de vragen van Student & Starter. Student & Starter vraagt of er wel genoeg biomassa beschikbaar is voor Eneco. De centrale van Eneco is redelijk resistent, omdat die gebruikmaakt van reststromen (houtshreds) uit een grote cirkel om de stad heen. De wethouder begrijpt echter de zorg wel. Zij weet dat er in Den Haag gewerkt wordt een nationale biomassastrategie. D66 gaat in op de tarieven voor stadsverwarming. De ACM heeft inderdaad geconstateerd dat het tarief in 2019 boven de bandbreedte zat en het bedrijf daarop aangesproken. De gemeente bemoeit zich niet met de handhaving, maar wel met het stelsel van de
15 toekomst. Het is overduidelijk dat de koppeling met de gasprijs losgelaten moet worden; daarover is men het unaniem eens. De warmtemarkt zal georganiseerd en gereguleerd moeten worden. Eén van de belangrijkste uitgangspunten daarbij is de betaalbaarheid voor de consument.

20 De heer **Koning** (D66) vraagt of de wethouder bereid is om in gesprek te gaan met Eneco om ervoor te zorgen dat de prijs bevroren wordt.

Wethouder Van Hooijdonk antwoordt dat Eneco op de vingers is getikt en dat zij het niet nodig vindt dat de gemeente zich daarmee bemoeit.

- 25 De heer **Koning** (D66) brengt daar tegenin dat de gewone Utrechter die te veel betaald heeft, daar niets van merkt.

30 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat de gewone Utrechter evenmin iets merkt van een gesprek tussen de gemeente en Eneco. Zij vindt dat de handhaving aan de waakhond overgelaten moet worden.

De heer **Te Hoonte** (VVD) kan zich herinneren dat de tarieven van Eneco eerder onderwerp van gesprek zijn geweest. Hij steunt de oproep van D66 van harte.

- 35 De heer **Işik** (PvdA) is het daarmee eens. Eneco is een belangrijke partner van de gemeente Utrecht. Hij begrijpt dat de mogelijkheden van de wethouder beperkt zijn, maar zij kan wat hem betreft Eneco wel oproepen om zich aan de regels te houden.

40 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat zij wel gesprekken voert met Eneco over de service en producten op de langere termijn, maar zij wil voorkomen dat de raad te hoge verwachtingen heeft van een gesprek met Eneco.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt wanneer de wethouder de uitkomst verwacht van de landelijke discussie over de warmtemarkt.

- 45 **Wethouder Van Hooijdonk** weet dat niet precies. De VNG en het ministerie doen gezamenlijk onderzoek naar de afspraken die nodig zijn om ervoor te zorgen dat gemeenten voldoende in positie zijn voor warmtenetten. *Warmtenetten moeten aan allerlei maatschappelijke belangen voldoen, zoals betaalbaarheid, veiligheid, duurzaamheid en betrouwbaarheid. De wethouder verwacht begin 2020 meer duidelijkheid.*
50 D66 pleit voor een lage temperatuur voor verwarmingsnetten als standaard. Zo staat het omschreven in het warmtekader, maar inmiddels is duidelijk dat echt laag misschien niet altijd het beste is. Het is van belang om daarover in de transitievisie Warmte verstandige uitspraken te doen.

- 55 De heer **Koning** (D66) vraagt of in de Warmtevisie een pad zal worden beschreven, waaruit blijkt wanneer in Utrecht geen woningen meer aangesloten worden op een net met hoge temperatuur.

60 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat dat voor nieuwbouw kan, maar dat er ook voor bestaande bouw uitspraken gedaan zullen worden over de transitie op bestaande netten. De wethouder is blij met de vraag van de CU om sociale huurwoningen van het kookgas af te halen. De

5 eerste ervaringen daarmee zijn al opgedaan in Overvecht. De corporaties hebben samen met Stedin hard gewerkt aan een rendabele business case. De wethouder verwacht dat een grootschaliger aanpak in Overvecht haalbaar is en zal de raad daarvan op de hoogte houden. D66 vraagt om in kaart te brengen waar buurtbatterijen kunnen komen. De gemeente is daarmee aan het oefenen met IRIS in Lombok, bij de Jaarbeurs en in Kanaleneiland. Stedin beraadt zich op de gevolgen van deze ontwikkelingen voor het net van de stad. De wethouder verwacht daarop terug te komen in de tweede helft van 2020.

10 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of de wethouder geen problemen verwacht door de opmerking in de begroting dat de personele inzet en de gemeentelijke bijdrage aan dit soort projecten in 2020 lager zullen zijn.

15 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat dit nu eenmaal de consequentie is van bezuinigen. Voor 2020 wordt gewoon weer een nieuw programma gemaakt. De vraag over de inkoop van groen gras is eerder gesteld en de wethouder heeft geen reden om daarop opnieuw in te gaan. De beschikbaarheid van groen gas speelt inderdaad een rol. Het college geeft prioriteit aan het stoppen met gas, maar zal wel werk maken van de compensatie.

20 De heer **Strandstra** (PvdD) vindt het jammer dat het college de motie niet volgens de interpretatie van de PvdD uitvoert. Hij vraagt of de wethouder wel bereid is om bovenmatig genereus te compenseren.

25 **Wethouder Van Hooijdonk** antwoordt dat die vraag ook al eerder gesteld is. Een van de redenen om het zo te doen, is dat het college de beschikbare middelen willen inzetten om ervoor te zorgen dat het gemeentelijk vastgoed van het gas af gaat.

30 **De voorzitter** heeft de volgende toezeggingen genoteerd:
De wethouder zegt toe om bij de Warmtevisie voor nieuwbouw aan te geven hoe wordt omgegaan met het toepassen van lage temperatuur in stadsverwarming.
De wethouder zegt toe om begin 2020 de raad inzicht te geven in het energienet van de toekomst.

35 Mevrouw **Heijne** (GroenLinks) had gehoopt een toezegging te krijgen met betrekking tot de WOZ en buurtinitiatieven. De wethouder heeft toegezegd dit uit te zoeken, maar zonder tijdslimiet. Bovendien zou spreekster willen weten wat dit voor andere initiatieven betekent.

Wethouder Van Hooijdonk *verwacht dat het de resultaten van het onderzoek in het eerste kwartaal van 2020 beschikbaar zullen zijn.*

De voorzitter concludeert dat alle vragen beantwoord zijn. Zij sluit de vergadering om 23.55 uur.

Lijst van toezeggingen d.d. 31 oktober 2019

Wethouder Diepeveen

5 De wethouder zal in het kader van de

Begroting, Openbare Ruimte

- De wethouder zal in het derde kwartaal van 2020 in de Voortgang Utrecht schoon inzichtelijk maken welke 'vervuilingshotspots' er in Utrecht zijn
- Herijking zelfbeheerbeleid komt de wethouder in de loop van 2020 op terug en in Q3 zal er actief naar buiten getreden worden om nieuwe zelfbeheerders te werven.
- Eind november komt de wethouder met een raadsbrief terug naar de raad waar hij nader ingaat op de afstand van bankjes, en neemt daarin het uitgangspunt circulair tenzij mee. Tevens wordt in deze brief de koppeling gemaakt met de combinatieaanvragen binnen het initiatievenfonds.
- In Q1 2020 komt de wethouder met een notitie terug in de raad over gescheiden afvalbakken in parken.
- Uitgangspunten groen tenzij of onverhard tenzij komt de wethouder in het eerste kwartaal in 2020 op terug.

20

Wethouder Van Hooijdonk

De wethouder zal in het kader van de

Begroting, Groen

25 In gesprek gaan met de partijen van het Deltaplan biodiversiteit en komt hierop terug in de duurzaamheidsverslagen rond de voorjaarsnota (mei 2020).

Wethouder Everhardt

De wethouder zal in het kader van de

Begroting, Vastgoed

30 Het vastgoedbeleid voor de kerst, december 2019, naar de raad sturen.

Wethouder Diepeveen en Verschuure

35 De wethouders zullen in het kader van de

Begroting, Stedelijke ontwikkeling, incl. Wonen + Leidsche Rijn + Samen voor Overvecht (M&S + S&R-onderwerpen)

- Bij de Voorjaarsnota 2020 komen met een voorstel voor een andere hoofdstukindeling van de programmabegroting voor wat betreft het programma Stedelijke Ontwikkeling en zeggen toe dat daarin indicatoren worden meegenomen ten aanzien van woningbouwcategorieën.
- Wethouder Verschuure zegt toe dat de raad voor het einde van het jaar 2019 een raadsbrief ontvangt over de mogelijkheden van tijdelijke woningen op de locaties Oude Rijn en Overvecht ter hoogte van de Rioolwaterzuivering.
- Wethouder Verschuure zegt toe dat de raad in het eerste kwartaal van 2020 een raadsbrief ontvangt inzake een actualisatie van de ontwikkelingen in het Werkspoorkwartier.
- Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad voor het einde van 2019 per raadsbrief een notitie doet toekomen ten aanzien van het stimuleren van betaalbare koop, inclusief stimulering wooncoöperaties.
- Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad per raadsbrief in december 2019 informeert over het creëren van een markt in Leidsche Rijn
- Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad per raadsbrief in het eerste kwartaal van 2020 informeert over de uitvoering van de motie Leegstand.

- Wethouder Diepeveen zegt toe dat hij de raad in het eerste kwartaal van 2020 informeert per raadsbrief over een evaluatie van woonzorg inclusief woonzorgprojecten voor mensen met een Turkse of Marokkaanse achtergrond

5

Wethouder Everhardt

De wethouder zal in het kader van de

Begroting, Stationsgebied

- 10 - De raad voor de kerst van 2019 per raadsbrief informeren over de inzichten die bestaan ten aanzien van de wenselijkheid een fietspad te creëren aan de zijde van de Rabobank aan de Croeselaan.
- De raad begin 2020 informeren over de mogelijkheden van kortstallen van fietsen in het stationsgebied.
- 15 - Voor het einde van 2019 de raad per raadsbrief informeren over de verlevendiging van wanden van fietsstallingen en de invoering van dagpassen bij fietsstallingen in het stationsgebied.

Wethouder Van Hooijdonk en Everhardt

20 De wethouders zullen in het kader van de

Begroting, Bereikbaarheid incl. Emissieloos vervoer

- In het 1e kwartaal van 2020 de raad informeren over de voortgang van elektrisch snelladen bij openbare parkeergelegenheden.
- 25 - In het 1e kwartaal 2020 een voorstel aan de raad sturen om emissie loos afval inzamelen te bevorderen.
- In januari 2020 de raad informeren over een plan van aanpak snorfiets op de rijbaan.
- In het tweede kwartaal van 2020 komen met een voorstel voor parkeren op afstand.
- In het tweede kwartaal van 2020 de raad informeren over een parkeerautomatenplan, bij de aanbidding van de parkeervisie aan de raad.
- 30 - In het tweede kwartaal van 2020 de raad informeren over de wijze waarop het college een meldpunt gaat inrichten voor het melden van onduidelijkheden bij omleidingen.
- Bij het MPB 2020 te starten met een halfjaarlijkse rapportage over de belangrijkste verkeersprojecten en dit daarna te continueren met een halfjaarlijkse frequentie.

35

Wethouder Everhardt, Van Hooijdonk, Verschuure

De wethouders zullen in het kader van de

Begroting, Duurzaamheid incl. Milieu + Energie + Circulaire economie

- 40 - Voor eind december 2019 de bestedingen van het budget van 75.000 voor de sanering van asbestdaken inzichtelijk maken.
- Bij de aanbidding van de warmtevisie voor nieuwbouw aangeven hoe wordt omgegaan met het toepassen van lage temperatuur stadsverwarming.
- De raad in tweede helft 2020 inzicht geven in het energienet van de toekomst.
- 45 - In het eerste kwartaal 2020 de raad over de buurtinitiatieven zon op dak en wat het betekend voor andere initiatieven informeren.